

30K-3
2600

ПРОЛЕТАРЫ УСІХ КРАІН, ЗЛУЧАЙЦЕСЯ!

БОЛЬШЭВІК БЕЛАРУСІ

№ 7

№ 7

157022
18494

М Е Н С К

Выдавецтва ЦК КП(б)Б „ЗВЯЗДА”
1934

25 05

ПРОЛЕТАРЫ І УСІХ КРАІН, ЗЛУЧАЙЦЕСЯ!

БОЛЬШЭВІК БЕЛАРУСІ

ПАЛІТЫКА-ЭКАНАМІЧНЫ
ДВУХТЫДНЕВІК
ОРГАН ЦК КП(б)Б

ГОД ВыхДАННЯ VIII

№ 7

15-га КРАСАВІКА 1934 г.

З М Е С Т

	Стар.
Перадавы—Большэвіцкі друк—самая моцная зброя партыі	2
Дмітрыеў—Жывёлагадоўлю—у цэнтр увагі	8
Хацкевіч—Балансавая кампанія—важнейшая задача	19
Красоўскі—Этапы і праблемы лясной гаспадаркі БССР	24
Корчык—Нацыяналі-апартуні-м у КПЗБ і ідэалагічная спадчына „Беларускай рэвалюцыйнай арганізацыі“	35
Джгірэі—Рашэнні XVII з'езда—у шырокія масы камсамольскай і беспартыйнай моладзі	44

КАНСУЛЬТАЦЫ

Разгортванне таваразвароту — важнейшая задача дня	48
Гарэлінаў—Правільна арганізаваць пасьбу жывёлы	57
Гусеў—Проплазмоз коняі	70
Кніжная паліца	73
ПАСТАНОВЫ ЦК КП(б)Б	76

Адрас рэдакцыі:

Менск, Чырвонаярмейская вул.
ЦК КП(б)Б, вакоі № 105.

Тэлефоны: 21044, па камутатару 12.

25 05
18497

30к-2
2600
Бібл.

Большэвіцкі друк—самая моцная зброя партыі

Друк—самая вострая зброя нашай партыі.

Шырока вядома тое выключнае значэнне, якое надаваў друку В. І. Ленін, разглядаючы яго як арганізатара мас.

«Роля газеты не абмяжоўваецца адным пашырэннем ідэй, адным палітычным выхаваннем і прыцягненнем палітычных саюзнікаў. Газета—не толькі калектыўны прапагандыст і калектыўны агітатар, але таксама калектыўны арганізатар».

Гэта азначэнне ролі газеты з'яўляецца і на сучасным этапе кіруючым для ўсёй работы большэвіцкага друку.

Тав. Сталін наступным чынам вызначае ролю друку:

«Друк—адзіная зброя, пры дапамозе якой партыя штодзённа, штогадзінна гаворыць з рабочым класам на сваёй патрэбнай ёй мове. Другіх сродкаў працягнуць духоўныя ніці паміж партыяй і класам, другога такога гібкага апарата ў тры-родзе няма».

Гэтыя ленінска-сталінскія азначэнні з асаблівай вострасцю павінны быць успрыняты сёння, у дзень друку 1934 года, калі друк наш моцна вырас і калі задачы перад ім у святле рашэнняў XVII з'езда партыі лаўсталі выключна ісур'ёзныя і адказныя.

Большэвіцкі друк на ўсіх этапах гісторыі нашай партыі адыгрываў велізарную ролю. Наш друк безупынна расце і мацнее, бо ён створан на гранітным фундаменце вучэння Маркса—Энгельса—Леніна—Сталіна.

Важнейшая аснова пролетарскага друку—яго партыйнасць, класавасць, непарыўная сувязь з шырокімі рабочымі і працоўнымі масамі.

Сіла нашага друку—ва ўсваенні баявых традыцый нашай большэвіцкай партыі і яе ЦО «Правды», у прынцыповай чыстаце і непрымірымаці да малейшых адхіленняў ад ленінізма.

Напомянім адно з вядомых выказванняў Леніна аб партыйнасці друку:

«Літаратура павінна стаць партыйнай у процівагу буржуазным норавам, у процівагу буржуазнаму прадпрыемальніцкаму, гандлярскаму друку, у процівагу буржуазнаму літаратурнаму кар'ерызму і індывідуалізму, «барскаму анархізму» і пагоні за нажывай,—соцыялістычны пролетарыят павінен высунуць прынцып партыйнай літаратуры, развіць гэты прынцып і правесці яго ў жыццё ў якасці больш поўнай і цэльнай формы» (Ленін, т. XIII, стар. 387).

Гэты важнейшы прынцып большэвіцкага друку няўхільна ажыццяўляўся і ажыццяўляецца ў нашым друку на усіх этапах гісторыі большэвізма.

Дзень друку 1934 г. мы сустракаем у абстаноўцы, калі нязмерна вырасла колькасць газет і іх тыраж. Разавы тыраж газет з 12 млн. у 1929 г. дасягнуў 36 млн. у 1933 г. Аб такіх тэмпах росту і марыць не смела дарэволюцыйная Расія (тыраж газет у дарэволюцыйнай Расіі складаў 2,7 млн.), не можа марыць ні адна капіталістычная краіна, ні адзін з самых магутных «уплывовых» газетных трэстаў. Нават буржуазная статыстыка паказвае, што тыраж буржуазных газет рэзка падае паўсямесна. Асабліва катастрафічна падаюць тыражы фашызаванай прэсы ў Германіі.

Але побач з друкаванымі газетамі, мы маем дзесяткі і сотні тысяч насценак, шматтыражак, якія штодзенна вогненна-большэвіцкімі словамі прасоўваюць справу соцыялістычнага будаўніцтва ў цэху, калгаснай брыгадзе, паравозным дэпо, на сплаве і т. д. Апромяная колькасць фабрычна-заводскіх, палітаддзельскіх транспартных газет з'яўляюцца калектыўнымі прапагандыстамі, агітатарамі і арганізатарамі мас у барацьбе за генеральную лінію партыі.

Яшчэ больш яркія поспехі друку ў былых калоніях расійскага самадзяржаўя. Кастрычніцкая рэволюцыя адкрыла небывалыя магчымасці для эканамічнага і культурнага развіцця раней прыгнечаных нацый. Да рэволюцыі на ўсёй тэрыторыі сучаснай БССР выдавалася менш 20 друкаваных газет, а зараз у БССР выходзіць 256 друкаваных газет: 11 цэнтральных, 75 раённых, 44 газеты палітаддзелаў МТС, 6 транспартных, 29 газет палітаддзелаў соўгасаў, 55 фабрычна-заводскіх, 36 шматтыражак вышэйшых навучальных устаноў. Разавы тыраж газет БССР складае 800 тыс. экз.

Бурны, нябачаны рост газет ёсць рэзультат росту соцыялістычнага будаўніцтва, рэзультат усё ўзрастаючай кіруючай ролі партыі. Рост нашых газет характарызуе рост культурнасці рабочых і калгаснікаў, рост палітычнай актыўнасці рабочых і працоўных мас у нашай краіне.

За нашымі газетамі стаяць мільёны. Цвёрда ажыццяўляючы ленінскую дырэктыву «давайце шырэй рабочым магчымасць пісаць у газету», наша партыя стварыла вакол сваіх газет шырокі рабселькорскі рух, які расце разам з ростам нашага друку. У СССР больш як трохмільённая армія рабселькораў, у БССР—40 тыс. актыўных удзельнікаў нашага друку—«камандзіраў пролетарскай грамадскай думкі» (Сталін), мільён рабочых і калгаснікаў, якія з'яўляюцца не толькі чытачамі, але таксама актыўнымі удзельнікамі большэвіцкага друку. Чытач сам узяўся за пяро, ён піша сваю насценную, раённую, палітаддзельскую, цэнтральную газету. У гэтай масавасці, у гэтай непарыўнай сувязі з масамі—велізарная крыніца сілы большэвіцкага друку, як мацнейшай зброі партыі.

* * *

Бурныя тэмпы соцыялістычнага будаўніцтва прад'яўляюць усё новыя і новыя запатрабаванні да нашых газет. Зараз задачы нашага друку і патрабаванні да яго нязмерна ўзраслі. І гэта зусім натуральна, бо іншай становіцца наша вялікая краіна, бо значна ўзрос культурна-палітычны ўзровень мас—мільёнаў чытачоў нашых газет.

Трэба сказаць, што рад нашых газет, асабліва нізавых, не ідзе яшчэ ў нагу з узрастаючымі запатрабаваннямі.

Указанне тав. Сталіна на XVII з'ездзе аб ўзмацненні ідэйна-палітычнай работы партыі з'яўляецца праграмай усяго нашага друку. Як-жа вядуць нашы газеты прапаганду рашэнняў XVII з'езда партыі, барацьбу за ажыццяўленне гэтых рашэнняў?

Зусім нядаўна ЦК ВКП(б) прыняў пастанову, у якой адзначыў, што тры буйныя абласныя газеты—«Рабочий край», «Коммуна», «Молот»—«нездавальняюча прапагандуюць рашэнні XVII з'езда, не асвятляюць на сваіх старонках, як выконваецца рашэнне з'езда на месцах і як партыйныя арганізацыі растлумачваюць рашэнні з'езда рабочым і калгаснікам». ЦК кваліфікаваў гэтыя зусім недапушчальныя недахопы, як забыццё рэдакцыямі газет сваіх важнейшых абавязкаў.

Апошняя пастанова ЦК ВКП(б) аб прапагандзе рашэнняў XVII з'езда асудзіла як неўласцівыя, чуждыя духу і традыцыям большэвізма формы прапаганды. Гэта пастанова цалкам адносіцца да многіх нашых газет, што адзначалася і ў рашэннях ЦК КП(б)Б.

Стаць арганізатарам глыбокага вывучэння матар'ялаў XVII з'езда—задача нашага друку. На старонках газет трэба паказаць лепшыя ўзоры кіраўніцтва партарганізацый работай па прапагандзе ленынізма па ідэйнаму ўзбраенню кожнага камуніста, выкрываць неўласцівыя большэвікам формы агітацыйна-прапагандысцкай работы, факты паказной шуміхі і зуброжкі, замест сапраўднага ўсваення гістарычных рашэнняў з'езда.

Прапаганду рашэнняў з'езда неабходна весці ў цеснай увязцы тэорыі з практыкай, каб гэта прапаганда суправаджалася канкрэтнымі справамі, каб глыбокае ўсваенне з'ездаўскага матар'яла з'яўлялася кіруючым у дзеянні кожнага камуніста і партарганізацый у цэлым—на канкрэтных даручаных ім участках работы.

У нас, на Беларусі, перабудова партработы ў адпаведнасці з рашэннямі XVII з'езда некалькі зацягнулася, асабліва ў сельпартарганізацыях. Рад фактаў сігналізуе аб фармальнай перабудове партработы. Прычыны ў тым, што прапрацоўка рашэнняў з'езда праходзіць фармальна ў многіх партарганізацыях. Рад газет слаба спраўляецца са сваёй задачай—дапамагчы партарганізацыям у перабудове работы. Мала, зусім мала ў газетах матар'ялаў з паказам жывога, эфектыўнага вопыту перабудовы, з крытыкай фармальнай і бюракратычнай перабудовы.

Ва ўсёй сваёй рабоце газеты не павінны прагледзець члена партыі. «Член партыі павінен стаяць у цэнтры работы партыйных арганізацый» (Кагановіч).

Наш друк павінен весці нястомную барацьбу за далейшае ўзмацненне радоў нашай партыі—гэтай кіруючай сілы пролетарскай дыктатуры. У гэтым пытанні наш друк павінен праяўляць максімальную палітычную вострасць і рэвалюцыйную пільнасць. Большэвіцкі друк павінен весці штодзённую работу па ўзмацненню радоў нашай партыі, ачыстцы іх ад усіх чуждых і прымазаўшыхся, ад усіх і ўсялякіх апартуністаў, павінен павышаць боездольнасць кожнага камуніста, ўзмацняць яго палітычны аўтарытэт, яго арганізатарскую ролю.

Нашы газеты павінны ўзяцца, закатаўшы рукавы, за арганізацыю мас на выкананне планаў другой пяцігодкі, за асваенне новай тэхнікі і новых вытворчасцей, за праверку выканання дырэктыў партыі па транспарту, таваразвароту, палепшанню матар'яльна-бытавых умоў працоўных. Праверка і паказ на старонках газет таго, як на гэтых важнейшых рашаючых участках сацыялістычнага будаўніцтва ажыц-

цяўляюцца пастановы XVII з'езда партыі, павінны заняць вялікае месца. Выключнае значэнне мае паказ на старонках газеты таго, як на прадпрыемствах ажыццяўляецца лозунг асваення, барацьба за аўладанне тэхнікай. Узняць энтузіязм і пафас асваення новай тэхнікі—адказнейшая і разам з тым удзячнейшая задача нашага друку.

У цэнтры ўвагі нашай партыі і ўсяго друку БССР павінна быць барацьба за паспяховую, высокаякасную і ў тэрмін праведзеную веснавую сяўбу, барацьба за ўраджайнасць нашых палёў, за разгортванне жывёлагадоўлі.

Ва ўмовах нашай рэспублікі, як нацыянальнай, выключнае значэнне набывае барацьба за большэвіцкае правядзенне ленінскай нацпалітыкі. Нашы газеты павінны сістэматычна паказваць поспехі соцыялістычнага будаўніцтва ў БССР, як вынік правільнага ажыццяўлення ленінскай нацпалітыкі,—на фоне процістаўлення двух светаў, двух сістэм: прагніўшага капіталізма, з аднаго боку, і пераможнага соцыялістычнага будаўніцтва—з другога.

У сучаснай міжнароднай абстаноўцы пачатку новага туру войн і пролетарскіх рэвалюцый друк павінен значна больш увагі ўдзяляць пытанням абароназдольнасці краіны.

Барацьбу за рэалізацыю рашэнняў XVII з'езда, за ажыццяўленне грандыёзных задач другой пяцігодкі нашы газеты павінны весці, выходзячы з данай канкрэтнай абстаноўкі, вызначаючы канкрэтныя пытанні, вядучы сваю работу з веданнем справы і разам з тым аператыўна, у поўнай адпаведнасці з патрабаваннямі тэмпаў нашага соцыялістычнага будаўніцтва.

Важнейшая ўмова паспяховага ажыццяўлення нашымі газетамі пастаўленых перад імі задач—гэта палепшанне парткіраўніцтва друкам, рабселькорамі. Добрая пастаноўка работы газеты нямысліма без сістэматычнага, штодзённага, моцнага партыйнага кіраўніцтва ёю.

Аднак, на гэтым участку ёсць буйнейшыя недахопы. На днях «Звязда» ў перадавым артыкуле назвала рад раёнаў, дзе газеты зусім нездавальняюча змагаюцца за галоўнейшую задачу дня—веснавую пасеўную кампанію. Такія раённыя газеты, як Лельчыцкая, Нараўлянская, Веткаўская, Терахоўская, не паказваюць большэвіцкай арганізуючай ролі ў барацьбе за павышэнне тэмпаў і якасці сяўбы. Ганебна цягнуцца ў хвасце Суражская, Гарадоцкая і Мсціслаўская газеты. Некаторыя раённыя газеты адштурхоўваюць рабселькораў. Такія газеты, як Кармянская, Сіроцінская, Осіповіцкая пішуцца пераважна рэдакцыйнымі работнікамі, і вельмі рэдкі госць на іх старонках—рабселькораўская записка. На менскай фабрыцы «Комунарка» партком (сакратар Гольдзін) не займаўся ні цэхавымі газетамі, ні шматтыражкамі. 6 месяцаў шматтыражка заставалася без рэдактара. Партком зусім не кіраваў рабкорамі. У выніку—брак і антысанітарныя сталі неадлучнымі спадарожнікамі цукеркавай фабрыкі «Комунарка». Толькі ў апошні час фабком пачаў выпраўляць свае памылкі ў кіраўніцтве нізавым друкам. Была ўмацавана рэдкалегія шматтыражкі, узмацнілася парткіраўніцтва насценнымі газетамі.

Гэтыя факты ясна гавораць аб тым, што ў пералічаных партарганізацыях партыйнае кіраўніцтва друкам было зусім нездавальняючым, што яны яўна недаацэньвалі велізарнае значэнне друку, як важнейшай зброі партарганізацый. Дэкаднік друку неабходна адзначыць узмацненнем партыйнага кіраўніцтва газетамі і канкрэтнай дапамогаю рэдакцыям у іх штодзённай рабоце.

* * *

Выканаць пастаўленыя партыяй перад нашым друкам задачы нашы газеты змогуць толькі пры ўмове, калі яны самі перабудуюць сваю работу ў адпаведнасці з запатрабаваннямі XVII з'езда партыі. Важнейшым кіруючым напрамкам у гэтай справе з'яўляюцца ўказанні т. Постышава ў яго выступленні на другім харкаўскім абласным з'ездзе рабселькораў. Указанні гэтыя цалкам адносяцца і да друку БССР.

У дакладзе т. Постышава ва ўсю веліч ставіцца пытанне аб разгортванні работы з рабселькорамі, аб узмацненні парткіраўніцтва імі. Тым часам наш друк вядзе зусім недастатковую работу з рабселькорамі, слаба звязан з імі, вельмі мала атрымлівае ад іх лістоў і заматак і яшчэ менш змяшчае ў газетах, што прыводзіць да адрыву і страты сувязі з масамі. Нават цэнтральныя газеты—«Звязда», «Рабочий», «Калгаснік Беларусі»—гэтаму важнейшаму і адказнаму ўчастку работы не ўдзяляюць неабходнай увагі. Работа з лістамі ў гэтых рэдакцыях часта даручаецца палітычна некваліфікаваным і арганізацыйна няздольным работнікам. Каштоўнейшая карэспандэнцыя рабочых і калгаснікаў перасылаецца з аддзела ў аддзел, а потым накіроўваецца ў архіў без усякага рэагавання. Цэнтральныя газеты недапушчальна слаба рэагуюць на фармальна бюракратычныя адносіны рэспубліканскіх і раённых устаноў да лістоў працоўных і заматак рабселькораў.

Трэба рашуча пакончыць з той палітычнай недаацэнкай, з тымі пагардлівымі адносінамі да лістоў рабочых і працоўных, якія маюць месца як у рэдакцыях нашых цэнтральных і раённых газет, так і з боку пракуратуры, розных устаноў і арганізацый.

Наш друк павінен змагацца за ўмацаванне сувязі з рабселькорамі, зрабіць карэспандэнцыі рабселькораў асноўным матар'ялам нізавых органаў друку, значна павялічыць колькасць масавых матар'ялаў на старонках цэнтральнага друку, дабіцца дзейснасці рабселькораўскіх заматак, значна палепшыць парткіраўніцтва рабселькораўскім рухам.

Якасць работы нашых газет трэба грунтоўна палепшыць, бо яна сёння ўжо не задавальняе ўзрослых патрабаванняў мільёнаў чытачоў.

«Вырасшы чытач законна патрабуе зараз, каб газета рабілася культурна, каб газетныя артыкулы былі не толькі правільны, але і зручна чытаемы, каб рознастайней была тэматыка газетнага матар'ялу. Чытач—рабочы і калгаснік—патрабуе ад кожнай газеты больш шырокай інфармацыі аб усім выдатным, што адбываецца не толькі ў яго раёне, але і ва ўсёй нашай краіне і за яе межамі» («Правда»).

Барацьба за якасць публікуемага матар'ялу павінна стаць задачай усяго нашага друку. Пабольш жывых, захапляючых кавалкаў самога жыцця. Біць ворага трэба цяпер больш востра, больш ядавіта. Паказваць многатграннае наша жыццё больш ярка. Навучыцца авалодваць тэхнікай слова. Узняць культуру мовы. Рашуча выкарчоўваць факты неахайнага карыстання ёю. Аб'явіць рашучую барацьбу з непісьменнасцю газет. Даць чытачу культурную і добра апрацаваную грамадскую газету.

ВКП(б)—ударная брыгада Комінтэрна. Па друку СССР раўняецца друк брацкіх камуністычных партый. На савецкай прэсе газеты

брацкіх кампартый вучацца метадам арганізацыі мас для барацьбы за дыктатуру пролетарыята. Рукамі фашыстаў звар'яцелы капіталізм кідае ў канцлагеры ўдзельнікаў замежнага большэвіцкага друку. Але ніякія кастры не здольны спаліць большэвіцкай думкі, ніякія турмы не змогуць замкнуць большэвіцкае вуснае і друкаванае слова. Усё больш мацнее, да часу падпольнае, слова германскіх большэвікоў, друкаванае слова большэвікоў іншых брацкіх кампартый.

«Друкаванае слова камунізма ўсё шырэй распаўсюджваецца па ўсяму свету. Бо ведаюць камуністы: друк ёсць і будзе самай вострай, самай моцнай зброяй сусветнага большэвізма» («Правда»).

Дмітрыеў

Жывёлагадоўлю—у цэнтр увагі

Тав. Сталін на XVII з'ездзе ВКП(б) з усёй большэвіцкай вострасцю паставіў пытанне аб соцыялістычнай жывёлагадоўлі. Жывёлагадоўля—першачарговая праблема, за вырашэнне якой павінна з усёй большэвіцкай настойлівасцю ўзяцца ўся партыя, усе нашы работнікі і партыйныя і беспартыйныя.

Аднаўленне і павелічэнне пагалоўя, павышэнне прадукцыйнасці жывёлы—задача першаступеннай важнасці, асабліва для БССР, як адной з буйных жывёлагадоўчых рэспублік Саюза ССР. Наша жывёлагадоўля па сваіх размерах яшчэ не дасягнула даваеннага ўзроўню. Жывёлагадоўчая галіна сельскай гаспадаркі найбольш хваравіта перанесла рэарганізацыйны перыяд, калі стада спачатку рэзка пашло на скарачэнне з-за контррэвалюцыйнай работы класавага ворага.

Тав. Сталін на XVII з'ездзе партыі сказаў:

«Відавочна, што найбольшая насычанасць жывёлагадоўчых, галін сельскай гаспадаркі буйна-кулацкімі элементамі, з аднаго боку, і ўзмоцненая кулацкая агітацыя за забой жывёлы, меўшая спрыяючую глебу ў гады рэарганізацыі, з другога боку»... і далей... «нашы земорганы не толькі не падымаюць трывогі з поваду цяжкага становішча жывёлагадоўлі, а, наадварот,—стараюцца замазаць пытанне».

Гэта зусім заслужаная і справядлівая рэзкая крытыка павінна была-б прымусіць зямельныя органы заварушыцца, перагледзець справу ў сваім раёне і безадкладна прыняць меры, каб пакончыць з ненармальнасцямі ў развіцці жывёлагадоўлі і забяспечыць рашучы пералом на гэтым адказнейшым участку соцыялістычнага будаўніцтва. Аднак, зямельныя органы і рад партарганізацый не зрабілі яшчэ патрэбных вывадаў з даклада т. Сталіна, не пераклучыліся па-большэвіцку на вырашэнне задачы соцыялістычнай жывёлагадоўлі.

Па раду раёнаў БССР скарачэнне пагалоўя жывёлы ўсё яшчэ прадаўжаецца, а ёсць выпадкі, галоўным чынам у аднаасобным сектары,—ідзе ўзмоцненым тэмпам. Так, у Нараўлянскім раёне стада буйнай рагатай жывёлы, пры стабільнасці ў калгасах, па аднаасобнаму сектару з 1932 г. зменшылася на 51,3 проц. (з 3240 галоў засталася 1578), конскага пагалоўя—на 26 проц. у Касцюковіцкім раёне толькі за другую палову 1933 г. стада буйнай рагатай жывёлы зменшылася на $\frac{1}{5}$, а дробнай прадукцыйнай жывёлы яшчэ больш. Тое-ж мы маем і ў Гарадоцкім, Быхаўскім, Дубровенскім і іншых раёнах БССР.

Пра стан жывельнагадоўні ў Веткаўскім раёне за рад гадоў гаворыць у процантах наступная табліца.

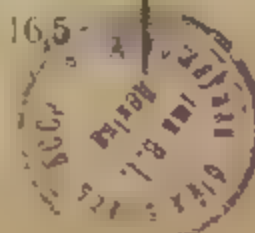
Від жывёлы	1931 г.	1932 г.	1933 г.	1,1 1934 г.
Коняй	100	95,1	92,6	74,5
З іх рабочых коняй	100	91,4	97,2	77,6
Буйнай раг. жывёлы	100	96,8	98,6	77,9
з іх кароў	100	100,8	89,1	73,2
Свіней	100	93,8	89,2	59,0
з іх матак	100	95,9	76,5	54,4
Авец і коз	100	114,7	90,9	19,4
з іх пярэзімак	100	94,9	75,4	19,6

К 1 студзеня 1934 г. бачым рэзкае скарачэнне: 25,5 проц. усяго конскага стада і 22,6 проц. рабочых коняй. Такім чынам толькі за 6 месяцаў 1933 г. стада рабочай жывёлы скарацілася на 18 проц., рабочых коняй на 20 проц. Прычым разбазарванне стада да апошняга часу не спынялася.

З буйнай рагатай жывёлай малюнак той-жа. На 1/1—34 г. стада буйнай рагатай жывёлы скарацілася да 77,9 проц. у адносінах да 1931 г., кароў — да 73,2 проц. Найбольш рэзка знізілася пагалоўе авечак і свіней, хоць Веткаўскі раён і лічыцца свінагадоўчым. За гэты-ж перыяд свінёе стада скарацілася на 41 проц., у тым ліку свінаматак — на 45,6 проц. Найбольш скарацілася стада авечак. У адносінах да 1931 г. у раёне іх засталася толькі 19,4 проц., у адносінах да 1932 г. яшчэ менш — 17 проц.

Асабліва рэзка скарацілася стада ў аднаасобным сектары:

Від жывёлы	У проц. да 1931 г.			
	1931 г.	1932 г.	1933 г.	1,1—34 г.
Усяго коняй	100	95,1	88,1	65,7
з іх рабочых коняй	100	100,2	96,1	70,5
Усяго буйнай рагатай жывёлы	100	87,3	97,3	66,0
з іх кароў	100	105	89,3	67,4
Усяго свіней	100	93,7	92,2	45,6
з іх матак	100	117,2	74,3	48
Усяго авец і коз	100	126,1	93,7	16,6
з іх пярэзімак	100	104,1	74,7	16,5

Так, стада коняі скарацілася на 34,3 проц., у тым ліку рабочых на 29,5 проц., буйнай рагатай жывёлы—на 34 проц., свіней—на 54,4 проц., авечак на 83,4 проц. Ёсць сельсоветы, дзе тэмлі скарачэння жывёлагадоўчага стада яшчэ вышэй, асабліва ў аднаасобным сектары.

За гэты-ж перыяд стада буйнай рагатай жывёлы ў аднаасобным сектары і ў калгаснікаў скарацілася: кароў на 29 проц., нецелен на 100 проц., маладняка да 2-х год на 100. На 1/1—33 г. у аднаасобным сектары і ў калгаснікаў не лічыцца ні адной галавы маладняка буйнай рагатай жывёлы.

Свіней узростам больш 4-х месяцаў у аднаасобнікаў і калгаснікаў на 1/VII—32 г. было 454 шт., а на 1/1—34 г. засталася толькі 234 шт. (51,3 проц.). Маладняк-жа свінога пагалоўя зусім знішчае.

Авечак прырэзімак з 892 засталася толькі 56 шт. (12,1 проц.), а маладняка—ні адной штукі.

Стада буйнай рагатай жывёлы на калгаснаму сектару з 1931 г. павялічылася толькі на 27 проц. (кароў) і на 5,6 проц. (нецелен), прычым цёлак і цялят паменшылася на 16 проц.

З 6 калгасаў сельсовета свіней мае толькі адзін калгас «Ударнік» дзе запраектавана СКТФ. Пагалоўе-ж матак гэтай СКТФ з 1931 г. паменшылася на 74 проц., і не застаюся ні адной штукі маладняка.

У Мухаедаўскім сельсавеце, Нараўлянскага раёна, за адзін год пагалоўе рабочых коняі ў аднаасобнікаў скарацілася амаль увесь (не ўключаючы ў гэты лік катектывізаваных). Пагалоўе быкоў знізілася яшчэ больш. На 1/1—33 г. сельсовет меў 41 рабочага вала, на 1/1—34 г. засталася усяго 16. У сельсавеце лічаць, што вала як рабочую сілу яны перараслі, і цяпер ім патрэбен не вол, а трактар. Падобныя «настроі» супроць вала, а таксама і каня, мы маем не толькі ў Мухаедаўскім сельсавеце.

У галіне контррэвалюцыйнай агітацыі і падрыўной работы, накіраванай на знішчэнне конскага пагалоўя, класавы вораг папрацаваў не мала і, як бачым, не без поспеху. А рад партарганізацыі і земорганаў гэтую тактыку класавога ворага працягдзеш, пусцілі справу развіцця конскага пагалоўя на самацек, не ўлічылі ўсю шкоднасць і контррэвалюцыйнасць гэтых антыконскіх тэорыяў і ляхацкіх гота-механізатарскіх тэндэнцый апартуністаў.

Асабліва трэба падкрэсліць, што рад раёнаў за апошнія тры гады на-большэвіцку не займаўся пытаннямі жывёлагадоўлі. І зусім зразумела, што класавы вораг скарыстаў з гэтага ў сваіх падрыўных мэтах. Вось некалькі фактаў.

У калгасе «Барацьбіт» Барталамееўскага сельсовета старшым конюхам на стайні працуе былы жандар царскай ахранкі Коні ў вельмі дрэнным стане. Сечку не запарваюць, коні абязлічаны, здзельшчыні няма. У рэзультате — да 40 проц. коняі стаяць на карантыне, з пабітымі плечамі, холкамі, прычым раны не прамываюцца і не лечацца. Трое коняі зусім не ўстаюць. Маткі ўсе абартавалі. Праўленне калгаса п'янствуе.

У калгасе «Ударнік» Сівенскага сельсовета конюх п'яніца. У калгасе нястача сена, тым часам яго разбазарваюць на стайні, коні сена топчуць, растрываюць, бо ў кармушках вялікія пралёты. Канцэнтраваных кармоў у калгасе даволі, але коням іх не даюць. Стаіны не ацеплены, станкі кароткія, а месца аж занадта для таго, каб іх падоўжыць. Праўленне калгаса займаецца разбазарваннем і крадзежам (раскрадзена да 300 р. грошай, 10 цэнт. бульбы, 48 пудоў

ауса). Коняи кормяць і пояць несвоечасова, ніколі не чысцяць. Трымаі абартавалі, бо абкормлены былі зяленай грэчкай. У рэзультатае ўсяго гэтага у 1934 г. пала 11 коняи і абартавалі ўсе маткі.

Кулацкія, класава-чуждыя элементы прабраліся ў калгасы, на станіі, а кіраўніцтва хлюпае вушамі і не бачыць пад сваім носам контррэвалюцыйную падрыўную работу. Такое кіраўніцтва ёсць, бясспрэчна, шырма, за якою кулацкі элемент разгортвае падрыўную работу ў калгасе.

Задача партарганізацыі — уважліва правярыць работнікаў, якія даглядаюць коняй — гэту асноўную сілу калгасаў. На калгаснай, а таксама саўгаснай станіі павінны працаваць лепшыя людзі, здадныя справе сацыялістычнай гаспадаркі, справе партыі і ўрада.

Разбазарванне цягавой сілы, як мы бачым з вышэпаданнага, надта адчувальна ў аднаасобным сектары. Яно і зразумела Кулацкая работа асабліва пашырана сярод аднаасобнікаў. Спрыяе гэтаму слабая, у параўнанні з калгасамі, а ў радзе выпадкаў і поўная адсутнасць партыйна-масавага, палітычнага работы сярод аднаасобнікаў. **Вось характэрныя факты.**

У адстаючых сельсоветах Нараўлянскага раёна (Хаткаўскі, Бярозаўскі, Мухаедаўскі і інш., дзе разбазарваецца стада, класавы вораг ўзмоцнена насаджае бабтыцкія секты. Каб больш насельніцтва ўцягнуць у секты, пастар спецыяльна аб'яджае нямецкія калони і інш. пасёлкі, ходзіць з візітмі па дварах і збірае спецыяльныя дробна-групавыя сходы. Праз бабтыцкія секты класавы вораг вядзе ўзмоцненую агітацыю супроць калектывізацыі, за разбазарванне жывелы, каб сарваць выкананне абавязацельстваў перад дзяржавай. **У рэзультатае гэтай работы сельсоветы калектывізаваны на 17—24 проц., матар'яльнае і культурнае становішча насельніцтва нізкае.** Контррэвалюцыйнай рабоце класавага ворага партарганізацыі не проціпаставілі сваёй шырокай і ўсебаковай палітыка масавага, партыйнай і арганізацыйнай работы.

Адстаючыя сельсоветы звычайна знаходзяцца на далёкай адлегласці ад раённага цэнтра (35—60 клм.), менш умацаваны партыйнымі і савецкімі кадрамі, раённае кіраўніцтва рэдка туды заглядае. Дрэнная арганізавана культбытавая работа. Газеты дастаўляюцца са спазненнем на 7—10 дзён, чытка не наладжана. Хаты-чытальні і чырвоныя куткі не працуюць. У дзіцячых яслях Мухаедаўскага і Чырвонапольскага сельсоветаў бруд, вільгаць, дзеці не мыюцца, гульняў няма, харчаванне не арганізавана.

Аналагічныя факты і ў Сівінскім сельсавеце, Веткаўскага раёна. Падрыўную работу супроць калгасаў і выканання абавязацельстваў перад дзяржавай праводзіць жонка сына палкоўніка Гайкова, які ў 1933 г. скрыўся, сын кулака Новікаў, дачка кулака Рудкоўская, дачка контррэвалюцыянера (цяпер высланага) Кудраўская. Гэта група цесна звязана з кулацкімі элементамі вескі. Адзін з такіх — Мельнікаў падгаварвае насельніцтва разбазарваць жывелу, укрывацца ад дзяржабавязацельстваў і заклікае паследваць яго прыкладу, бо ён прарабіў ужо гэтыя аперацыі. Зусім зразумела, што група не толькі не прымае ўдзелу ў грамадскай рабоце сельсовета, а старасца яе сарваць. Насценгазета не выходзіць ужо 2 месяцы. Кулацкая запіскамі і сваімі паводзінамі хацела 22-й сарваць пашыраны пленум сельсовета. Усё гэта праводзіцца пад носам у 12 комуністаў і 7 комсамольцаў, частка якіх амаль зусім бяздзейнічае (Міхасеў, Багданаў, Шапавалаў).

Тое-ж трэба сказаць і пра Свецлавіцкі, Барталамееўскі, Жэлезнянскі і іншыя сельсоветы.

Разбазарваць жывёлу пачала кулацкая і заможная частка вёскі, заахвочваючы к таму аднаасобнікаў. Вось кулацкія «піонеры» разбазарвання жывёлы:

Тітарэнка Еўдакія (Жэлезнякі) да 1929 г. мела 24 га зямлі, 2 коняй, 5 кароў і да дзюжыны свіней. Мела наёмных рабочых. Сама член царкоўнага савета, мужа за контррэвалюцыйную работу выслалі.

Флешар Антон (Свецлавічы) былы гайдамак. Да масавай калектывізацыі меў: 40 га зямлі, 2 коняй, 3 каровы, наёмную сілу. На запытанне, чаму забіў каня, проста адказаў: «Не хачу выканаць план лясавывазак».

Гэтаі кулацкай рабоце ў радзе месц дапамагае лясавіцкае адміністраванне. Так, нагр., некаторыя сельсоветы за няуплату культбара, нявывазку лесу і невыкананне іншых абавязацельстваў забіраюць са двара наіперш карову. У Барталамееўскім сельсавеце за нявывазку лесу ўзяты 4 каровы, у Нова Грышацкім — 9 кароў, 2 свінні і 4 авечкі. У Закружокім сельсавеце на сцяне вісіць плакат-план: «Што трэба зрабіць да адкрыцця XVII з'езда ВКП(б)». План складаецца з 13 пунктаў, а ў заключэнне напісана: «Усе вінаватыя за невыкананне дамага ўказання будуць прыцягвацца да найстражэйшай адказнасці члены і кандыдаты КП(б)Б будуць выключаны з партыі, а беспартыйныя аддавацца пад суд». Падпісалі: сакратар ячэйкі КП(б)Б **Вашкевіч**, старшыня сельсавета **Тачыленка**.

Зусім зразумела, што такімі метадамі работы справы ўперад не пасунеш. Голае адміністраванне гэта ланцуг прасоўвання ўперад, гормаз сапраўды большэвіцкай рабоце. Рэзультаты работы адзначаных сельсоветаў як нельга лепш аб гэтым сведчаць. З дзейнасці такіх гора-кіраўнікоў партарганізацыі павінны зрабіць адпаведныя вывады.

Палітмасавую работу, асабліва з аднаасобнікамі, трэба ўзяць на належную вышыню. Выхаваўчую работу разгарнуць так, каб кожны серадняк, бядняк, калгаснік добра ведалі і правільна разумелі ўсе дырэктывы партыі і ўрада. Тым часам ёсць выпадкі зусім няправільнага, а нярэдка і кулацкага талкавання закона аб мяса-малакопастаўках (Рудня Сталбунская, Нова-Грамыкі—Веткаўскага раёна, Мухаеды—Нараўлянскага раёна і інш.). Праз партмасавую работу трэба мабілізаваць насельніцтва на барацьбу за план, за хутчэйшае і добра-якаснае выкананне ўсіх сельскагаспадарчых і палітычных кампаній, арганізаваць навакол іх соцпаборніцтва і ўдарніцтва, вылучаючы лепшых людзей, бязлітасна выкрываючы і громячы кулацкія, класава-чуждыя элементы і іх злачынную контррэвалюцыйную дзейнасць.

У большэвіцкай рабоце па ўмацаванню і ўздыму жывёлагадоўлі асабліва важна пільнасць, уменне выкрываць тактыку класавага ворага і яго агентуры, патрэбна дакладнасць, уважлівасць, вялікі клопат аб кожнай дробязі, канкрэтнасць кіраўніцтва, шырока разгорнутая ўсебаковая палітыка-масавая выхаваўчая работа, бо якраз невыкананне гэтых фактараў—асноўная прычына зусім нецярпімага стану **раду жывёлагадоўчых ферм**.

У калгасах, дзе пануе безгаспадарнасць, неарганізаванасць, дзе няма кіраўніцтва, стада не толькі не дае прыросту, але часта ідзе на зніжэнне. Возьмем калгас «**Новае жыццё № 2**» (Нараўлянскага

раёна). У аборы дзверы не зачыняюцца, навокал—шчыліны. Занесеная снегам жывела збіваецца ад холаду ў кучу. Каровы цяляцца ў агульным стадзе. Не лепш і ў стайні. У рэзультате — з 32 галоў рабочан жывёлы праз год засталася 23. На 30 проц. скарацілася колькасць буйнай рагатай жывёлы. У калгасе «ХІІ Кастрычнік», таго-ж. раёна, за год прапала 5 рабочых коняў, 6 кароў і іншая дробная жывёла.

Товарна-жывёлагадоўчая ферма калгаса «Пераможца» (Веткаўскі раён) мае абору на 200 галоў. Аднак, будынак не ацэплены, праз шчыліны ў даху жывёла заносіцца снегам. Па палавых і ўзросных групках не разбіта. Кормяць яе адною саломой, нават сечкі не дзюць. Старшы скотнік п'яніца, гультай, зусім за фермаю не сочыць. Работнікі часта мяняюцца, бо пануе абязлічка. Ад дрэннага догляду жывела худэ. Усе каровы абартавалі, адна пры гэтым пала. Усяго за 2 месяцы пала 3 каровы.

Апатагічныя факты і на ферме «Партызан». Цікава, што раённыя работнікі часта не прыкмятаюць бясчынства. Кіраўнік райжывёлагадоўчага аб'яднання Прымак на фермы не ходзіць, а для інфармацыі заклічае старшыню калгаса ці заг. фермай у канцылярыю сельсовета (калгас «Партызан»).

На ферме калгаса Рудня, Стамбунскага сельсовета, кароў даглядаюць падлеткі. Гэту з'яву кіраўнікі глумяцца тым, што дарослых за дрэнныя адносіны судзяць, а дзяцей да 17 год не судзяць, і з сваю работу яны ні перад кім не адказваюць. На гэтай ферме цяля да года кормяць азімай саломой, жывёла ў дрэнным целе.

Па гэтых калгасах пагалоўе за апошні час значна скарацілася. А хіба неўга было ўзняць там жывёлагадоўлю і разг'ваць яе дагэту? Пры добрым кіраўніцтве, арганізацыі людзей і мабілізацыі іх на хутчэйшае і лепшае ператварэнне ў жыццё дырэктыв партыі і ўрада дабіцца гэтага не цяжка.

Прыкладаў добрай работы ў нас не мала, яны таксама пацвярджаюць, што справа жывёлагадоўлі залежыць ад людзей, ад іх арганізацыі і кіраўніцтва. Набыты лепшы вопыт трэба перанесці ў адстаючыя калгасы і ў іх умовах рэалізаваць яго.

Прыкладам таму—калгас «Новы Канатоп», Нараўлянскага раёна, дзе за адзін толькі год стада буйнай рагатай жывёлы павялічылася на 37 галоў. А трэба сказаць, што гэты калгас знаходзіцца ў значна горшых прыродных умовах, чым «Новае жыццё» Нараўлянскага раёна, або «Пераможца»—Веткаўскага.

Прыводзім параўнаўчыя даныя за два гады:

Гады	Кароў	Нецелей	Цёлак	Цялят	Бякоў вытвор.	Бякоў кастр.	Усяго
1932	69	13	13	29	3	—	127
1933	71	10	24	31	3	5	164

Дзве цёлкі з агульнага стада адданы калгаснікам, з 69 кароў 62 даці прырод, які поўнацю захавалі. З ростам маточнага стада павялічыўся і ўдой. У 1932 г. адна карова давала ў сярэднім 441 лтр малака, а у 1933 г. 871—павелічэнне ў два разы. Павысіўся і процанг тлушчаў у малаку: з 3,9 да 4,2. «Новы Канатоп» пабудаваў для жывёлы спецыяльнае памяшканне, палепшыў догляд за ёю. Кі-

раўніцтва МТФ моцна аддана справе жывелагадоўлі, якая дала калгасу вялікія грашовыя даходы (46 кап. на працадзень) і разам з тым забяспечыла паляводства гноем, чаго няма ў калгасах «Р. Люксембург», «Новае жыццё» і інш. Калгас датэрмінова выканаў план мясазаготовак на 1934 год.

Аглядаючы ферму «Новы Канатоп» адразу адчуваеш кланатлівую гаспадарскую руку, стараннасць і выканальнасць работнікаў фермы.

У абары цёпла, суха, мякка насцелена саломай. Жывёлу кормяць па нормах і ў вызначаны час. Пры добрым надвор'і — выпускаюць на прагулку. Кожны работнік фермы ведае, дзе і што ён павінен рабіць і колькі за работу атрымае.

Такіх калгасаў як «Новы Канатоп» у нас не мала ў кожным раёне. Задача партарганізацыі ў тым, каб на прыкладзе лепшых дабіцца сапраўднага пералому ў развіцці жывелагадоўлі. Трэба толькі арганізаваць ларадак на аснове здзяльшчыны, аплачваць працу паводле атрымліваемай прадукцыі, захавання і вырошчвання маладняка. Кожная наглядчыца павінна адказваць за даручаную ей жывёлу ад моманту нараджэння да поўнага ўзросту. Волыт раду жывелагадоўчых ферм паказаў, што яны дабіваюцца лепшай прадукцыйнасці пры камбінацыі ў адной асобе і даглядчыка і дацельчыка, з адначасовай адказнасцю за прыплод і выпайку цялят. Волыт гэты трэба пашырыць на ўсе МТФ, цвёрда памятаючы, што справу жывелагадоўчых, захавання стада і яго аднаўлення вырашаюць людзі, іх арганізацыя ў вытворчасці і адданасць партыі.

Захаванне і аднаўленне жывелагадоўчага стада адна з найбольш адказных і сур'ёзных задач. Выконваючы дырэктывы XVII зезда ВКП(б), партарганізацыі павінны дабіцца на фермах і ў індывідуальных гаспадарках максімальнага захавання і добрага стану ўсяго прыплоду ацятаў і апаросаў. Ні ў якім разе не можам цяпець таго, што ў радзе калгасаў і саўгасаў адыход маладняка дасягае 35, 50 проц.

Болей, як, напр., у калгасе «Чырвоны кут», Веткаўскага раёна, з 13 нарадзіўшыхся цялят 9 пала ад таго, што палі кіслым перагонам.

У Сіванскім сельсавеце на 774 каровы на 1/VII—32 г. прыпадала 92 шт. маладняка ва ўзросце да 2 год, на 1/VII—33 г. на 733 каровы прыпадала маладняка ў тым-жа ўзросце 55 штук, а на 1/I—34 г. — ні адной галавы.

* * *

Адной з рашаючых умоў аднаўлення стада з'яўляецца злучная кампанія. Аднак, рад раёнаў яе недаацэню, пусцішы на апару істотны самацек. А ў рэзультате план сарваўся. Пацверджаннем служыць даныя аб злучцы конскага пагалоўя за 1933 г. па Веткаўскаму раёну:

	План	Пакр. матак	Проц. вык.	У тым ліку абсеменена штучна
Калгасы	611	459	66,53	47
Ад саасобіны	1830	167	5,87	
Па раёну	2441	626	22,16	

Такім чынам, план злучнай кампаніі па раёну выканан на 22 проц., па аднаасобнаму-ж сектару толькі на 5,8 проц. Не гледзячы на такі ганебны зрыў плана, раённыя арганізацыі не забяспечылі правільны догляд за жаробнымі кабыламі. Ад празмерных нагрузак і перагону кабыл атрымалася масавае абартаванне. Так, з 439 пакрытых матак у калгасах абартавала 74 (17,9 проц.), 46 матак аказаліся нежаробнымі.

Ёсць калгасы, дзе процант абартаваўшых матак яшчэ большы:

Калгасы	Пакр. матак	Абартавала	Проц. абартав.
„3-ці рашаючы“	14	6	43
„Молатава“	12	7	56
„Чырвоны шлях“ . . .	12	6	50
„Варашылава“	25	8	32
„Сталіна“	20	5	25
„Баравіца“	4	4	100

У калгасе «Ударнік» за 1933 г. ні адна матка не дала прыплоду: у калгасе «Перадавік» з 16 матак далі прыплод толькі 2, у калгасе «Пераможца» з 62 кароў ацяліліся ў мінулым годзе толькі 18, у калгасе «Партызан» з 21 кароў далі прыплод толькі 10.

Нобат з ядна дрэннымі колькаснымі паказчыкамі аднаўлення жывёлагадоўчага стада, нізкі і якасныя паказчыкі. Народзіліся вытворцы нерацыянальна выкарыстоўваюцца. Высокапародзістых вытворцаў калгасы не набываюць, да метызаванні пачаўся адносіцца безуважна, адсюль і нізкаякасны склад стада.

Прыведзеныя факты гавораць аб адным: партызанскія справы жывёлагадоўчы, догляду і вырошчвання матадняка на сур'езным не адымаюцца. Таму новую злучную кампанію трэба сустраць ва ўсё збраенні і правесці так, як гэта патрабуецца ад большэвіка, дзеля ўдзялі ўсіх матак не толькі па колькасці, але і якасці. Удзялі вытворцаў, арганізаваць злучныя пункты, прымацаваць да іх пэўныя калгасы і аднаасобнікаў. Вакол злучнай кампаніі скласці грамадскую умову і правесці як кампанію вялікай палітычнай і гаспадарчай важнасці.

Вялікае значэнне ў развіццё жывёлагадоўчы мае ўнутрапрамыславае планаванне і размяшчэнне ферм. У гэтай галіне, як нідзе, старанна направа і контррэвалюцыйная ілюзія, дзючы калгасам няправільную спецыялізацыю без усякага ўліку канкрэтных эканамічных і прыродных умоў развіцця данага гаспадарства. У д.б. калгасы давалі буйныя фермы, у калгасы, дзе многа лугоў, гаспадарств, дзе пасча і г.д. і г.д., дзючы свайго роду фермы і г.д. Адно з метадаў контррэвалюцыйнага ілюзіянага будавання калгаснага ў размяшчэнні ферм іх паставілі ў калгасы механічны метад планавання. Восць дзючак

тэрны прыклад шкодніцкага планавання пагалоўя свінэй па калгасах Дубровенскага раёна:

Калгасы	Плошча калгаса ў га	Даведзены план свінога пагал. (у галовах)
„Перамога“	180	100
„Варашылава“	128	100
„Ком. Леніна“	450	100
„Пагран. маяк“	620	100

Здавалася-б, што масюкоушчына, тарасаушчына устрахне раённыя зямельныя арганізацыі, прымусіць перагледзець размяшчэнне жывёлагадоўчых ферм па раёну, безадкладна выправіць злачынства шкоднікаў і свае памылкі. Аднак, зроблена гэта далёка не ўсюды. У калгасе «Чырвоны ўсход», Лагойскага раёна, дзе навокал балоты, шмат выпасу і сенакосу (26 проц. усёй зямлі), дзе 26 гаопадарак на 100 га ворыва, там даюць кураводную ферму на 4000 курэй, не забяспечыўшы яе ні памяшканнем, ні падрыхтаванымі работнікамі. Ясна, што з такой фермы толку няма. Курэй 248 шт., ды сам калгас пачаў разводзіць вутак (92 шт.), бо для гэтай птушкі тут усе ўмовы. У Веткаўскім раёне 40 проц. усіх калгасаў атрымалі спецыялізацыю, не адпавядающую канкрэтным умовам развіцця данага віду жывёлы.

У калгасах з добран, высока ўрадлівай глебай, якая не патрабуе многа гною, дзе мала лугоў і выпасу, — насаджаліся малочна-таварныя фермы. І наадварот, — дзе багата лугоў і выпасу, а глеба бесструктурная, з нізкай ураджанасцю, вымагаючая добрага ўгнаення, насаджаліся свінаводчыя фермы. І вышла так, што у адных калгасах лугі і выпасы выкарыстоўваліся часткова, нерацыянальна, а рат ферм не меў магчымасці стварыць сабе моцную кармавую базу, што ўнесла дадатковыя цяжасці ў развіццё жывёлагадоўлі.

У сувязі з гэтым раённыя арганізацыі былі вымушаны перакінуць свінатаварныя фермы з адных калгасаў (Мар'інскага с.-с. «Прауда» — 39 шт. і «Будаўнік соц.ызма» 76 шт.; Каснінскага с.-с. «Барацьбіт рэволюцыі» 64 шт.; Акішынскага с.-с. «Багатыр» — 44 шт., Хізаўскага с.-с. «Зара комуны» — 32 шт.) у другія калгасы, дзе размер гаспадаркі і глебавыя ўмовы спрыяюць развіццю свінагадоўлі (Талаўскі, Радунскі, Сівінскі, Данілаўскі і іншыя сельсаветы, у якіх свінафермы налічваліся адзінкамі).

Выконваючы дырэктывы XV з'езда КП(б)Б, партарганізацыі павінны ў першую чаргу паставіць сабе задачу «карэннага палепшання калгаснага планавання з ўлікам асаблівасцей кожнага калгаса, рапучай барацьбы з механічным размяшчэннем дзяржаўных заданняў паміж калгасамі» (з пастановы XV з'езда КП(б)Б па тэмач т. Г. кало).

Развіццё аўцагадоўлі ў БССР з'яўляецца важнейшай задачай партыйных арганізацый. Аднак, аўцаводныя фермы ў раёнах — вялікая рэдкасць. Аўцаводную гаспадарку, як падсобную для жывёлагадоўчага ці іншага напрамку калгаса, часта не ўважваюць. Напрыклад,

у Нароўлі пануе яшчэ шкодная «тэорыя» аб немагчымасці развіцця аўцаводства ў раёне. Рашнае кіраўніцтва дагэтуль не ўсвядоміла і не зрабіла адпаведных вывадаў з таго, што «тэорыя нерэнтабельнасці аўцаводства ва ўмовах БССР» зыходзіла з вуснаў класавага ворага, з вустам контррэвалюцыйнага шкодніцтва і накіравана была на аслабленне сярэдняга, мясной бады краіны і аслабленне сацыялістычнай жывёлагадоўлі. Падобным контррэвалюцыйным тэорыям трэба безадкладна даць рашучы і трывалы адпор. Мы маем усе ўмовы хутка і ў кароткім часе развіцця аўцаводства. Перадавыя калгасы за гэтую справу пачынаюць ужо барацьба на сур'ёзнаму, бо навопліс перакаванасці ў рэнтабельнасць аўцаводства іспадаткі. Не мата калгасам калі нейкаму патрабуючы арганізаваць падсобную аўцаводную галіну, бо без яе нерацыянальна выкарыстоўваецца рад выпасаў, адыходаў і т.д.

Развіццю аўцаводства трэба па-большавіку, канкрэтна і аператыўна арганізавана. Партарганізацыі павінны безадкладна пакончыць з іх базарваннем дробнай жывёлы, асабліва авечак і завярнуць справу так, каб не было ні аднаго калгаса, ні аднаго калгасніка без авечак і авечкаў. (рэзалюцыя XV з'езда КП(б)Б).

Вялікае значэнне ў захаванні і палепшанні жывёлагадоўлі, у прывільным доглядзе, вырошчванні, барацьбе з хваробамі мае ветработа. Аднак, ветэрынары ў лепшым выпадку «заімаюцца» канстатацыяй фактаў, што конь ці паход ужо, ці заўтра падохне, але не кансультуюць, як трэба хадзіць за жывёлай, не праводзяць прафілактычных работ. Ёсць факты фармальна бюракратычных адносін да сваіх абавязкаў і нават сааатажа.

А Даўгалёвай Ганны (аднаасобніца вёскі Палсуеўка, Сіверскага раёна) застаўся конь. Яна звярнулася за дапамогай да ветэрынара Сіверскаму, які знаходзіўся ў той жа вёсцы. Не гледзячы на ўсе просьбы Даўгалёвай, Сіверскі прыйсці адмовіўся, матывуючы тым, што ў яго выхадны дзень. Назаўтра конь паў.

Ветэрынары раёна, як і Сіверскі, наогул нічога не робяць, а ў лепшым выпадку канстатуюць факт пацэння жывёлы, выдаюць запіскі і ідуць дамоў хіжым на сапатах, а нярэдка прапашуюць зарэзаць жывёлу як безнадзейную, хоць пры належным доглядзе яна выздараўлівае (калгас «Ударнік»).

Партарганізацыі гэтаму ўчастку работы ўздзяляюць надта мала ўвагі, забываючы, што ветработа—адзін з адказнейшых участкаў жывёлагадоўлі, дзе ідзе жорсткае класавая барацьба, а таму патрэбна пільнае партыйнае вока і кіраўніцтва. Задача партарганізацый—зрабіць карэнны пералом ва ўмацаванні ветработы, дабіцца, каб ветурач стаў актыўным барацьбітом за захаванне стада, за развіццё жывёлагадоўлі.

Далёка не ўсе партарганізацыі зрабілі адпаведныя вывады з пасянення ЦК КП(б)Б аб рэарганізацыі Касноковіцкім, Пухавіцкім, Дубровенскім і іншымі раёнамі пастановы ЦК ВКП(б) і СНК СССР аб дапамозе бескарыстнаму класавым (гл. «Б. Б.» № 10 за 1933 г.). Раёнпартарганізацыя Нароўлі востра пачула, забывіўшы, што асноўная маса іх жывёлагадоўцаў знаходзіцца ў аднаасобным сектары і ў калгасніках, што аднаўленне жывёлы ў асноўным пакуль што ідзе па гэтай лініі,

не вян патрэбнаа работы і пусцілі справу развіцця жывёлагадоўчых у калгаснікаў, так і ў аднаасобнікаў, на самацёк.

Рад раённых арганізацый і дагэтуль не ўяснілі сабе сутнасць сельска-гаспадарчай арцелі і апусцілі пытанне развіцця жывёлагадоўлі ў калгаснікаў.

Пытанне ва ЦК ВКП(б) і СНК аб надзяленні і дапамозе калгаснікам набыць кароў праводзілася фармальна. Не ўсе калгаснікі надзелены цёлкамі. Ёсць калгасы, дзе калгаснікам не далі на карову ні аднаго кілаграма кармоў ці сена ці саломы (калгасы «Гараток» — Нова-Крамляцкага сельсовета; «Партызан», «Пержыца», «Ударнік» — Свіслацкага сельсовета і інш.). Ёсць выпадкі (калгасы «Партызан», «Перадавік»), дзе поўнасцю яшчэ не размеркаваны кармы, і у калгаснікаў няма чым карміць кароў.

Бясспрэчна, што так у далейшым справа ісці не можа. Усякім тэндэнцыям ігнаравання і неахвоткі жывёлагадоўлі ў калгаснікаў трэба лаваць ранучы адпор. У 1934 г. не павінна быць ні аднаго калгасніка без уласнай каровы, незабяспечанага грубымі кармамі. Аб гэтым трэба паклапаціцца зараз-жа.

ЦК КП(б)Б і СНК БССР за апошні час вынеслі рад рашэнняў па пытаннях разбазарвання жывёлагадоўчых стада, па пытанню зусіх стада і работ у галіне жывёлагадоўлі ў радзе раёнаў (Касцюкоў, Дуброўна). У гэтых рашэннях канкрэтна гаворыцца аб тым, якім шляхам павінна ісці і навічненне стада і развіццё ўсёй жывёлагадоўлі. Трэба вакоі гэтых рашэнняў разгарнуць шырокае масава-растлумачальную работу, выкарыстаць насяненны і раёны друк, дошкі спаборніцтва, гутаркі, вытворчыя нарады; арганізаваць агітац. праверку жывой цягавай сілы і нагул жывёлагадоўлі. Побач з масава-растлумачальнай работай моцна біць па сабатажніках, па кулаку і яго агентуры, па тых, хто знішчае нашу жывёлагадоўлю. Міліцыя і пракуратура павінны праявіць тут большую гібкасць, забяспечыць палітычны эффект пры разборы злачынных спраў.

Пар арганізацыі павінны ўзмацніць партадказнасць і патэнцыял краўніцтва справай жывёлагадоўлі, ўзяць на бонышнюю вышнюю бараніць за большавую рэалізацыю рашэнняў XVII з'езда ВКП(б) і XV з'езда КП(б)Б.

У рашэнні XV з'езда КП(б)Б аб задачах камуністаў сказана:

«З'езд патрабуе ад усіх партыйных і савецкіх арганізацый, ад кожнага члена партыі па-большэвіцку працаваць над пытаннямі жывёлагадоўлі, далейшага павелічэння пагалоўя, павышэння якасці жывёлы, яе прадукцыйнасці, таварнасці, на аснове лепшага догляду і ўтрымання, стварэння моцнай кармавой базы, правільнага кармлення, барацьбы з ялавасцю, падзежам і адыходам матадняка, развіцця племяніцтва жывёлагадоўлі, ўкаранення соцыялістычных метадаў працы ў жывёлагадоўлі».

Гэта патрабаванне трэба з чэсцю выканаць, памятаючы, што толькі большэвіцкае правядзенне у жыццё дырэктыв партыі і урада, большэвіцкая рэалізацыя настановаў XVII з'езда партыі і ўказанняў т. Сталіна забяспечаць вырашэнне праблемы жывёлагадоўлі.

«1934 год павінен і можа стаць годам пералому к уздыму ва ўсёй жывёлагадоўчай гаспадарцы» (СТАЛІН).

$$\begin{array}{r} 18481 \\ \hline 5090 \end{array}$$
$$\begin{array}{r} 18481 \\ \hline 5090 \end{array}$$
$$\begin{array}{r} 18481 \\ \hline 5090 \end{array}$$
$$\begin{array}{r} 18481 \\ \hline 5090 \end{array}$$
$$\begin{array}{r} 18481 \\ \hline 5090 \end{array}$$

дзеньна кіраўніцтва заводамі, фабрыкамі, саўгасамі, магазінамі і інш. з разгляду балансаў мы павінны зрабіць не толькі ацэнку гаспадарчага фінансаванага становішча, але і якасці работы, трыгоднасці данага гаспадарчага кіраўніцтва.

У мінулыя гады балансавыя кампаніі гэты момант змазвалі. Выяўляючыся балансавымі кампаніямі належным чынам не ацэньваліся, на пасабныя факты не рэагавалі. Балансы, матэрыялы па іх, з-за пэўных настрояў у мянушым рабіліся, на жаль, набыткам нашых архіваў. Вось чаму ў балансавую кампанію гэтага года, побач з умацаваннем справаздачнай ролі баланса, пастае апраўнага значэння задача-ператварыць баланс у сродак апэратыўнага кіраўніцтва і перш за ўсё практычнага змяжэння сабекошту, шалення гаспадарчага будаўніцтва.

Гаспадарчыя наркаматы, цэнтральныя ўстановы і фінансава-кредытныя органы прааналізавалі ўжо сотні балансаў за 1933 год, атрыманых ад гаспадарчых арганізацый і сярэдняга звяна.

Якая-ж характэрныя рысы фінансавай і гаспадарчай дысцыпліны пасабных арганізацый і іх кіраўнікоў выяўляюцца на аснове ўжо прааналізаванага матэрыялу?

Перш за ўсё, бачым тэндэнцыю рабіць значныя перавыдаткі па адміністрацыйна-гаспадарчай лініі.

Вельмі яркі таму прыклад—Белкааплодагародніна, якая ў мінулым годзе перавыдаткавала 185 тысяч рублёў, адпушчаных ёй на пераапрацоўку гародніны. Хлебная кантора Белгандля таксама перавыдаткавала па гандлёвай лініі 396 тысяч рублёў і па адміністрацыйна-кіраўнічай—23 тысячы рублёў за кошт 611 тысяч рублёў дзяржаўных сродкаў, свядома затрыманых ёю і скарыстаных не па прызначэнню.

Пераплата значных сум штрафаў і пені за невыкананне і парэзкіе датавароў ператварылася ў масавую зьяву і абыходзіцца вельмі дорага.

Белскуртрэст за дрэнную якасць прадукцыі выплаціў 260 тысяч рублёў; Белшвейтрэст за брак—350 тысяч рублёў; аптовае база Белкаапсаюза—200 тысяч рублёў; Белдзяржтранс—179 тысяч рублёў. Выплачаныя штрафы і пені даюць у суме сотні тысяч рублёў.

Безадказнасць ва ўзаемных фінансавых разліках прыводзіць да таго, што на рахунках найбольш «энергічных» гаспадарчых арганізацый асядаюць вялікія сумы чужых сродкаў, тым часам як сваіх абавязкаў па паставках, здачы і разрахунках гэтыя арганізацыі не выконваюць.

На дзень аналізу справаздачы Белкааплодагародніны на не рахунках лічыўся мільён рублёў чужых сродкаў. Не выконваючы ўзятых на сябе абавязкаў па паставках плодагародніны і таму маючы значныя грошавыя рэзервы, Белкааплодагародніна вельмі шырока практыкавала перавыдаткі сродкаў планаў і кантарактаў, аднаму дзеляў і т. д.

Белкаапмалако выбрала іншы метады. Рэалізуючы малочную прадукцыю маслазаводаў сельпо і райспажыўсаюзаў, яно не лічыць патрэбным расплачвацца з нізавымі пастаўшчыкамі, накапляючы на сваім рахунку наяўныя грошы.

Пры аналізе баланса выявілася, што на рахунках гэтай арганізацыі—532 тысячы рублёў вольных сродкаў, тым часам як малакоздатчыкам не выплачана 110 тысяч рублёў.

Побач з адначасным ме адкам ства эн л насава а с робабыт
ёсць факты самых безадказных адносін да захавання і утрымань
уласных сродкаў.

Белшвейтрэст з-за несвоечасовага спагнання даутоу страі
195 тысяч рублёў; Белсх—180 тысяч рублёў; Белгандаль—160 тысяч рублёў; Бел
прамтрэст—168 тысяч рублёў; Белгандаль—160 тысяч рублёў. Бел
фабрыка «Сцяг індустрыялізацыі» з-за тых жа прычын, з-за тых жа
камі, вырашыў справу зусім проста—раздаў абедзвюх 12 тысяч рублёў
бесплатна.

Пры аналізе балансаў па капітальнаму будаўніцтву, прычым
важнічкі на 250 тысяч рублёў, якія маюцца за рознымі аддзялен
цямі і ўстановамі, звыш дырэктыўных норм. Гэта і з'явілася, і з-за
ўмове мабілізацыі тэтых рэсурсаў, зменшыць суму фінансаваньня.

Арганізацыя складскай гаспадаркі і ўлік матэрыяльных каштоўна
сцей мае шэраг тых жа праблем, што і на агульнай аснове
а тэтым участку, які паказвае з-за тых жа прычын, граць ачуждзеныя сумы.

На прамісловых прадпрыемствах і ўстаноўках, прычым і ў тэтых жа
гэтых жа каштоўнасцях, звыш дырэктыўных норм. Гэта і з'явілася, і з-за
Побач з гэтым, там-жа выяўлена лішкаў матэрыяльных каштоўна
на 600 тысяч рублёў.

Па Белшвейтрэсту недахопы ад пакраж склалі 190 тысяч рублёў.
Прычым па адной толькі фабрыцы «Сцяг індустрыялізацыі» у першым
тым годзе было ўкрадзена 4 тысячы пар штаноў.

Па Белсхтрэсту недахопы гатовых матэрыялаў і сродкаў скла
156 тысяч рублёў; па хлебнай канторы Белгандаль—17 тысяч рублёў.

Барацьба за зніжэнне сабекошту не знаходзіць сабе месца ў
беларускай арганізацыі. Кравікі якіх «дэ-факта» саб і ў першым
на ў дзяржаўных сродках, аказваюцца прычым і ў першым
працаваць.

За мінулы год з прычыны парушэння Беларускай арганізацыі
ных СПА цэн па перавозках, пераплаты на транспарт склалі 350 т
сяч рублёў.

Па аптовай базе Белкаапсаюза недапаўнялі назапашванняў 500 т
сяч рублёў, бо база перажыла нехатковым чынам, пераплаціла чы
тата страці 500 тысяч рублёў. Па Белкаапсаюза ародзі не асабліва
раскратжэннем дырэктара праведзена пераацэнка грыбоў і віна,
што былі ў складзе, страці 400 тысяч рублёў.

На ОРСУ фабрыцы «Сцяг індустрыялізацыі» былі ацэнованы тэс
ацэнен у 13 тысяч рублёў.

Побач з прыведзенымі прыкладамі агульнае барацьбы за зні
жэнне сабекошту і сродкам, не менш характэрны «буржуазна-лі
манскія тэндэнцыі» у галіне ўстанавлення ачуждзеных цэн на сваю
прадукцыю і захавання ад дзяржавы звыштанавных назапашванняў.

Пры вывучэнні падавой справаздачы Белдзяржвыдавецтва былі
звернута ўвага на тую акалічнасць, што гэтая арганізацыя не толькі не
карыстаецца банкаўскім крэдытам маючы па характару сваёй вы
творчасці пры нармальным фінансавым становішчы безумоўна па
трэбу ў ім.

Такіх вынікі тая, што на 1934 г. Белдзяржвыдавецтва стварыла
пачатковы рэзерв у 900 тысяч стабільных папручнікаў для пачатковай
і сярэдняй школы на суму 700 тысяч рублёў, пакрыты гэты рэзерв
уласнымі грашыма.

Справа аказалася вельмі проста: пры сабекошце стабільнага

підручниця у 24 копійки, адпускная ціна була встановлена 8 копійок. Зусм зрозуміла, що накоплення при такому проданні можна стварити не тільки на 700 тисяч рублів, але і на мільйони, не порушаючи «нормальную» діяльність органу.

Не менш характерна великая «скромність» некоторых господар-
ых арміянтів. Их красніса пры ацым і фінансавых выніках
своей дзейнасці.

Приверка батала Батальонамалаху з 1920-го і 3 чиних
либыткаў замест наказных арганізацый 653 тысяч рублёў. Розніца
а 15 мільянаў рублёў і 100 тысяч рублёў з простага жаданьня
лоўць ад дзяржавы свае звышпачаўшыя накупленні. З гэтай мэтай
аскарыцца ў ход беспалетаўня аб'яўляюцца і аб'яўляюцца грашо-
на заб'яўляюцца і выглядае рэзэрвных фондах на ўсялякіх тым
жыцця, аж да магчымых страт ад зямлятрасення.

Кіраўнітва хлебнай канторы Белганля, забыўшы час і месца свайго свята, дазволіла сабе і сваім аддзяленням скарыстаць і іхні рэзэрва даўдаў (рождэ), пацягнуў іх безогляда на іх у даход дзяржавы, разглядаючы гэтыя грошы як нармальнае аднаўленне дзяржавы дзяржаўнай канторы.

Крім того, виступає й характер дзейності паасобных гаспадар-
ств у розвіданні, паглядом на яны скарыстоўваюць зваротныя сродкі,
а іх мэта з'яўляецца фінансавая дысцыпліна на будаўніцтве.

Розглядаючи господарчих організацій як у галузі експлуатації, так і капітального будівництва, напевно, скажемо, що некапітальні організації, як і капітальні, повинні вести свою діяльність з використанням своїх фінансових засобів, а також з використанням зворотних засобів.

Напряжені вимоги по канторы Промбанка показують, що у катаньнае будаўніцтва грамадства было ахвотна на 1933 годных зводіхх сродках 2 500 000 рублёў затрачана на па-заплавае будаўніцтва, з тых-жа крыніц, 1.724.000 рублёў.

На сума затрат звяртаюць на сябе ўвагу: прадпрыемствы Бел-
дэзтрэста—ўкладзена на 405 тысяч рублёў зваротных /сродкаў і
170 тысяч рублёў затрачана на пазалічавыя будаўніцтва; Белметал-
трэста—270 тысяч рублёў зваротных сродкаў і 338 тысяч рублёў пазалі-
чавыя будаўніцтва; Белдзэржспрта і шавецтва—492 тысячы і 285 ты-
сяч рублёў.

Асобнае месца ў гэтым лісьце займаюць прадпрыемствы Беларускага, які закончыў справаздачны год стратай 875 тысяч рублёў. Наглядзячы на такую значную стратасць, у каліжыне было бадальніцтва было 385 тысяч руб. зваротных сродкаў і на пазаланавае удаўніцтва затрачана 75 тысяч руб.

Горьведзечыя прыклады абавязваюць нас быць больш пільнымі і асцярожнымі пры разглядзе і запавядаванні квартальных пазначэнняў гаспадарчых арганізацый зваротнымі сродкамі. З усяго гэтага трэба напярэдзіль магчымасць разбазарвання зваротных сродкаў, прымусяць гаспадарчыя органы мабілізаваць усе унутраныя рэсурсы сваіх прадпрыемстваў. А што такія магчымаці ёсць, пацвярджае вылічэнне, зробленае на падставе аналза балансаў па капіталаму будаўніцтву прамысловасці. Гэтыя рэсурсы толькі па прамысловаму будаўніцтву іцэнхваюцца ў 8 мільёнаў рублёў.

Работа по разгляду і ацэнцы вынікаў дзейнасці гаспадарчых арганізацый за 1933 год, распачатая сёння раней і лепш як у мінулыя

... а с женщиной час будешь закончала, и на выдыхах будешь зрелости конкретный прапановы.

Розум і талантом треба відзначити, що селета значна палепишлася справа справаздачтасці як у галіне якаснага складання, так і свое-часовага прадстаўлення.

Азнааьсам ч а х у б и н ы з а х у р а д у м е н т, р а д и с в о с ч а с о в о й і я к о с н о й с п р а в а з д а н а с і д о ч і п р о с т о р н а г о г о с п о д а р ч и н а к и р а в а к т и я н е з н а н ш о ў з а д о ч і н а д р о б н и я в о д о ч у у т а к і х а д к а з н ы х г о с п о д а р ч и х а р г а н і з а ц і я х, ч а к Г а л о ў д а р т р а н с е, Б е л ж ы л с а ю з е, Т р а ж т а р а н і т р ы і С е л ь г а с т р о с ц е.

Спасыланнем на спецыфічнасць і асобыя ўмовы прыкрываецца дзяржаўная фінансавая дысцыпліна, пелькавае і няўменне паставіць па-сапраўднаму фінансавую гаспадарку.

Поставивши перед собою задачу перетворити базис у інструмент аперативного керівництва соціалістичним господарем, ми на-
вчили діданца, як він має господарювати і фінансувати діданця, роз-
робили механізми організації діданця, а також у конкретних діданцях
намітили ті, як змінюється все діданце господарювання діданця.
виявлені за минулі год.

Мы повинны звернуць выключную ўвагу на ўпарадкаванне нафта-капітальнага будаўніцтва. Трэба памятаць, што фінплан кабінаў будаўніцтва на 1954 год скіраваны на СССР з разлікам мабітэаваньня музэрных рэзэрвы на 1 мільярд рублёў для такрыцця плана фінансавання будоўлі. Не выканаць гэтую задачу—значыць сарваць план фінансавання капітальнага будаўніцтва, аб чым мы павінны сінанізаваць і тэрэскава прымаць канкрэтныя меры для дэвітань пра-рыву.

Досліджуючи балансові каміони, газети «Звезда» і «Економіст» виявили, що в деяких правлі ранд-праворах і установі, що робота балансових комісій наркаматау, гаспадарчих і гандлевих організацій замкнута у габінетах, що виникі їх адмоўнай гаспадарчай дзеячості. У м. х. і тоді заступника невідомимі громадехасці не абгаварююцца на робочих сходах, на сходах устаноу, колективзах, што парторганизат і громадехасць не займаюцца гэтай важливою справай.

К раўнін установа і партарганізацыі павінны злучыцца разам і быць такім, каб існаваў кіруючага трэста з усімі вынікамі на аб'яваўленне работ, удзялення п'яціхатніх і шасціхатніх барацёў за прам'я і план, каб зрабіць прапановы аб перабудове работы сапраўды рэальнымі, эфектнымі, каб вынікі работы можна было скарыстаць для чыста больш энергічнага, большэвінскага штурму за аддачу тых, якіх за дасягненне найбольшых вынікаў па колькасці і якасці працы на канкрэтным гаспадарчым участку.

Конкретныя меры ста выніках павінны садзейнічаць таму, каб ліквідаваныя адпаведныя факты дрэзнага гаспадарання ў далейшым не паўтараліся.

Разы ід і аб'яварэнне пастанов, фінансавых камісій наркаматаў, шырокіх мажамі рабочых і служачых, пад кіраўніцтвам партзаслужацян, павінны з'яўцца мабілізуючым фактарам у барацьбе за палавую і фінансавую дысцыпліну, супроць разбэшчэнасці і беззастарнасці, за патэншанне на аснове пастанов XVII з'езда РКП(б) і XV зезда КІІ(б) аператыўнага кіраўніцтва, за поўную рэалізацыю колькасных і якасных планавых заданняў на другі год дзягоі бальшэвіцкай пяцігодкі.

Этапы і праблемы лясной гаспадаркі БССР¹⁾

.. У наших руках огромная природная богатство, якія толькі зараз на-сапраўднаму ставяцца на службу інтарэсам усёй краіны, інтарэсам усёй масы працоўных" (З даклада т. Молатава на XVII з'ездзе ВКПб).

1 Лясная гаспадарка і Кастрычніцкая рэвалюцыя

Значэнне лесу для народнай гаспадаркі надзвычай вяліка і прыма-
ганна Гаворачу аб зброі ц. з лесу іх народна-гаспадарчых са-
рыснасцей, неабходна мець на ўвазе не толькі драўніну, якая дае
сравна прэзэнтацыю, патрысты, лесамі мяккіх прымясцовах,
як адзін з асноўных матар'ялаў будаўніцтва, відаў паліва, адна з
асноўных крыніц нашага экспарта, але таксама кліматычнае, во-
ахоўнае, глебаахоўнае, стратэгічнае і інш. значэнні лесу. Аднаба-
ковы падыход да карыстання лесам толькі па лініі эксплуатацыі
драўніны, быў бы надзвычай вузкім і адмакнёвым ад прызначэння
і гэта неадпавядае дасканаламу і сапрады матар'яламу выражэнню
блага, якія лес можа даць. Доўгі-ж аднаўленчы працэс у нашай
гаспадаркі (да 150 год), які ва многа раз перавышае асноўны перы-
яды ў іншых галінах народнай гаспадаркі, патрабуе не толькі ад-
сучаснага, але і будучага гэтай талібы народнай гаспадаркі.

Кастрычніцкая рэвалюцыя, павесны палёны і знішчэнне ўсёй на-
стаўля перад савецкай уладай велікую і надзвычай жахліваю згвал-
таванай арганізацыі велізарнага, раскідана па ўсёй краіне і ўсё-
ры, нявывучанага, адсталася, і надзвычай разбурэння ў мясцовым нас-
ельні гаспадаркі. Сённяшняя частка якой прадставіла мёртвае, не адна-
пастая ў эканамічнаму маўв, а астатняя частка — думажныя, эканамі-
чнаваныя прыватнага гаспадарства (да БССР прыватнагаспадарства было 80 проц.).

В умовах БССР якая мае 36 млн. га лесу, якая гаспадарка ўзривецца адной з асноўных галін народнай гаспадаркі, асноўнай крыніцай знешняга гандлю (да 50 проц. экспарту БССР) і пасля сельскай гаспадаркі адным з асноўных заняткаў насельніцтва. БССР ўзривецца пастаўшчыком лесу бязлесным паўднёвым расам (аю а. асабліва Днябасу. Распаўсюджаныя ў верхав'ях Дняпра вялікія масівы БССР маюць вялікае значэнне ў рэгуляванні воднага рэжыму на тэрыторыі БССР і УССР.

¹⁾ Артыкул у частцы пясочных прапаноў друкуецца ў парадку аб'яваў-інт.

У перыяд 1917—1921 г. лясы БССР бязлітасна знішчаліся пажарами ірапейніцкімі рубкамі розных акупантаў (белапалякаў, немцаў), якія імкнуліся выкарыстаць ва ўсю сваё кароткатэрміновае прабы- ванне.

Адначасова з пачаткам агульнага аднаўлення працэсу нашай со- цыялістычнай гаспадаркі (1922—1927 гг.), на аснове адпаведных ды- рэктыв партыі і ўрада, намячаецца паварот у галіне лясной гаспадаркі БССР, а іменна: паступовае прывядзенне ў вядомасць ляснога фон- та, дзяленне яго на лясны агульнадзяржаўнага і мясцовага значэння, вы- дзяленне ўчасткаў у земфонд (каля 500 тыс. га); устанаўленне прын- цыпаў лесаэксплуатацыі.

Аднак, усё-ж гэты перыяд унёс параўнальна мала радыкальных змен у асновы адміністрацыі лясной гаспадаркі БССР. Ён пераважна харак- тэрызаваўся вузка-эксплуатацыйным, са значным перарубкамі (з прычыны адводу ў рубку штогодна 3—4 гадовых лесасек), пры слабым вывучэнні і зусім мізерных мерапрыемствах у галіне лесааднаўлення наогул і лесаахоўных і, адпаведна, не адрозніваўся ад пераважна пазітыўнага вядзення лясной гаспадаркі.

Інтэрэсы соцыялістычнай індустрыялізацыі краіны высунулі ў рэканструкцыйны перыяд праблему лясной гаспадаркі на адно з пер- шых месц.

К таму часу ўжо рэзка кідаўся ў вочы глыбокі разрыў паміж ста- новішчам і развіццём лясной гаспадаркі, лясной прамысловасці і ін- шымі галінамі лясной гаспадаркі, непадрахтаванасць лясной гаспа- даркі да прад'яўляемых ёй усё большых і большых патрабаванняў.

Гэта высунула, як неадкладную задачу, павярнуць лясную гаспа- дарку тварам к соцыялістычнаму будаўніцтву, праблему карэннай рэ- канструкцыі, арганізацыі лясной гаспадаркі і лясной прамысловасці. Пачатак гэтай рэарганізацыі пакладзен быў у 1932 г. пастановай ура- давых органаў Саюза і БССР.

Сутнасць гэтай рэарганізацыі лясной гаспадаркі і лясной прамы- словасці зводзілася да аднаўлення лясной гаспадаркі і лясной прамыс- ловасці, як адзінай галіны народнай гаспадаркі на базе адзінага плана- вання і апэратыўнага кіраўніцтва.

Побач з правядзеннем тэрытарыяльнага перарабавання паасобных лесаагатаўчых трэстаў, падверглася карэннай рэарганізацыі і ўнутра- няя структура асноўнага вытворчага плана. Замест старога лясніцтва створана была цэльная і магутная ўзбудыненая нізавая вытворчая адзінка — леспрэгас — з прарабскімі лесаходнымі участками, якія ахап- ляюць увесь цыкл лесагаспадарчых мерапрыемстваў ад рубкі да леса- аднаўлення, чётка звязаная з адміністрацыйным дзяленнем па рэспуб- ліцы. Інтэрэсы лясной гаспадаркі і лясной прамысловасці ў значнай меры набліжаны да раённых арганізацый і адначасова ўзмоцнена ўвага і адказнасць апошніх за становішча гэтай важнейшай галіны народнай гаспадаркі.

Выяўленыя ў гэты перыяд арлоўска-марозаўскія тэорыі знайшлі сабе месца таксама і ў лясной гаспадарцы БССР.

Акадэмічная лясная школа Арлова-Марозава, якая з'яўлялася ідо- лагам феадальна-памешчыцкага капіталістычнага лесаводства і ад- крыта выступала супроць нацыяналізацыі лясноў, за свётое захаванне ў лясной гаспадарцы капіталістычных асноў: пастаянства і роўнамер- насці карыстання, супроць індустрыялізацыі лясной гаспадаркі, кан-

...механізмів, за дрібну господарчу адмінку, санітарію на адмінкобній селянській господарці, кабінах затураць звідці лянонь господаркі.

В Україні в СССР вивчається істотних шкідливих елементів і тварин, які завдають шкоди явища шкідливих планів вивчення лясної гаспадарки, рубак, падсочки, лесааднаулення, шкідливих форм лесаупа-докладу і організації лясной гаспадаркі.

Шкода для граватка-марозаўшчы тэпер, крэпна і асабліва ў гэтых умовах, забеспечана патрыстыка гэтых граватарскіх коўраў і сёлістаў. Аднак, гаварыць аб канчатковай ліквідацыі зніжэнняў марозаўшчыны ў лясной гаспадарцы і аб адсутнасці гэтых зніжэнняў неясна. Трэба быць на варце, хутка і рашуча перасякаць усякія спробы працягвання гэтых шкодніцкіх твораў у любой галіне лясной гаспадаркі. Адначасова трэба максімальна выкарыстаць усё тое са старой лясной навукі і практыкі, што ўлічана нам спадчыніца, цалкам і рашуча адкінуць усё застарэлае, непраходнае, шкоднае.

Суттасць шкодных тэорыяў Арлова-Марозава ў галіне лясной гаспадарчых установаў і арганізацый. Часта на іх апраўданні іхныя ідэі і тэзісы БССР на практыцы далускаюць то апартаментальна-аддэлавую, то аддэлавую, то лясную гаспадарку, лясааднаўленні, то лясныя запіны, адвяргаючы неабходнасць якой-бы там ні было ўваходзіць у лясааднаўленчыя працэсы (напрыклад, у планах, паслядоўнасці, тэрмінах, метадах).

2. Сучасны стан лясной гаспадаркі БССР

1955. з білгаспрадзілі: дасягнута ім'я гэтаго мяснотна гаспадаркі БССР, як у адносінах яе арганізацыйных форм, эксплуатацыі, развіцця эксперта, новых відаў хімічнай перапрацоўкі (падсочка, кансервацыя, перапрацоўка і спрыяльнасць у вытворчасці і інш.) падатку і ліквідацыі хвороб на падаждасях паслядзейна і саакультуных работ, а таксама перадачы і дадасі і размясцілі адноснах на іспішання санітарнага стану лясцоў (ачыстка, барацьба са шкоднікамі і інш. і інш.), становішча лясной гаспадаркі БССР адначасова прадаўжае заставацца нездавальняючым, аб'ём мерапрыемстваў у гэтай галіне зусім не адказвае сапраўдным запатрабаванням.

У рэзультаце драпежніцкага знішчэння лясоў у перыяд вайны і акупацыі, як вынік акружэння дзяржаўнага леснага фонду (перадача ў земіўласнікаў паўмільёна га) і гэтакова ўзмоцненых рубак пасля-рэвалюцыйнага перыяду (штогод вырубалася ў сярэднім да 10 млн. м³ пры пратэсце 5,2 млн. м), лесгасам БССР лізілася да 20 проц. супроць 3 проц. у даваенны час (асабліва моцна пацярпелі найбольш каштоўныя дубова-ясеневыя насаджэнні). Лёсы Беларусі застаюцца яшчэ слаба вывучанымі, прадукцыя інакш (у в. а. ост) складае 2,4 к. м (у Германіі да 6 к. м.) на галёскай плошчы, тэрыторыя вельмі яшчэ неўвучаным выкарыстанні драўніны (не больш 50 проц. масы) і пры амаль поўным невыкарыстанні драўнінных адыходаў; мы не навучыліся да-волі рацыянальна і беражліва падыходзіць да эксплуатацыі нашых лес-ных багаццяў і выкарыстання ўсёх карыснасцей лесу.

Кіраўніцтва і дапамога трэста «Лесбел» месцам яшчэ недастагковы і не аканцэнтраваны на асноўных рапшаючых леспрамгасах.

Новая вытворчая адзінка лесной гаспадаркі—леспрамгас—абмяжоўвае сваю дзейнасць амаль выключна эксплуатацыяй і амаль не ўдзяляе увагі ахоўе і тэсціраванню; сацыялістычныя метады працы, бальгадны метады ўкаранення слаба.

Адкінуўшы старыя аджыўшыя і шкодныя ўстаноўкі ў лесаўпарадкаванні, мы ўсё яшчэ не забяспечылі ў агульных устаноўках планаў лесной гаспадаркі строга мэтавага народна-гаспадарчага ўхату, не забяспечылі бягучыя задачы прамысловасці і будаўніцтва.

Неаблесіўшыся плошчы леснога фонда БССР складаюць на 1-4—33 г. 236 тыс. га, а намечаныя тэмпы лесааднаўлення далёка не забяспечваюць аснашчэння іх у дрэва і палюдцы; калі б і праводзіцца без уліку вопыту мінулых год і па якасці сваёй дзейнасці, то і тады, на жаль, не праводзіцца тэрапрактычэска, якія-б садзейнічалі істотнаму лесааднаўленню, і ў мінулыя гады мерні па догмаду з тэорыі культуры і маладнякі не толькі не ахоўваюцца належным чынам ад літраў, але і садзяцца выпадкі атручвання іх уласным абозам леспрамгасаў, не гавораць ужо аб свядомых правах шкодніцтва ў тэорыі лесакультур; ачыстка, санітарнае становішча лесу—недзяўляючыя; наглядаецца надзвычайная захламленасць, заражанасць імагінкі шкодніцтва, супроць якіх прымяняюцца вельмі недастатковыя меры.

Як на прыклад няўважлівасці, недаацэнкі лесааднаўлення можна ўказаць хоць-бы на тое, што, не гледзячы на важнасць ва ўмовах БССР дубова-ясненых насаджэнняў, няма ніякіх вывадаў, ніякіх мер гар'ялаў і даных аб ходзе лесааднаўлення і культур гэтых каштоўнейшых парод, нават па такому вядомаму на сусветным рынку дрэва, як Кашалёўская дубовая дача, якая была аб'ектам усялякіх даследаванняў на працягу, прыкладна, 100 год.

Значэнне механізацыі пры нашых тэмпах работы надзвычайна высокае. Добра гэта характарызуе наступнымі словамі г. Сталяк: «Імаючы ў глыбе, што можна абыйсціся без механізацыі пры нашых тэмпах работы і машынах вытворчасці, значыць разнічаць на тое, што можна вычарпаць мора лыжкай». Тым часам, у галіне тэхнічнага стану, механізацыі лесной гаспадаркі, дзе працэсы работы асабліва працаёмкі, мы значна адсталі, напрыклад, ад сельскай гаспадаркі. У той час як у галіне сельскай гаспадаркі знаходзіцца сабе прымяненне значная колькасць складаных машын (камбайны, трактары, складаныя машыны і іншыя), у сельскай гаспадарцы БССР мы працуем яшчэ па-старынцы, прымытыўным таларом, пілой, лапатай, матыкай і амаль выключна на сялянскім кані. Наглядаецца кансерватызм, закаранеласць да навін і нават да наяўных механізмаў (підумайце, напрыклад, аб зерне, сеялках, маточных пілах, якія не выкарыстоўваюцца, трактары, якія не прымяняюцца; ўвядзенне першых лажных парод у БССР сустракалі вельмі адмоўна нават краўнікі некаторых леспрамгасаў, траціўшыя пад уплыў шкодных элементаў.

Для ўсведавання ясна, што развіццё нашай сацыялістычнай гаспадаркі павінна базавана на строга навуковым глебе, на базе канкрэтных вывадаў спецыяльных навуковых даследаванняў. Аднак, і тут мы навідаем недаацэнку, кансерватызм, пагардлівыя адносіны гаспадарына краўніцтва трэста і насабных леспрамгасаў да навуковых даследаванняў, вопытаў. Кіраўніцтва Лесбела не ўсведоміла значэння навукова-даследчай справы, не гледзячы на канкрэтную ўстаноўку, даную Лобавым, што «вытворчаснікі павінны ва што-б там ні стала ўсво-

і ажыццявць погляд на навуковы даследаванні, як на асновавы іграб сваёй работы. Захочаць і чыноўнікі-даследчыкі, і інжынеры-афіцэры і спецыялісты-афіцэры, і рабочыя-афіцэры практычных работнікаў і спецыялістаў, і інжынеры-афіцэры, і ажыццяўляюцца на практыцы; лясны-ж інстытут не вядзе барацьбы за рэалізацыю сваіх прац.

У пытанні лясных кадраў, якое зараз займае адно з асноўных рашаючых месцаў у справе нашай дзяржавы, мы бачым надзвычай глыбокі прарыв у адносінах спецыялістаў (неаднаведнасьць выпускаемых спецыялістаў прад'яўляемым лясной гаспадарцы і тэрытарыяльным, і інтэрактыўным) і тым самым у лесе (непадрыхтаванасць, няздольнасць працаваць у новых умовах, засмечанасць класава-чуждымі элементамі).

Нарэшце, уся злучнасць пытанняў у лясной гаспадарцы і эксплуатацыі лясной гаспадаркі БССР безумоўна вядзецца ў ходзіць пры актыўнейшым удзеле партыйнай і прафесіянальнай арганізацыі як трэста, так асабліва леспрамгасаў. Аднак, іх дзейнасць у гэтай галіне праяўляецца яшчэ надзвычай слаба.

Мы маем у БССР вельмі значны лесаводны апарат (250 лесаводаў у значнай меры з вышэйшай адукацыяй, каля 600 культурных лесанаглядальнікаў, шматлікі штат лясной варты), закліканы для не пасрэдчай работы ў галіне лясной гаспадаркі. Тым часам, мы паглядаем надзвычай агіднае становішча лясной гаспадаркі, зусім незадавальняючы, не адказваючы патрабаванням лясной гаспадаркі ход лесаводных работ, драпежніцкія рубкі, нерацыянальнае выкарыстанне фонда, надзвычайнае захламленасць, распаўсюджанне шматлікіх шкоднікаў.

Сярод паасобных работнікаў лесаэксплуатацыі існуе думка, што лесаводны апарат (г. зн. лесазаводы, культурныя лесааглядальнікі, бяздзельнікі, непатрэбны баласт, выхаваны на шкодніцкіх тэорыях Арлова-Марозава).

За апошнія гады склад лесаводнага апарата значна змяніўся, аднавіўся, выніканы калекцыянальныя, асабліва лясной гаспадарцы партыйцаў, комсомольцаў, будзельных энтузіястаў работнікаў, бо ў нас сваю справу і асабліва жатачных працаваць у галіне лясной гаспадарцы рэарганізацыі лясной гаспадаркі на сацыялістычны лад, павышэння яе прадукцыйнасці.

Аднак не створаны умовы для рацыянальнага выкарыстання і нармальнай работы лесаводаў, накіравана без увагі на іх патрэбы і патрабаванні лесаэксплуатацыі і лесаводамі і шматлікія факты іх пераўтварэння ў інтэлектуальную лясную гаспадарку з боку лесаводнага апарата на месцах; часткова маюць месца нават выпадкі праследвання і закатавання лесаводаў. Зусім ненармальным з'яўляецца прызначэнне лесаводаў на ўсялякія кампаніі і работы (на сельскай гаспадарцы, загатоўках, вярбоўцы рабгужсілы).

Кіравніцтва трэста «Лесбел», леспрамгасаў, а таксама іх партыйныя і прафесіянальныя арганізацыі мала зрабілі, каб павысіць іх іх ненармальнае з'яві, стварыць неабходныя умовы для нармальнай работы лесаводаў і тым самым забяспечыць інтарэсы лясной гаспадаркі, а значыць, і інтарэсы народнай гаспадаркі ў цэлым. У выніку гэтага лесаводы, не маючы падтрымання, будучы абязлічаны, у радзе выпадкаў страцілі свой твар і голас.

Рэзультатам гэтай рэдакцыі, асабліва адчувальнай ва ўмовах пераходу лясной гаспадаркі БССР, з'яўляецца быццам бы...

та і тасца яшчэ) неадпаведнасць размерам катэгорыі выдаткаў і аперацыйных выдаткаў на лясную гаспадарку сапраўднай патрэбнасці ў іх.

Нягледзячы на тое, што лясная гаспадарка і лясная прамысловасць маюць безумоўнае права пераважыць за тэмпы нашатага сацыялістычнага будаўніцтва, не здолеем задаволіць попыту народнай гаспадаркі.

3. Чарговыя праблемы лясной гаспадаркі БССР

Гіганцкія тэмпы сацыялістычнага будаўніцтва, інтарэсы індустрыялізацыі, краіны патрабуюць хсямернага выкарыстання лясамі і нагуральных багаццяў, сярод якіх у БССР адно з першых месц займае лясная гаспадарка.

Лясная гаспадарка на службу індустрыялізацыі набывае ў другой палове 20-х стагоддзя значэнне. Рашэннем XVII зезда пастаўлена перад лясной прамысловасцю задача павысіць сваю прадукцыю ў параўнанні.

1932 г. у два разы, каб дабывалі ўсе і гашылі будаўніцтва другой паловы стагоддзя намечаны рост вытворчасці прадметаў шырокага спажывання і інш.

Не гледзячы на тое, што лясной гаспадарцы і лясной прамысловасці БССР аддавалася асобая ўвага партыяй, урадам, аднак сутаснае становішча гэтай важнейшай галіны народнай гаспадаркі БССР чым і дасягнулі ў нашай гаспадарцы, застаецца невырашаным. Праблемы іх практычна, аднак у законе і правілах пастаўлена лясной гаспадарцы і лесаэксплуатацыі, павышэнне прадукцыі лясной гаспадаркі, а адсюль і лепшае забяспечанне растушага попыту нашай сацыялістычнай гаспадаркі, гіганцкага будаўніцтва краіны Саветаў.

Трэба памятаць аб тым, што да лясноў БССР, да яе інтэнсіўнай лясной гаспадаркі нельга падыходзіць з аднолькавай меркай, як да лясноў і лясной гаспадаркі Поўначы, Сібіру, дзе эксплуатацыя глыбока пераважыла неасвоенныя лясныя масівы з надзвычай высокім процантам перастойных насаджэнняў.

Ранішча выкарыстоўваючы існуючыя тэорыі і практыку лясной гаспадаркі, неабходна забяспечыць хутчэйшую прапрацоўку, аб'ёмнае і дэкавізаванне на месцы цвёрдых, большэвіцкіх марксісцкіх і левых устаноў у лясной гаспадарцы і лесаэксплуатацыі. Гэта неадкладная задача ўсёй лесагаспадарчай сістэмы. У праграме, якая на часе ў Наркамлесам Савіза. Чым хутчэй мы гэта зробім, тым хутчэй пазбавімся частых скажэнняў, кістанняў і ўдзялення свабоднай практычнай рабоце, палітэмія і страцім іх у выхад, і т. д. народнай гаспадарцы ў цэлым.

Гэтыя задачы і тэорыі і практыку лясной гаспадаркі і лесаэксплуатацыі уяўляюцца нам, прыкладна, у выглядзе такіх асноўных палажэнняў праблем і задач:

1. Лясная гаспадарка з'яўляецца непарыўнаю часткай усёй народнай гаспадаркі і павінна быць падпарадкавана ў сваіх планах і развіцці агульным планам развіцця народнай гаспадаркі.

2. Асноўнай задачай лясной гаспадаркі з'яўляецца магчыма поўнае задавальненне попыту народнай гаспадаркі, сацыялістычнага будаўніцтва.

3. Максімальна павысіць прадукцыю лясноў можна і адзіночым, пухлым і рэагавальным вухам, якім дасягнулі разнароўна

верхавіны, утылізацыя пнеў, галля і т. п.), узмацненнем прамежкавай карыстання (выбарка перастою, несенікаў); з другога—узмацненнем догляду за лесам. Прадуманым у метавым напрамку доглядам за лесам мы атрымаем неадкладную змену нагод, узмацняем прырост драўніны, паляпшаем якасць асафтыментаў, можам надаць лесу аднаўленню ўхіл у патрэбным нам напрамку.

На умовах дубова-ясеневай гаспадаркі БССР, падвычай зменшанай, разнастайнай па ўзросце і ўкрасце і на вышыя пазоды, метавае лесі прымяняць не звычайныя канцэнтраваныя суцэльна-лесасечныя рубкі, а выбарачныя ці паленчаныя (паступальны і пашы) на канцэнтраваных участках—адводах. Такім чынам не будзе зачасна знішчацца і перасечных каштоўных насаджэнняў, які праз 20—30 год могуць стаць вельмі-важлівымі асафтыментамі (тым часам як пры рубцы зараджаюцца дрэвы), і адначасова, унікаем значных выдаткаў на закуп і павышэнне вырубваемых плошчаў, бо пры умелай, паступовай і выбарачнай рубцы можна забяспечыць доўгае натуральнае лесааднаўленне.

Спроба ажыццявіць суцэльныя канцэнтраваныя рубкі ў дубова-ясеневай гаспадарцы БССР на практыцы ператварылася ў сістэму дрэнных выбарачных рубак.

Нарэшце, неабходна арганізацыя спецыяльных метавых гаспадарак: дубова-ясеневых, альховых, бярозавых і на лаасобныя асафтыменты—баланс, фанера і інш.

4. Рэцыйнальная эксплуатацыя лесной гаспадаркі. У многіх раёнах Саюза, у тым ліку і БССР, у інтарэсах забяспечання тэмпаў развіцця і выкарыстання будучыцтва мы будзем яшчэ некаторы час ісці па шляху значных перарубак гадавога прыросту. Аднак гэта ні ў якім разе не значыць, што мы ставім сабе мэтай звесці на нішто нашыя лясы: гэта часовае адступленне ад устаноўленага шляху развіцця лесной гаспадаркі, якое патрабуе кампенсацый, адпаведнага разгортвання мерапрыемстваў у галіне аднаўлення.

Стаўшы ў галіне эксплуатацыі лесу ў асноўным на шлях канцэнтраваных суцэльна-лесасечных рубак, рэспубліка забывае пра так званыя прамежкавыя карыстанні, п. і. д. ідэя за лесам (прачыстка, прарэзка, пражадныя рубкі, выбарка насеннікаў, перастою, уборка мёртвага і зараканага лесу, ветравалу, сухастою), што дасць значнае дадатковае карыстанне. Таксама існуюць у Германіі да 70 і больш проц. выкарыстання лесу (галоўнага карыстання), у нас жа пачаўся больш 20—30 проц.

Далей, вельмі нязначнае абмежаванне тым фактам, што з лесу выкарабавуць дрэва на кранамі выкарыстоўваем у СССР сыравіну, больш 60 проц., астатнія 40 проц. (верхавіны, галля, пні, кава, іла, і тэ, нават маладняк) ідуць у адыход, кідаюцца ў лес, гніюць і зараджаюць яго. Тым часам праблема хімізацыі лесной гаспадаркі, перапрацоўкі драўніныных адыходаў (сухая перагонка, вытворчасць пластычных мас, гідроліз), атрымаўшая ужо некаторае развіццё ў сьмалакурэнні, падсочцы, дэстэкурэнні, спіртперашкоўнай справе, а таксама і праблема брыкетавання хвоі на паліва, для ажыццяўлення якой ужо прыняты ў БССР канкрэтныя крокі,—адкрываюць асабліва багатыя перспектывы ў лесной гаспадарцы БССР, дадатковыя крыніцы даходнага лесу. У недалёкім будучым мы навучымся здабываць з драўніны бялкі ў якасці прадуктаў харчавання і т. д.

Нарэшце, эксплуатацыя лесной гаспадаркі БССР павінна быць

накравата, зок асваення боцны гнух і лямэ дэба эканамічэска лясных участкаў (па рацэ Нёману, у вярхоўях Прыпяці і т. д.).

5. Праблема аднаўлення неаблесіўшыхся лясных плошчаў, а таксама аблясенне плошчаў, непрыдатных для сельскай гаспадаркі, на бліжэйшы перыяд павінна стаць адной з галоўных задач леснага гаспадаркі. У адпаведнасці з інтэнсіўнасцю рубак павінны раззваніцца меры прымятвы на лесагаспадарчым. Лесагаспадарчым павінна ісці ў строгім мэтавым напрамку, базуючыся на вопыце і планах народнай гаспадаркі, з максімальна магчымым уздзеяннем на біялагічную прадукцыю лесу шляхам строгага падтрымання і пазакова-абогравітаванага паводу ўмяшчэння. Асабліва ўважліва трэба аднесціся да адрасна знікаючых каштоўных парод: дуба, ясеня.

Побач з шырокім развіццём культывавання лесных парод, асабліва чысць натуральнае лесааднаўленне, якому ва ўмовах БССР асабліва важна для лісцяных парод, выключна змяняюць гэтыя кліматычныя працэсы (агарожка, узрыхленне, захрапленне і т. д. да рубкі падсею і палогам лесу і інш.).

У галіне леса-культурнай справы, дзе маем цыкл 80—100 год, да гэтага часу памылка скажывацца не хітка. Таму трэба большага строга навуковых і правяраных на вопыце даных, штогод улічваючы ход індывідуальнага і натуральнага росту і развіцця парод і старых культур.

Ачыстка лесу, санітарны стан яго, барацьба са шкоднікамі і генасрэдзіна звязаныя з працэсамі лесааднаўлення і з'яўляюцца вельмі актуальнай у бліжэйшы перыяд. Тут асабліва важна ўважліва і гоўнае авіяхімічны метады барацьбы з шкоднікамі і хваробамі лесу з аэрапланаў.

6. Да аховы і зберажэння лясоў ад пажараў, патаў, асабліва згубных для маладых насаджэнняў, побач з адпаведнымі мерамі (агарожка, проципажарныя палосы, радыё і тэлефонныя лініі і т. д.) павінна быць прынята ўважліва і гоўнае авіяхімічны метады барацьбы з шкоднікамі і хваробамі лесу з аэрапланаў.

7. Асабліва асцярожны і прадуманы падыход патрэбен да выкарыстання участкаў з ляснога фонда БССР. Пры гэтым неабходна ўважліва ўрастаючы попыт на драўніну, а таксама водаахоўнае, тлебаахоўнае і экалагічнае значэнне іх. Без гэтага лясная гаспадарка будзе моцна адставаць ад тэмпаў і попыту сельскагаспадарчай і ахованы.

8. Праблема механізацыі гаспадарчых і культурных работ з'яўляецца нешчырэна важнай. XVII з'езд партыі паставіў як абавязковую задачу пазначыць механізацыю лясных гаспадарчых і культурных работ на вывазцы ў 6 раз і па раздзелцы ў 3 разы. Без гэтага лясная гаспадарка будзе моцна адставаць ад тэмпаў і попыту сельскагаспадарчай і ахованы.

Тут, ва ўмовах БССР, у першую чаргу павінна быць скажывае увага на механізацыю вывазкі (пад'ездныя веткі, лежневыя, аўтавывазка), апрацоўку глебы пад культуры (трактары, фрэзеры, плугі «Экерт»), сплаў (плытагонныя аграгаты, механізаваная цяга плытоў, выкатка з вады), а таксама на ачышчэнне механічнай вады, раскіданне і наогул увядзенне палітычнай палі і тапара (канадскія і інш.).

9. Далейшая перабудова арганізацыі лясной гаспадаркі і лясной прамысловасці згодна рашэнняў XVII з'езда: узняць арганізацыйную работу да ўзроўню палітычнага кіраўніцтва, шляхам пераходу ад

агульнага і абстрактнага да канкрэтнага кіраўніцтва, цеснай жывой сувязі з нізавымі звеннямі вытворчасці і кіравання, ліквідацыі функцый і абавязкаў у рабоце, усталявання адзіназначнага і пераходнага апарата па вытворча-тэрытарыяльнаму прынцыпу. Забяспечыць умацаванне нізавога вытворчага звяна—лесаводчага і прарабскага частак, аб'яднаўшы іх у адзінае гаспадарства лясной гаспадаркі з адміністрацыйным раенаваннем (леспрамгас, раен).

У найкарацейшы тэрмін закончыць пачатую рэарганізацыю лясной гаспадаркі і лясной прамысловаю зверху да нізу на базе 6-ці гістарычных умоў тав. Сталіна, падпарадкаваўшы ўсе яе часткі, усе галіны агульным патрабаванням народнай гаспадаркі.

Узмацніць увагу, аператыўнае і тэхнічнае кіраванне трэста «Лесбел» асноўнымі леспрамгасамі, вырадаючымі прамі (Рэчыца, Ошмян, Барысаў і інш.).

Нізавая вытворчая ячэйка лесазагатоўчай арганізацыі—леспрамгас павінна стаць сапраўднаю фабрыкай драўніны. Яе задачы не толькі рацыянальна эксплуатаваць лес, лесасечны фонд, але адначасова і аднаўляць сыравінную базу.

Верхавы, выплавачны сплав трэба перадаць леспрамгасам, а за станцыянамі пакінуць толькі драўніну. У гэтых арганізацыях лясной гаспадаркі, усталяваць гарманічнае спалучэнне лесаводнай і лесаэксплаатацыйнай частак адзінай лясной гаспадаркі.

Перад партыйнай і прафесійнай арганізацыяй Наркамлеса і леспрамгасаў стаіць вельмі важная і надзвычайная работа—знішчыць беспрэцэдэнтныя трыныямыя рабочыя лесазатопкі і лесаводчага фронту, якія згубна адбіваюцца на становішчы інтарэсах і развіцці лясной гаспадаркі.

10 Хутчэйшае правядзенне інвентарызацыі лясоў БССР. Лясную гаспадарку БССР, яе сыравінную базу трэба ў найкарацейшы тэрмін правесці ў дакладную вядомасць (па тэрыторыях лясніцтва, запасах); вырацаваць мэталы планавання лясной гаспадаркі ў адпаведнасці з попытам прамысловасці, будаўніцтва, эканарта, паграбавання шырокага рынку; павялічыць і палепшыць сілы лясной гаспадаркі.

Карэнім чынам перабудоваць старое і новае лесаводчае гаспадарства да сучаснага погляду народнай гаспадаркі і адначасова максімальна спраціць; у найкарацейшы тэрмін выявіць усю наяўнасць запасаў сыравіннай базы лясной гаспадаркі, увесці яе ў інвентар і планаванне, каб пачаць эксплуатацыю, каб забяспечыць усебаковае развіццё і павялічэнне выкарыстання лясных і лясных эканамічных раёнах.

11 Выдзяленне лясоў мясцовага значэння з агульна-дзяржаўнага фонда не аднавідае ўжо інтарэсам народнай гаспадаркі ў цэлым, бо не забяспечвае адзінага планавання, размеркавання, рацыянальнай эксплуатацыі і поўнага скарыстання вынікаў іх асартыментаў для ўзрастаючых патрабаванняў краіны, лесаэкспарта і спецыяльных асаблівасцяў. Таму лясам мясцовага значэння павінны быць уданы ў агульна-дзяржаўны лясны фонд.

12 Далейшае захаванне ва ўмовах БССР трох лесазагатоўчых арганізацый («Лесбел», НКПС-трансгас і Наркамлес) не выклікае неабходнасці; трэба правесці ў дзяржаўнай практыцы пераход да адзінага лесазагатоўчыка «Лесбел», перадаўшы на яго забяспечанне лесам НКПС і мясцовых патрэб.

13. Паколькі сыравінная база драўніна—паступова адыходзіць ад старых лесапільных дрэваапрацоўчых прадпрыемстваў, неабходна ў адпаведнасці з рашэннем урада БССР, **перагледзець геаграфічнае размяшчэнне дрэваапрацоўчых прамысловасці ва ўвязцы з сыравіннай базай і транспартам.**

14. У галіне працы ў лесе асноўны ўпор трэба зрабіць на шырокае ўкараненне брыгаднага, соцыялістычнага метадаў, якія дагэтуль амаль зусім адсутнічаюць.

15. **Праблема кадраў**—усе яшчэ адно з найбольш вузкіх месц у галіне лесной гаспадаркі і лесной прамысловасці БССР.

Каб уникнуць за тэжнасці лесной гаспадаркы ад выпадковых прыпыткаў і адліваў рабочай сілы, павысіць кваліфікацыю рабочай сілы, неабходна стварыць кадры пастаянных рабочых, шырока ўцягнуць жаночую працу, арганізаваць уласныя абозы. Пастаянным кадрам забяспечыць належнае бытавое і культурнае абслугоўванне. Арганізаваны набор рабочай сілы, сувязь з калгасамі на аснове двухбаковых абавязацельстваў з уводзеннем работы ў лесе ў планы і балансы рабгужоў калгасаў—усе гэта дапаможа уникнуць затrudненняў з рабскай. Асобай увагі заслугоўвае падбор падрыхтоўка незавых гэхнічных кадраў і рацыянальнае выкарыстанне маладых спецыялістаў.

16. Усе лесагаспадарчыя мерапрыемствы павінны базаватца на **строга-навуковых лесаводных асновах.**

На змену акадэмізму ў навукова-даследчай лесной справе павінны прысці канкрэтная работа, якая адказвала б патрабаванням сучаснага дня з улікам эканамічнага эфекта намечаных мерапрыемстваў.

Для пастаяннай жывой сувязі лесагаспадарчых арганізацый і асабліва іх незавых вытворчых адзінак (леспрамгасаў, участкаў) з лесным навукова-даследчым інстытутам, з яго станцыямі, павінна быць прыцягнута шырокая грамадскасць, ячэйкі ІТР. **Праблема гаспадарчага асваення навукова-даследчых дасягненняў** важнейшая задача ў галіне ўпарадкавання лесной гаспадаркі.

17. **Транспарт драўніны**—рашаючы фактар своєчасовага забяспечэння дрэваапрацоўчых прамысловасці сыравінай, рабочых цэнтраў—дрывамі. Таму **праблема транспарта** (гужавога, аўто, воднага, чыгуначнага) павінна быць адной з першачарговых.

18. Лесная гаспадарка і яе прамысловасць у мінулым была бедна асноўнымі капіталамі, абаротныя срэды праходзілі тры вытворчыя ступені (лесараспрацоўку, сплаў, заводскую апрацоўку) пры значнай удзельнай вазе ў балансе банкаўскага крэдыта, што стварыла пастаяннае фінансавое напружанне. Гэта галіна гаспадаркі пастойтва патрабуе павелічэння капіталаўкладанняў у адпаведнасці з яе характарам і сапраўдным попытам, асабліва ва ўмовах інтэнсіўнай лесной гаспадаркі БССР.

Паколькі лесная гаспадарка з'яўляецца значнай крынічай валютнага даходу, мы ўправе патрабаваць адпаведнай увагі да яе і адпаведных укладанняў. З другога боку, улічваючы абмежаванасць капіталаўкладанняў у лесную гаспадарку, мы павінны асабліва падумаць і беражна выкарыстоўваць гэтыя срэды, каб мець ад іх максімальны эфект.

Выходзячы з таго палажэння, што лясная гаспадарка нараўне з іншымі галінамі заклікана служыць інтарэсам народнай гаспадаркі ў цэлым, недапушчальна прадаўжаць ранейшую непланавую эксплуатацыю лясоў, недаацэньваць зберажэнні, ахову і лесааднаўленне.

Пры выключных тэмпах індустрыялізацыі, будаўніцтва БССР, росце попыту на экспарт і т. д. і т. д.—роля лясной гаспадаркі БССР надта вялікая. У мінулым мы яе запусцілі, зараз неабходна ў найкарацейшы тэрмін навярстаць спрачанае, падцягнуць адстаючую лясную гаспадарку, інакш яна будзе замаруджваць узятая партыя і ўрадам тэмпы развіцця іншых галін народнай гаспадаркі і соцыялістычнага будаўніцтва ў цэлым. Трэба, каб усе савецкія, партыйныя і прафесіянальныя органы, уся савецкая грамадскасць стала тварам к лесу, к лясной гаспадарцы. Трэба рашуча адкінуць памылковую, шкодную, дэмабілізуемую думку, што «лес сам вырасце», што «на наш век лесу хопіць» і рашуча ўзяцца за развіццё гэтай важнейшай ва ўмовах БССР галіны народнай гаспадаркі.

П. Корчак

Нацыянал-апартунізм у КПЗБ і ідэалагічная спадчына „Беларускай рэвалюцыйнай арганізацыі“

Выкрыццё ў БССР контррэвалюцыянага нацыяналістычнага беларускага арганізацыі, на чале якога стаялі былыя дзеячы «Грамады» і «Змагання» Рак-Міхайлоўскі, Мятла, Дварчанін, Турчын і інш., а таксама дэмакраватне агентаў польскага дэфеензівы і беларускага нацыяналі фашызма у верхавіне ТЫШ нанесла жорсткі удар махінацыям беларускага нацыяналі-фашызма і польскага імперыялізма. З гэтага пункту погляду, асабліва-ж калі прыняць пад увагу, што гэ-ноўнаю мэтай гэтых агентур было нанесці рэвалюцыянаму руху удар у рашаючы момант, дэмакраватне іх павінна расцэнювацца як перамога рэвалюцыянага руху. Але разам з тым тая акалічнасць, што гэтым агентам удалося пранікнуць у рэвалюцыяны рух, а іх дзейнасць на працягу доўгага часу заставалася нявыяўленай, свед-чыць аб невыстарчальнай большэвіцкай пільнасці КПЗБ.

Польскі імперыялізм надае асаблівае значэнне Заходняй Бела-русі і Заходняй Украіне, як плацдарму для ваеннага нападу на СССР. З гэтай прычыны побач з ўзмоцненым тэрорам польская дэфеензіва прымяняе асабліва ўтопчаныя метады па разгрому і разлажэнню рэ-валюцыянага руху на Зах. Беларусі і Зах. Украіне. Акупацыя і дзей-нацыянальны ўціск польскага імперыялізма ў Заходняй Беларусі і Заходняй Украіне аблягчае беларускай і ўкраінскай буржуазіі маска-ваць сваю контррэвалюцыянную дзейнасць плашчом барацьбы за нацыянальнае вызваленне.

Магутны размах і сіла нацыянальна-вызваленчага руху ў Заход-няй Беларусі, які ўзмацняецца пад непасрэдным уплывам БССР і раз-віваецца пад кіраўніцтвам КПЗБ, вымушае беларускую буржуазію шырэй прымяніць побач з метадамі адкрытай барацьбы ме-тады маскавання рэвалюцыйнай фразай, метады правакацыі і зкан-спіраванай дзейнасці сваіх агентаў у арганізацыях рэвалюцыянага руху.

Усё гэта патрабуе ад партыі ўзмоцненай барацьбы з нацыяналіз-мам, ідэалагічнай загартаванасці яе кадраў, большэвіцкай рэвалю-цыянага непрымірмасці ў барацьбе з нацыяналістычнай ідэа- і хітрымі махінацыямі класавага ворага. Рад акалічнасцей, у першую чаргу не зжытае да канца нацыяналістычная спадчына розных ува-шоўных у партыю груп, слабасць пролетарскага ядра ў партыі, на-ціск на яе дробна-буржуазна-сялянскай стыхіі, адбіўся на зма-руджанні тэмпаў большэвізацыі КПЗБ. Слабасці і недахопы КПЗБ у

гэтых умовах у пэунай меры аблягчалі дзеннасць агентур беларускага нацыянал-фашызма і польскага імперыялізма.

Гэтымі прычынамі тлумачыцца той факт, што на працягу раду год вядомыя кіраўнікі беларускай контррэвалюцыі, якія ў час грамадзянскай вайны і інтэрвенцыі не раз праяўлялі сябе, як адкрытыя і неспрыемныя ворагі Кастрычніцкай рэвалюцыі і агенты польскіх, нямецкіх, французскіх і іншых імперыялістаў, у тым ліку людзі, якія арганізавалі паўстанні супроць савецкай улады і актыўна дапамагалі інтэрвентам, што гэтыя людзі маглі пралезці ў рэвалюцыйныя арганізацыі беларускага нацыянальна-вызваленчага руху і нават станаўціца на чале іх, адыгрываць ролю рэвалюцыянераў, уваходзячы ў давер'е партыі, а некаторыя нават уступіць у партыю. У выніку гэтага падобным тыпам удавалася сваю брудную справу давесці да таго, што яны маглі эміграваць у БССР у якасці «рэвалюцыйных барацьбітоў» і займаць там адказныя пасады з мэтай арганізацыі кулацтва, падрыхтоўкі сацыялістычнага будаўніцтва, развальвання калгасаў і напросту весці шпіёнскую работу на карысць польскага або нямецкага генеральных штабоў, падрыхтоўваць інтэрвенцыю імперыялістычных дзяржаў, каб паняволіць БССР і разграміць СССР.

Рад іншых, менш яркіх, але ўсё-ж важных фактаў, таксама сведчыць аб недастатковай барацьбе нашай партыі супроць буржуазнага беларускага нацыяналізма, супроць націску на нашы рады нацыяналістычнай ідэалогіі, супроць нацыяналі-апартунізма ў нашых уласных радах. Рэзалюцыя II пленума ЦК КПБ, як і студзенская рэзалюцыя ЦК КПБ, зусім правільна падкрэслваюць, што КПБ не дала адразу належнага адпору беларускаму нацыяналізму, які за апошні час разгарнуў асаблівую актыўнасць у барацьбе супроць СССР і рэвалюцыйнага руху ў Польшчы, не дэмакавала своечасова контррэвалюцыйных махінацыяў беларускага нацыянал-фашызма. Здадніцтва з боку паасобных членаў галоўнай управы ТБШ, іх агітацыя за супрацоўніцтва ТБШ з польскімі фашысцкімі арганізацыямі і беларускай хэдэцыяй, іх удзел у правядзенні свята беларускай контррэвалюцыі — гадавіны пракламавання так званай БНР (Беларускай народнай рэспублікі), іх контррэвалюцыйныя выступленні на працэсе галоўнай управы ТБШ, — доўгі час мы не толькі не выкрывалі перад масамі, а памылкова ацэньвалі, як хістанні інтэлігенцкіх элементаў. Паасобныя члены партыі, асабліва працаваўшыя ў арганізацыях нацыянальна-вызваленчага руху, самі паддаваліся націску нацыяналізма і цягнуліся ў хвасце агентаў нацыянал-фашызма.

Недастатковае большэвіцкае пільнаванне і неспрыемнасці ў барацьбе з буржуазным нацыяналізмам з'яўляецца асабліва грознай небяспекай у даны момант, у момант абостранага класовага барацьбы і ненасрэдна навешаных пагрозы імперыялістычных воін, асабліва контррэвалюцыйнай вайны супроць СССР.

Барацьба з нацыяналі-апартунізмам стаіць перад партыяй як асабліва актуальная задача. Але для таго, каб да канца перамагчы нацыяналі-апартунізм і гыла-ліберальныя адносіны да націску буржуазнага нацыяналізма, мы павінны бязлітасна ўскрыць іх карэнні. Карэнні гэтыя ляжаць у нязжытых яшчэ да канца рэштках нацыяналістычнай ідэалогіі, унесеныя у нашу партыю разнастайнымі групамі і элементамі, якія ўвабрала партыя па меры свайго росту.

Нацыяналістычныя элементы тармазілі і тармозяць да гэтага часу працэс большэвізацыі нашай партыі. Нацыяналі-апартунізм у КПБ — гэта ў першую чаргу спадчына непераможанай да канца нацыяналі-

стычнай ідэалогіі беларускай, т. зв. «рэвалюцыйнай» арганізацыі, якая ўлілася ў партыю ў канцы 1923 г.

Надзвычай слабая работа ў галіне павышэння ідэалагічнага узроўню нашай партыі, выяўлення і высвятлення усяго, што засмечвала ідэалогію нашай партыі, спрыяла і спрыяе існаванню і пастаяннаму адраджэнню нацыянал-апартунізма. КПІІ, выконваючы пад кіраўніцтвам свайго адноўленага ЦК большэвіцкую лінію у барацьбе з хітламі, і ў першую чаргу ў барацьбе з праваапартуністычнай групай Варскага-Кастшэвы, правяла ўжо агромную работу для ўзмацнення ідэалагічных асноў партыі, перамагання перажыткаў люксембургізму і меншавіцкай спадчыны ІІІС-лявіцы. Але адпаведная работа ў КПЗБ у адносінах яе мінлага бадаі яшчэ не распачата. А якраз спадчына гэтай мінуўшчыны ў нашых спецыфічных умовах рабіла і робіць націск на нашу партыю ў непараўнальна большай меры.

КПЗБ складалася ў асаблівых умовах. Заходняя Беларусь мае слаўныя рэвалюцыйныя традыцыі буйных боёў пролетарыята ў 1905 г. пад кіраўніцтвам большэвіцкіх арганізацый, а таксама геральдную барацьбу пролетарыята і сялянскіх мас пад кіраўніцтвам большэвікоў за савецкую ўладу супольна з Чырвонай арміяй у 1918—20 гг. Вытокі КПЗБ, значыць, былі іменна ў гэтых арганізацыях, з якіх пачалі арганізацыі КПРП на тэрыторыі Заходняй Беларусі. Кадры гэтых арганізацый хоць значна лікам зменшыліся пад ударамі затрымванняў і контррэвалюцый, пасля грамадзянскай вайны, асабліва пасля польска-савецкай вайны, былі і засталіся ядром КПЗБ.

У тыпова сялянскай краіне з адносна слабым прамысловым пролетарыятам і перавагай у ім дробна прамысловага і саматужна-рамесніцкага тыпу рабочых, цесна звязаных і паддаючыхся уплыву дробна-мяшчанскага і сялянскага асяроддзя, прытым у краіне з асаблівым чараплетам нацыянальных адносін,—мы маем, з аднаго боку, значны уплыў і традыцыі рэфармісцкіх сацыял-зdraдніцкіх партыі (ІІІС, Бунд і інш.), з другога—вельмі значны уплыў нацыяналізма.

Перамога пролетарскай рэвалюцыі ў былой царскай імперыі, наспяванне рэвалюцыйных падзен у Заходняй Еўропе і ў самой Польшчы ва ўмовах узростаючай экспліатацыі рабочага класа, збяднення мас сялянства і вострага нацыянальнага ўціску, спрыяюць шпаркай адбудове і росту камуністычных арганізацый у Заходняй Беларусі, у першую чаргу за лік ўцягнення лепшых рабочых (Беласток, Вільна, Брэст, Гародня) і сялянскіх элементаў (Берасцейшчына). Але гэты рост ва ўмовах быстрай радыкалізацыі мас ішоў таксама і за лік наплыву цэлых груп левых апазіцый розных згодніцкіх рабочых і сялянскіх партыі (Бунд, ПЦ, ППС, анархісты, Беларуская рэвалюцыйная арганізацыя і т. д.), пры гэтым не толькі іх радавых членаў, але часта і кіраўнікоў. Уваходзячы кампактнаю масай у партыю, кожная з гэтых груп прыносіла з сабою значны багаж сваіх згодніцкіх рэфармісцкіх, нацыяналістычных дробна-мяшчанскіх традыцый і ідэалогій.

Усё гэта патрабавала паглыбленай ідэалагічнай работы і бязлітаснай крытыкі чуждых ідэалагічных уплываў, асабліва напружанай барацьбы за большэвізацыю партыі. У сапраўднасці-ж, з прычыны слабасці асноўных большэвіцкіх і эсдакаплеўскіх¹⁾ кадраў, працэс перавыхоўвання масы новых членаў партыі і выкарчавання перажыткаў класава-чуждай ідэалогіі быў моцна затrudнен і затарможан. Не менш важнай акалічнасцю, тармазіўшай гэты працэс, быў той факт, што

1) Соцыял-дэмакратыя Польшчы і Літвы

іграўніцтва ўсёй КПІ знаходзілася тады ў руках правай групы Кастрычніцка-Варскага, праяўляюшаі ліберальныя адносіны да выхадцаў з рэфармісцкіх і нацыяналістычных партый і прымірэнцтва да ўплыву на партыю варожых ідэалогій.

Сярод іншых груп, якія ўліліся ў КПЗБ, асаблівую ўвагу трэба аддаць Беларускай рэволюцыйнай арганізацыі. Гэтая група ўнесла і немінуча павінна была унесці ў нашу партыю ідэалагічную засмечанасць, аслабляючы яе адпорнасць і пільнасць у барацьбе з беларускім нацыяналізмам, які стараўся стварыць у ёй грунт для нацыянал-апартуныстычных ухілаў, спрыяючы пастаяннаму адраджэнню гэтых ухілаў на працягу ўсяго існавання КПЗБ на сёнешні дзень. Не падлягае ніякаму сумненню факт, што БРА заставалася па сутнасці нацыяналістычнай арганізацыяй, а некаторыя яе дзеячы прыйшлі к партыі як **свядомыя агенты беларускага нацыяналізма.**

Беларуская рэволюцыйная арганізацыя вышла з неграў контррэволюцыйнай буржуазнай нацыяналістычнай партыі «Беларускай соцыялістычнай грамады», адным з закладчыкаў якой з'яўляецца вядомы перадавы беларускі нацыянал-фашыст А. Луцкевіч. Асноўныя кіруючыя кадры БРА вышлі з партыі беларускіх эсэраў, якая ўзнікла ў выніку расколу Беларускай соцыялістычнай грамады—на беларускіх эсэраў (меншавікоў) і эсэраў. Ідэалогія і контррэволюцыйная роля беларускіх эсэраў у барацьбе супроць Кастрычніцкай рэвалюцыі на Беларусі, у арганізацыі контррэволюцыйных паўстанняў супроць савецкай улады (напр., арганізацыя кулацкага случкага паўстання), у дапамозе інтэрвентам, асабліва імперыялістычным планам Пілсудскага—добра **ўсім вядомы.**

Яўнае здрадніцтва і контррэволюцыйнасць беларускіх нацыяналістычных партый выклікае глыбокае хваляванне ў нізах гэтых партый, ліхапляючых пераважна сялянства, нізавую інтэлігенцыю і поўнітэлігенцыю. Польская акупацыя, жорсты нацыянальны ўціск, аднаўленне панавання памешчыцтва на вёсцы з усёй нагляднасцю выкрывалі перадавы масамі ўсю ілжывасць лозунгаў беларускіх меншавікоў і эсэраў аб стварэнні незалежнай Беларускай народнай рэспублікі, вядома, пад пратэктаратам Польшчы. Фармаванне пад гэтымі лозунгамі ваяцкіх аддзелаў у дапамогу Пілсудскаму і арганізацыя контррэволюцыйных паўстанняў супроць савецкай улады выклікалі абурэнне мас. Перамога Кастрычніцкай рэвалюцыі і ўмацаванне дыктатуры пролетарыята ў БССР усё больш пераконвала гэтыя масы і звязаныя з імі нізкі меншавіцкіх і эсэраўскіх арганізацый у правільнасці большэвіцкага рэволюцыйнага шляху, у правільнасці ленинскай нацыянальнай палітыкі. Пад уплывам гэтых акалічнасцей у 1921 г. узнікла апазіцыйная плынь у партыі беларускіх эсэраў, якая пазней парывае з партыяй эсэраў і афармляецца як «Беларуская рэволюцыйная арганізацыя», якая ставіць сваёй мэтай барацьбу з польскай акупацыяй і аб'яднанне Заходняй Беларусі з БССР.

Аднак, адносіны БРА да асноўных пытанняў большэвіцкай ідэалогіі, стратэгіі і тактыкі былі пад лчынай блытанаі фразеалогіі па сутнасці **негатыўныя і варожыя**, бо ў іх пераважалі эсэраўскія ўстаноўкі. Стоячы фармальна на пазіцыі саветаў рабочых, сялянскіх і салдацкіх дэпутатаў, БРА па сутнасці займала **негатыўную пазіцыю адносна дыктатуры і гегемоніі пролетарыята, зразумела рабоча-сялянскі ўрад, як кааліцыю «рэволюцыйных» рабочых і сялянскіх партый, а тактыку адзінага фронту, як блок усіх так званых соцыялістычных партый.** Нацыянальнае пытанне расцэньвалася БРА не як састаўная падпарад-

каваная агульным задачам пролетарыята частка рэвалюцыйнай стратэгіі, а як самамэта. Глыбока караніліся таксама эсэраўскія погляды аб бяскласавасці беларускага народу, адмаўленне існавання беларускай буржуазіі і расслаення ў беларускай вёсцы, тэорыя аб самабытных шляхах развіцця беларускага народу, як, напр., дамарошчаная тэорыя аб тым, што нацыянальнае вызваленне Беларусі тым самым вырашае і пытанне класавага вызвалення пролетарыята і сялянства.

З такой пастаноўкі пытання, прама супярэчлівай большэвіцкай пастаноўцы, рабіўся вывад, што шлях да вызвалення вядзе праз адзіны нацыянальны фронт барацьбы супроць акупацыі. Ясна, што, застаючыся на гэтых пазіцыях, БРА не магла весці барацьбу з польскай акупацыяй, і таму зусім невыпадковымі былі такія крокі БРА як падтрыманне ў час выбараў у сойм у 1923 г. спісу блока нацыянальных меншасцей у Польшчы. Усё гэта сведчыць аб тым, што БРА была тыповай дробна-буржуазнай нацыяналістычнай арганізацыяй, левым крылом буржуазнага лагера, аб развіцці якой у цэлым у напрамку камунізма не магло быць і гутаркі. У гэтай арганізацыі адбываўся падвойны працэс: кулацкія і звязаныя з імі інтэлігенцкія элементы ішлі назад да эсэраўшчыны, бядняцка-серадняцкія элементы хісталіся ў бок камунізма.

Абавязковай умовай забяспечання магчымасці развіцця членаў БРА ў бок камунізма з'яўляўся разгром да канца яе дробна-мяшчанскай ідэалогіі. Бязлітасная крытыка усіх яе ўстановак і поўнае адмаўленне ад іх. Уваходзячы ў кантакт з пасабнымі камуністычнымі арганізацыямі на падставе штодзённай работы, пасабныя члены БРА з вялікімі цяжкасцямі перамагалі сваё эсэраўскае мінулае і набліжаліся да камунізма, але гэты працэс быў толькі ў пачатковай стадыі, і нават элементы, якія ішлі да нас, не даспелі да ўключэння яе ў КПЗБ. На канферэнцыі БРА ў канцы снежня 1923 г. была, праўда, аднагалосна прынята пастанова аб тым, што БРА ў цэлым павінна ўліцца ў КПЗБ, але асноўным момантам гэтай пастановы было не асуджэнне ўсёй сваёй ідэалогіі і адмаўленне ад яе, не цвёрдае ўсваенне асноў большэвізму, а прыняцце нацыяналістычных памылак II з'езда КПРП як уступак яе нацыяналістычнай дробна-мяшчанскай ідэалогіі.

Такім чынам, БРА ўлілася ў партыю са сваім няжытым эсэраўскім нацыяналістычным багажом, перамаганне якога ў самой партыі было затrudнена нацыяналізацыяй памылкамі на II з'ездзе КПРП. Устаноўкі БРА, яе эсэраўскае мінулае ні на самой канферэнцыі, ні пасля не былі раскрытыкаваны і рэвізаваны. Перавыхаванне гэтай уліўшайся ў партыю ідэалагічна чуждай большэвізму кампактнай масы, многія з членаў якой яшчэ нядаўна актыўна змагаліся супроць Кастрычніцкай рэвалюцыі, прымалі ўдзел у случкім паўстанні або сфармаваных у дапамогу Пілсудскаму беларускіх ваенных аддзелах, паграбавала велізарнай ідэалагічнай работы. Толькі на падставе гэтай работы маглі быць выяўлены свядомыя агенты беларускага нацыяналізма ў радах БРА. Толькі ў выніку гэтай работы магчымы быў адсеў усіх класава-чуждых і варожых элементаў.

Ясна што, ў гэтых умовах толькі пасабныя б. члены БРА ў працэсе большэвізацыі ўсёй КПЗБ паступова і з трудом перамагалі сваё эсэраўскае мінулае. Найбольш класава-чуждыя элементы адышлі ад партыі ўжо ў першыя месяцы пасля іх механічнага ўключэння ў партыю (у тым ліку адзін з трох кааптаваных са складу БРА членаў ЦК КПЗБ). Частка-ж, астаючыся ў партыі, з'яўлялася носьбітамі нацыяналістычных і кулацкіх ухілаў, а таксама спрыяючай глебай, на якой

беларуская буржуазія і польская дэфендва маглі легка ўзгадаваць сваіх агентаў, правакатараў з мэтай развалу нашай партыі.

Гэта асабліва ярка мы бачым на прыкладзе т. зв. «сэцэсі». Іменна толькі ва ўмовах наяўнасці ў партыі цэлай групы з нязжытым нацыяналістычным эсэраўскім мінулым, ва ўмовах, калі соцыяльны склад нашай партыі быў (і застаецца да гэтага часу) пераважна сялянскім, агенты беларускай буржуазіі і польскай ахранкі Ігнатоўскі і Гурый маглі асмеліцца спрабаваць апанаваць кіравніцтвам партыі, а калі і гэтая іх спроба не ўдалася, арганізаваць апазіцыю з ярка выражанай эсэраўскай ідэалогіяй і спрабаваць раскалоць нашу партыю і пацягнуць за сабою якраз часткі тых партарганізацый, якія ўвабралі ў сябе б. арганізацыі БРА. Зразумелая рэч, не выпадкова многія з б. кіруючага актыва БРА апынуліся ў радах сэцэсі (Сталевіч, Лекса, Капуцкі і інш.), ды нават і тыя, якія, як напрыклад, аўтар гэтага артыкула, асудзілі сэцэсію і выступалі на барацьбу з ёю, зрабілі гэта не адразу, а ўключна да III з'езда КПП і на самым з'ездзе праявілі лікстанні. Так, напрыклад, выступаючы на III з'ездзе супроць сэцэсіі, і асуджаючы яе, я адначасова лічыў тады і выказваў сваю думку, што поспехам сэцэсіі спрыяла існуючая нібыта ў кіравніцтве КПП і КПЗБ недаацэнка нацыянальнага пытання, у той час, калі ў сапраўднасці падставай для ўзнікнення сэцэсі была не зжытая ў частцы партыі нацыяналістычная ідэалогія БРА, а абставінамі, спрыяючымі яе развіццю і затrudняючымі барацьбу з ёю, была спадчына правага кіравніцтва ў КПП і нацыянал-апартуністычная памылка II з'езда КПП і II канферэнцыі КПЗБ.

Барацьба з сэцэсіяй ускалыхнула партыю і безумоўна была важным этапам у працэсе большэвізацыі КПЗБ, асабліва ў справе асваення большэвіцкай лініі па сялянскаму і нацыянальнаму пытання, завастрыўшы ўвагу партыі на барацьбе з нацыяналізмам і нацыянал-апартунізмам. Вялікае значэнне мелі ў гэтым напрамку пастановы V кангрэса Комінтэрна і III з'езда КПП, якія рашуча раскрытыкавалі правае кіравніцтва КПП у асобе групы Варскага-Кастшэвы.

Аднак, работа па перамаганням нацыяналістычнай спадчыны БРА ўсё-ж да канца не была праведзена. У адносінах да былых сэцэсіяністаў быў праяўлен лібералізм паўторным прыняццем іх у партыю. Парткіравніцтва, звычайна, здавальнялася толькі агульнымі заявамі б. сэцэсіяністаў аб іх разрыве з сэцэсіяй, не правяло індывідуальнага адсеву, не правярала на справе шчырасці іх заяў.

III канферэнцыя КПЗБ, даўшы ацэнку контррэвалюцыйнай групе сэцэсі і крытыку яе ўстановак, не звязала ўзнікнення сэцэсі са спадчынай БРА і не дала ацэнкі і крытыкі гэтай арганізацыі. Трэба з усім сілам падкрэсліць, што і па сёнешні дзень гэта работа не праведзена. Мы не адзін раз сустракаліся са спробамі ідэалізаваць БРА (Сталевіч і інш.). Адказнасць за гэта цалкам ляжыць на кіруючай групе ў КПЗБ, і ў першую чаргу асабліва на мне, як былым членам БРА, найпершым абавязкам якога перад партыяй была ўсебаковая вычарпальная крытыка нацыяналістычнага багажа БРА.

Непераможная да канца нацыяналістычная спадчына БРА была ў гэтым ці іншым выглядзе крыніцай адраджаючыхся нацыянал-апартуністычных канцэпцый у КПЗБ, у першую чаргу тэорыяй аб безбуржуазнасці беларускага народу, якая знашла найбольш яркае выражэнне ў артыкуле Сталевіча ў часопісе «Полымя» і была падвергнута крытыцы з боку ЦК КПЗБ. Але наколькі гэтыя погляды глыбока праявілі ў нашу партыю, сведчыць хоць-бы той факт, што ў пастановах пар-

ты і партыйнай літаратуры да I з'езда КПЗБ (1928 г.) у ацэнцы расстаноўкі класавых сіл на Зах. Беларусі нідзе не сустракаем яснага і выразнага акрэслення **ролі беларускай буржуазіі**.

Адсюль выцякала і няправільная ацэнка ролі беларускай інтэлігенцыі, вышаўшай пераважна з асяроддзя беларускай буржуазіі і кулацтва, прыпісванне ёй рэвалюцыйнай ролі у барацьбе супроць польскай акупацыі, разгляданне яе, як авангарда нацыянальна-вызваленчага руху. Гэта мела фатальны ўплыў на наш палітыку кадраў у арганізацыях нацыянальна-вызваленчага руху, якія на практыцы часта вылучаліся галоўным чынам (асабліва гэта датычыць кіруючых кадраў) з асяроддзя інтэлігенцыі, не гледзячы на тое, што значная частка гэтых людзей мела за сабою выразнае контррэвалюцыйнае мінулае.

Яркім прыкладам гэтага з'яўляюцца нашы адносіны да складу кіруючай верхавіны «Грамады» і «Змагання». Памылкі, якія былі дапушчаны нашай партыяй адносна БРА, у асноўных рысах былі паўтораны і ў адносінах да выхадцаў з розных беларускіх контррэвалюцыйных арганізацый, прымазаўшыхся да нацыянальна-вызваленчага руху.

У выніку агульнага росту рэвалюцыйнага ўздыху ў Польшчы і ўплыву КПЗБ, у Заходняй Беларусі у 1925—26 гг. нацыянальна-вызваленчы рух набыў велзарны размах, які выліўся ў шырокую сапраўды масавую стотысячную арганізацыю «Беларускай сялянска-работніцкай грамады». Беларуская буржуазія і польская дэфензіва паставілі перад сабой задачу—аўладаць гэтым рухам, каб разваліць яго і ўрашаючы момант нанесці яму удар у спіну. У выніку ідэалагічнай і арганізацыйнай расхлябанасці і недастатковай пільнасці з боку кіраўніцтва КПЗБ беларускай буржуазіі і польскай дэфензіве легка удаецца праціснуць сваіх агентаў у ЦК «Грамады» і пасольскі клуб «Змаганне».

Нашы тыла-ліберальныя адносіны да заядлых беларускіх контррэвалюцыянераў, якія перафарбаваліся ў рэвалюцыянераў і барацьбітоў за нацыянальнае вызваленне, непасрэдна выцякалі з адсутнасці ў нас чоткай ацэнкі ролі беларускай буржуазіі і беларускіх нацыяналістычных партый у час Кастрычніцкай рэвалюцыі, з непераможанан да канца нацыяналістычнай спадчыны БРА, з невыкарчаванага да канца з нетраў нашай партыі нацыянал-апартунізма. Гэта і палегчыла Луцкевічам, Астроўскім, Рак-Міхайлоўскім, Дварчаніным, Бурсевічам і інш. пасрэдна ці беспасрэдна захватваць у свае рукі рад камандных вышынь у арганізацыях нацыянальна-вызваленчага руху.

Партыя не выкрыла перад масамі контррэвалюцыйнага мінулага гэтых паноў, не падвергла публічнай крытыцы іх буржуазнай нацыяналістычнай ідэалогіі, а легкадумна на слова паверыла шчырасці заяў з'еўшых зубы палітычных машэннікаў. Такіх адносін да гэтых паноў не магло-б быць, калі-б наша партыя не толькі прыняла праграмныя тэзісы большэвіцкай нацыянальнай палітыкі, а на справе ўсвоіла асноўныя прынцыпы і мэтавую устаноўку гэтай палітыкі, якая грунтуецца на непрымальнай барацьбе супроць усякага нацыяналізма і на няўхільным інтэрнацыянальным выхаванні мас. Спробы агентаў беларускага нацыяналізма прышчапіць нацыянальна-вызваленчаму руху нацыяналістычную ідэалогію не сустракалі з боку партыі публічнага выкрыцця, а ў лепшым выпадку канчаліся «вырашэннем» гэтых пытанняў «па-сямейнаму»—павярхоўнай і ўладатак непаслядоўнай кры-

тыкай, якая даводзілася толькі да вузкага замкнутага кола самой верхавіны нацыянальна-вызваленчага руху.

Трэба з усёй рашучасцю падкрэсліць, што гэтыя прымірэнчыя і гніла-ліберальныя адносіны кіраўніцтва КПЗБ мелі месца наперакор выразным дырэктывам і перасцярогам з боку ЦК КПП. Укажам тут на два найбольш яркія прыклады:

Калі ў час выбараў у сойм у 1928 г. група Дварчаніна-Уласава адкрыта выступала з платформай адзінага нацыянальнага фронту, ЦК КПП даў правільную дырэктыву рашуча змагацца супроць гэтай групы і выкрыў яе перад масамі. Контррэволюцыйныя агенты, сустраўшы рашучы адпор, выдаць у згодзе з дэфензівай, быстра пераарыентаваўся, выступілі з «самакрытыкай» і ілжывым адмаўленнем ад сваёй платформы. Гэта было даволі, каб сакратарыят ЦК КПЗБ падтрымаў высунуты імі спіс у сойм на чале з Дварчаніным, наперакор выразнай дырэктыве ЦК КПП.

Таксама ў 1933 г., калі пасля выступленняў Марцінчыкаў і Стэцкевічаў за супрацоўніцтва ТБШ з фашысцкімі польскімі арганізацыямі, пасля іх контррэволюцыйных выступленняў на працэсе ТБШ, ЦК КПП даў выразныя ўказанні аб безадкладным разгортванні шырокай кампаніі дэмакавання ў масах здрадніцкай работы членаў галоўнай управы ТБШ, сакратарыят ЦК КПЗБ не разгарнуў зараз-жа гэтай кампаніі, а адпісваўся супакоіваючымі запэўніваннямі, што паводле атрыманых ім вестак становішча ў верхавіне ТБШ не настолькі дрэннае, як аб гэтым можна меркаваць па буржуазнай прэсе.

Усе гэта палягчала дзейнасць агентаў польскай дэфензівы і беларускага нацыянальна-фашызма ў арганізацыях нацыянальна-вызваленчага руху, спрыяла іх папулярнасці ў масах, падымала іх аўтарытэт, давала ім магчымасць пралазіць у партыю і пранікаць у БССР з прызначанай маркай «заслужаных рэволюцыянераў» і нават камуністаў. І калі махінацыі класавага ворага ў канчатковым выніку ўсё-ж такі не удаліся, калі магутны нацыянальна-вызваленчы рух у Зах. Беларусі, не гледзячы на прысутнасць у яго верхавіне агентаў дэфензівы і зяялых контррэволюцыянераў, не гледзячы на прошукі гэтых агентаў, усё-ж бурна развіваўся пад гегемоніяй пролетарыята, як састаўная частка рэволюцыйнага руху ў Польшчы, — то гэтым мы абавязаны, з аднаго боку, высокім баявым рэволюцыйным якасцям нашай партыі, не гледзячы на яе ідэалагічныя недахопы, палітычныя і арганізацыйныя памылкі, а, з другога боку, аб'ектыўным прычынам, штурхаючым масы на шлях рэволюцыйнай барацьбы супроць польскай акупацыі. Мы гэта атрымалі ў выніку той цвёрдай волі стаць на большэвіцкі шлях, якою заўсёды былі прасякнуты асноўныя кадры партыі і якая зрабіла нашу партыю сапраўдным кіраўніком мас у іх барацьбе.

Гэтым-жа глыбокім імкненнем стаць большэвіцкай партыяй тлумачыцца той факт, што КПЗБ, не гледзячы на наўнасць у яе радах нацыянальна-апартуністычных элементаў, ніколі не праяўляўся арганізацыйны сепаратызм адносна да КПП, як гэта мела месца ў КПЗУ. Гэта-ж спрыяла і таму, што пераважная частка кадраў КПЗБ стала рашуча на бок былой меншасці ЦК КПП у барацьбе за большэвізацыю ўсёй КПП.

Уплыў на кіраўніцтва КПЗБ б. меншасці ЦК КПП у час барацьбы супроць права-апартуністычнай групы Кастшэвы-Варскага быў канчаткова рашаючым у працэсе большэвізацыі КПЗБ. Іменна ўплыў б. меншасці, а пазней большэвіцкае кіраўніцтва з боку ЦК КПП на чале з т. Ленскім, пастаянная цесная сувязь паміж ЦК КПП і ЦК КПЗБ,

забяспечылі перамогу большэвіцкай лініі ў КПЗБ. Дзякуючы гэтаму КПЗБ заняла правільную лінію ў барацьбе з контррэвалюцыйнай групай Васільківа-Тур'янскага ў КПЗУ і цалкам, без хістанняў, падтрымала ЦК КП(б)Б у барацьбе з нацдэмаўшчынай. Гэтаму ўплыву і кіраўніцтву абавязаны таксама паасобныя кіруючыя таварышы ў КПЗБ тым, што яны змаглі перамагчы спадчыну свайго нацыяналістычнага мінулага і разам з усёй партыяй ісці па шляху большэвізацыі.

Вельмі важным фактарам у справе большэвізацыі нашай партыі быў прыклад і ідэалагічная дапамога брацкай КП(б)Б, якая пад большэвіцкім кіраўніцтвам свайго ЦК праводзіла і праводзіць бязлітасную барацьбу з нацыянал-ухілістамі, контррэвалюцыйнай нацдэмаўшчынай, выяўляючы і дэмаскуючы нацыянал-фашысцкіх агентаў, якія пралазяць з Зах. Беларусі ў БССР.

Аб поспехах у справе большэвізацыі нашай партыі сведчыць той факт, што выкрыцце і дэмакаванне агентур польскай дэфензывы і беларускага нацыянал-фашызма ў арганізацыях нацыянальна-вызваленчага руху не выклікала сур'езных хістанняў і замяшання ў радах нашай партыі і што КПЗБ, не гледзячы на сур'езнае аслабленне тэмпаў, рашуча стала на шлях выправлення памылак, здолела мабілізаваць свае рады на барацьбу супроць націску буржуазнага нацыяналізма, на барацьбу супроць нацыянал-апартунізма ў сваіх уласных радах і што яна дабылася ўжо на гэтым участку пэўных поспехаў. Партыя павінна быць падрыхтавана і ўзброена, каб даць адпор націску і новым махінацыям нацыянал-фашызма.

Каб давесці да канца працэс большэвізацыі КПЗБ, вырваць канчаткова карэнні нацыянал-апартунізма, якія сядзяць глыбока ў мінулым нашай партыі, узброіць партыю большэвіцкай рэвалюцыйнай пільнасцю да праяўлення ўсякіх варожых большэвізму ўплываў, а таксама да прошукаў класавага ворага — патрэбна правесці яшчэ велізарную работу па павышэнню ідэалагічнага ўзроўню партыі. Патрэбна бязлітаснае выяўленне ўсякіх памылак, выяўленне іх карэнняў, паглыбленае высвятленне і крытычная ацэнка ўсёй гісторыі нашай партыі, крытычнае асвятленне ідэалагічнай спадчыны розных груп, якая засмечвала ідэінае дастаянне КПЗБ. Толькі на падставе паглыбленай ідэалагічнай работы і адкрытай смелай самакрытыкі, узброеныя ланінізмам, мы зможам выхаваць у нашых радах большэвіцкую непакіснасць, чуласць і пільнасць, даць адпор усякім прошукам класавага ворага, зможам павесці масы па шляху пераможнай пролетарскай рэвалюцыі.

Рашэнні XVII з'езда—у шырокія масы комсамольскай і беспартыйнай моладзі

XVII з'езд ВКП(б) намісці верны шлях барацьбы за бяскласавое сацыялістычнае грамадства.

Класава-варожыя элементы будуць ўмкнуцца перашкодзіць нашаму сацыялістычнаму будоўлі, таму патрэбна самая шырокая мабілізацыя і мас і агромная арганізацыйная работа, разгром настрою самацеску «спачывання на лаўрах», патрэбна мабілізацыя класаван пільнасі, энергічная вытворчая работа і павышэнне ідэйнай узброенасці працоўнай партыі і яе бліжэйшага памочніка—ленінскага комсамола.

ЦК ВЛКСМ у сваім пастанове намісці праграму вывучэння дакладаў тт. Сталіна, Молатава, Кагановіча і ўсіх ранейшых з'езда. Задача ўсёй комсамольскай арганізацыі—дабіцца, каб кожны комсомолец і правільна ўразумеў і вывучыў гэтыя даклады і рашэнні.

Як-жа беларуская комсамольская арганізацыя рэалізуе паставы ЦК ВЛКСМ?

На аснове прапрацоўкі даклада тав. Сталіна і рашэнняў з'езда сетка комсамольскай палітасветлы значна вырасла як за лік ахопу комсамольцаў, якія яшчэ не займаліся, так і ўцягнення вячэйкай колькасці беспартыйнай рабочай і калгаснай моладзі. Усяго ахоплены прапрацоўкай матэрыялаў XVII з'езда 28 253 комсамольцы і 7 187 чал. беспартыйнай моладзі¹⁾.

Арганізавана вялікая сетка дадатковых гурткоў па прапрацоўцы XVII з'езда. Так, напр., у Гомелі арганізавана на прадпрыемствах дадаткова каля 100 гурткоў. Такім чынам па гомельскай арганізацыі працуюць 200 гурткоў, якімі поўнасьцю ахоплены ўсе комсамольцы.

Таксама нядрэнна разгарнулася работа ў жлобінскай комсамольскай арганізацыі. Зараз там ахоплены 369 комсамольцаў і 111 чалавек беспартыйнай моладзі, г. зн. ўсе комсамольскія ячэйкі, у колькасці 41.

Аб масавым разгортванні прапрацоўкі даклада т. Сталіна і ўсіх матэрыялаў з'езда з усёй красамоўнасцю сведчыць і рад фактаў з Чэрвеньскага (ахоплены 353 комсамольцы і 182 чал. беспартыйнай моладзі), Менскага, Віцебскага, Стара-Дарожскага і інш. раёнаў.

З усёй кляі неабходна падкрэсліць становучы вопыт работы па распрацоўцы з'езда Барысаўскай, Гомельскай, Чэрвеньскай комсамольскімі арганізацыямі, які неабходна перанесці ва ўсе комсамольскія арганізацыі.

¹⁾ Весткі па 32 раёнах.

Распрацоўка матэрыялаў XVII партызанскага з'езда была паставлена ў якасці аднаго з галоўных напрамкаў працы. Праведзены семінары краўчкова-комсамольскіх латгшколаў і гурткоў, у дапамогу калгасным ячэйкам і прадпрыемствам камандыраваў праніструктаваны раённы комсамольскі актыв для арганізацыі прапаганды рашэнняў XVII з'езда, забеспячэння літаратурай у патрэбнай колькасці, арганізацыі чытання прадпрыемствах, індывідуальнага прымцавання палітычна падрыхтаваных да стабелішых таварышчаў, арганізацыі радые-пераклічак між калгаснымі ячэйкамі ў Чэрвеньскім раёне па пытанню распрацоўкі даклада т. Сталіна. Пачалі прапрацоўку матэрыялаў з'езда па вучэбнаму плану ЦК ВЛКСМ. Усе гэтыя канкрэтныя мерапрыемствы далі нядрэнны вынік, узнялі работу палітшкол на вышэйшую ступень.

Аднак, масавае разгортванне распрацоўкі рашэнняў XVII партызанскага з'езда не забеспечана яшчэ патрэбнай якасцю усваення. Неабходна забеспячыць вышэйшы палітычны ўзровень кожнага комсамольца, усю ўвагу комсамольскай арганізацыі па-бачавому накіраваць на справядную рэалізацыю паставленых з'ездам задач.

У арганізацыі работы па вывучэнню рашэнняў з'езда яшчэ існуюць перашкоды, так і ў раёне многа фармальна, самацёку, неарганізаванасці.

Акрамя гэтых істотных недахопаў мела месца яшчэ скажэнне і аслабленне прапрацоўкі рашэнняў XVII з'езда ВЛКСМ. Глыбокае вывучэнне іх па сутнасці ў многіх комсамольскіх арганізацыях (Смятывіцкага, Камарынскага, Слуцкага, Крычускага раёнаў) падмянялася паказною шуміхані і фармальным зазубрываннем адказаў, бессэнсавым аб'яўленнем па кантрольных пытаннях. Глыбокая праца і дэ-маліная распрацоўка падмянялася арганізацыяй так званых «палітбачаў», «палітвудачак» і т. п. форм якія нічога агульнага не маюць з большэвцкімі выпрабаванымі формамі партыйнага асветы. Яркім фактам фармальнага зазубрывання з'яўляецца распрацоўка рашэнняў XVII з'езда камітэтам комсомола на Добрушскай папярэдняй фабрыцы, дзе група комсамольцаў мала адказваць на пытанні толькі ў чарговым парадку апячатанымі. «Палітвудачкі» на Крычавскім цементным заводзе (за дрэнныя адказы выдаваліся толькі гоўці і наадварот, за здавальняючыя — па кавалку туалетнага мыла, папяросы і т. д.), тым часам як глыбокае вывучэнне і рэалізацыя рашэнняў з'езда не арганізаваны.

Далей, узяць, хоць-бы такі яркі факт. Сакратар Смятывіцкага РК ВЛКСМ Левін і культработнік Яромухін та-своіму зразумелі распрацоўку рашэнняў з'езда. Правялі адзін палітбач і супакоіліся, прыстануюць літаратуру з дакладам тав. Сталіна, пры якім пачынаюць на яе комсамольцаў і беспартыйнага моладзі, адправілі назад з рэзалюцыяй.

Даклад распрацаваны, літаратура не патрэбна. Такі рэзультат палітычнай слепаты гэтых краўчкова-бюракратычнага фармальнага падыходу да прапаганды рашэнняў з'езда. Ачальніцкі выпадак быў у Дзержынскім РК атрымліваю літаратуру пратрымалі 8 дзён у райкомаўскай шафе, ячэйкі засталіся без літаратуры.

Незкая аперацыйнасць, агульны падыход райкомаў, палітшкол і гурткоў да краўчкова-прапрацоўкі рашэнняў з'езда, слабая практычная дапамога месцам, адсутнасць належнага ўдзелу прывялі да таго, што райкомы не ведаюць, колькі комсамольцаў забеспечана літаратурай, колькі арганізавана новых гурткоў, склад прапагандыстаў, якія ячэйкі адносяць і патрабуюць неадкладнай дапамогі. А без гэтага райком не можа правільна, канкрэтна кіраваць вучобай комсамольцаў.

Увязкі тэорыі з практычнай работай па правядзенню ў жыццё рашэнняў партз'езда таксама не адчуваецца ў радзе комсамольскіх ячэек. На гэтым фоне асабліва ярка выдзяляецца Дубровенская комсамольская арганізацыя (сакратар РК—Дзеравенскі, культпроп Целянчук). Прапрацавалі рашэнні з'езда фармальна, не мабілізавалі ўвагу комсамольскай арганізацыі на большэвіцкую работу, на рашучы адпор класаваму ворагу, які не маля пастараўся, каб знішчыць пагалоўе жывелы. Замест таго, каб арганізаваць комсамол на выкананне гэтай цэнтральнай у бліжэйшы час праблемы сельскай гаспадаркі, кіраўнікі заняліся банкетамі. Любаньскі, Полацкі, Бярэзінскі, Крычаўскі. Мажырска раёны таксама фармальна аднесліся да распрацоўкі, не ўвязалі яе з канкрэтнымі задачамі комсамольскай ячэйкі.

Масавы грамадска-палітычны экзамен па ўсваенню рашэнняў XVII з'езда ВКП(б) у комсамольскай арганізацыі павінен даць моцны імпульс у павышэнні ведаў марксісцка-ленинскай тэорыі. Гэту справу трэба арганізаваць па-большэвіцку.

Аднак, і тут мы бачым тэндэнцыі, якія па сутнасці скажаюць гэту вялікай каштоўнасці справу.

Пры здачы грамадска-палітычнага экзамена наглядаецца акадэмізм, зуброжка, пачотніцтва, а не глыбокае і канкрэтнае ўсваенне.

Грамадска-палітычны экзамен у радзе раёнаў ператворан у звычайны «школьны» экзамен торшага тыпу, скажаючы яго сэнс. Факты апаўнення ідэі грамадска-палітычнага экзамена былі ў менскай комсамольскай арганізацыі (ф-ка «Окцябр»).

Перад комсамольскімі арганізацыямі з усёю сілай трэба выясніць гэтыя адмоўныя рысы, якія зніжаюць ролю і значэнне грамадска-палітычнага экзамена.

Аднак абмежаванца здачай грамадска-палітычнага экзамена ні ў якім разе нельга. Комсамольскія арганізацыі павінны скарыстаць вольны перадавых комсамольскіх калектываў Гомеля («Спартак» і інш.), якія прымацвалі выдатнікаў да таварышоў, яшчэ не прымаўшых удзелу ў вучобе, або здаўшых на незадавальняюча.

Сваю задачу—здаць экзамен на **выдатна**—комсамольская арганізацыя выканае тады, калі райкомы, замест агульных «дырэктыў», замагаюць па ячэйках увесць комсамольскія актыў, ускладуць на яго адказнасць за высокакасную прапрацоўку рашэнняў XVII з'езда, абавязуць кожнага члена бюро райкома кіраваць палітшколай, арганізаваць семінар і кансультацыю для прапагандыстаў, узорныя заняткі для вонітных прапагандыстаў, наладзіць апэратыўны ўлік, забяспечыць усіх комсамольцаў літаратурай. Раённы комсамольскі актыў сам павінен узначаліць гэту справу.

Нельга мірыцца з тым фактам, што, за рэдкім выключэннем, вучоба раіактыва не наладжана. Асноўнаю формай вучобы актыва трэба раць семінары, на якіх палярэдне глыбока распрацоўваюцца на самай праблемы сацыялістычнага будаўніцтва. Больш шырокі неабходна выкарыстаць завочную форму вучобы праз ІМЗО.

Толькі паставіўшы распрацоўку рашэнняў з'езда на палітычнае-вышэйшае, цесна ўвязаўшы з практыкай работы, смела, па-большэвіцку скарыстаўшы, жорстка крытыкуючы недахопы сваёй работы і пачаўшы выпраўляючы іх згодна рашэнням XVII з'езда, прымяняючы разнастанныя апраўдаўшыя сябе метады, комсамольская арганізацыя здолее ўзняць ідэяна-палітычны ўзровень комсамольцаў і работу палітшкол на вышэйшую ступень.

Аднак задачы комсамольскіх арганізацый па прапрацоўцы рашэнняў з'езда не павінны абмяжоўвацца работай толькі сярод комсамольскай моладзі.

Трэба рашуча звярнуць увагу РК комсомола на недапушчальна слабую работу комсамольскіх арганізацый сярод беспартыйнай моладзі як у галіне прапаганды рашэнняў з'езда, так і глыбокай, сістэматычнай работы па згуртаванні рабочай моладзі вакол чырвонных комсамольскіх арганізацый. Яркім фактам неразумення важнасці накіраваць іх творчую актыўнасць на рэалізацыю пастаўленых задач можа служыць тое, што, пры наяўнасці амаль тысячы чалавек беспартыйнай моладзі на папяровай фабрыцы ў Добрушы, у комсамольскую палітсетку не ўцягнут ні адзін чалавек, а комсамольскія сходы наведваюць адзінкі.

Трэба рашэнні з'езда давесці да беспартыйнай моладзі, трэба сістэматычна весці работу па прапагандзе рашэнняў з'езда сярод беспартыйных маладых рабочых, калгаснікаў і аднаасобнікаў—заўграніх калгаснікаў. За гэту работу комсамольскія арганізацыі павінны ўзяцца безадкладна, дабіўшыся ў найкарацейшы тэрмін масавай прапаганды рашэнняў з'езда сярод беспартыйнай моладзі.

Толькі на аснове глыбокай распрацоўкі рашэнняў з'езда, на аснове рашэнняў IX пленума ВЛКСМ аб перабудове ўсёй работы КСМ арганізацыі па сутнасці, а не па форме, шырока растлумачышы кожнаму комсамольцу значэнне гэтай перабудовы, замацаваўшы канкрэтныя аб'екты работы за кожным комсамольцам, арганізаваўшы работу з беспартыйнай моладдзю—мы зможам дасягнуць патрэбных вынікаў.

Пара перайсці ад слоў да канкрэтнага вывучэння і прапаганды рашэнняў XVII з'езда партыі сярод беспартыйнай моладзі. Праміліяст арганізацыя гэтай работы магчыма толькі пры рашучым выкарчаванні фармалізма, самацёку і неарганізаванасці, пры правільнай арганізацыі праверкі выканання.

Большэвіцкая боездольнасць кожнай комсамольскай арганізацыі і кожнага комсамольца паасобку правяраецца тым, як комсомолец вывучае рашэнні XVII з'езда, як ён перабудоўвае сваю работу, як ён на справе штодзённа ў сваёй практычнай рабоце рэалізуе гістарычныя рашэнні XVII з'езда ВКП(б).

К А Н С У Л Ь Т А Ц Ї

РАШЭННІ XVII ПАРТЗ'ЕЗДА—У МАСЫ

КУТОК ПРАПАГАНДЫСТА

Разгортванне таваразвароту—важнейшая задача дня¹⁾

XVII з'езд ВКП(б) падвёў вынікі грандыёзнай работы, праробленай за гады першай пяцігодкі. Гіганцкі ўзрасла прамысловасць. У параўнанні з 1913 г. тавараў вытворана ў 1932 г. амаль у 4 разы больш, у той-жа час ва ўсіх капіталістычных краінах вытворчасць тавараў у параўнанні з даваенным значна зменшылася.

У СССР толькі за апошнія чатыры гады колькасць вытвораных тавараў падвоілася, тым часам як у Амерыцы вытворчасць тавараў зменшылася на $\frac{1}{3}$, ва Францыі—на $\frac{1}{4}$.

Павялічылася колькасць вытвараемых прадуктаў у сельскай гаспадарцы. Узраслі і загатоўкі. Пераход ад дробнай гаспадаркі к будаўніцтву калгасаў павялічыў таварнасць сельскай гаспадаркі. Калі ў 1927-28 г. з кожных 100 пуд. хлеба, вытвораных сярэдняй калгаспадаркай, прадавалася для снабжэння горада толькі 13—14 пудоў, то зараз калгаснікі прадаюць каля 40 пудоў. У 1933 г. загатоўлена на 22,8 проц. больш хлеба, чым у 1932 г. План мастазаготовак перавыканан. Бульбы загатоўлена ў 1933 г. на 50 проц. больш, чым у 1932 г., цукровых буракоў—на 34 проц.

Тав. Сталін, падводзячы вынікі дасягненняў першай пяцігодкі, гаворыў на XVII партыйным з'ездзе:

«Мы маем такім чынам:

- а) рост прадукцыі прамысловасці, у тым ліку прадукцыі па шырспажыву;
- б) рост прадукцыі сельскай гаспадаркі;
- в) рост патрэбнасцей і попыту на прадукты і вырабы з боку працоўных мас горада і вёскі».

Ці даволі гэтага, каб гаспадарка нашай краіны развівалася нармальна? На гэта пытанне з усеі рэзкасцю адказаў правадыр нашай партыі, кіраўнік нашай краіны тав. Сталін.

«Некаторыя таварышы думаюць, што даволі наяўнасці гэтых умоў, каб эканамічнае жыццё краіны забіла крыніцай. Гэта глыбокае заблуджэнне. Можна ўявіць, што ёсць усе гэтыя ўмовы, але калі тавар не даходзіць да спажыва, эканамічнае жыццё не толькі не можа забіць крыніцай, а наадварот,—будзе расстроена і дэзарганізавана да асновы».

Практыка работы гандлюючых арганізацый у розных месцах нашай краіны штогодзенна пацвярджае правільнасць гэтага ўказаання.

¹⁾ перапрацаван. радыёлекцыя.

Мы маем у адных раёнах лішак тавараў, а ў другіх недахоп. У адным раёне завозіцца агромная колькасць бацінак бавяных размерав, а ў другі раён—маленькіх. У адным раёне лішак пасуды, а ў другім раёне няма пасуды зусім. Усе гэтыя факты гавораць аб адным: мала арганізаваць добра вытворчасць тавараў у горадзе і вёсцы. Трэба яшчэ забяспечыць своєчасную іх дастаўку спажыватэлям, арганізаваць такую дастаўку, якая-б забяспечыла кожнаму расходу справядліва і зыходзячы яму тавары, у неабходнай колькасці і патрэбнай якасці.

Для гэтага каб выканаць гэтую задачу, трэба ведаць патрэбнасці кожнага раёна, ведаць патрэбнасці асобных груп спажыватэляў унутры кожнага раёна. Але мала ведаць патрэбнасці. Трэба яшчэ дабіцца, каб фабрыкі і заводы вытворчалі іменна такія тавары, якія патрэбны. Трэба, каб галіўныя і арганізацыі пасрэдствам сваіх сувязей з фабрыкамі і заводамі і аказвалі на іх штодзённы ўплыў і уздзеянне.

Потым пераходзе ж нэпу Ленін указваў, што задача гандлю збіраць распыленыя рэсурсы краіны і выклікаць да жыцця новыя. Але гэта не значыць, што задача гэтая зараз не стаіць перад гандлем. Дзяржава з'яўляецца толькі частку прадуктаў, якія вытворчаюцца ў вёсцы. Вялікая частка іх у краіне, у асобных краінах, у асобных гарадах. Гэтыя лішкі трэба закупіць метадамі савецкага гандлю.

Такім чынам задача савецкага гандлю заключаецца, па-першае, у тым, каб забяспечыць вытворчасць іменна такіх тавараў, якія патрэбны асобным і агульным спажыватэлям. Задача гэта вырашаецца шляхам заключэння дамоў з прамысловай, штодзённай вытворчай фабрыкам і заводам на вытворчасць тавараў пэўнай якасці і асартымента.

Па-другое, у тым, каб самон гандлёвы гандлю дабіцца павелічэння вытворчых тавараў выкарыстоўваючы ў першую чаргу для гэтага мясцовую прамысловасць, прамысловую кааперацыю, калгасы.

Па-трэцяе, у тым, каб забяспечыць іразімае размерчаванне тавараў па асобных раёнах краіны, па асобных гарадах, вёсках, а ўлікам асаблівасцей кожнага раёна, асаблівасцей яго патрэбнасцей і попыту.

Па-чацвёртае, у тым, каб самон арганізацыя гандлю істмуляваць рост сацыялістычных адносін да працы—прадаваць больш тавараў і лепшай якасці тым калгаснікам, якія лепш працуюць, якія паказваюць узоры сацыялістычных адносін да працы.

На ўсе гэтыя задачы з асаблівай вострасцю звярнуў увагу першы і ўсёй краіне тав. Сталін у сваім гістарычным дакладзе на XVII з'ездзе партыі.

«Каб эканамічнае жыццё краіны магло забіць крыніцай, а прамысловасць і сельская гаспадарка мелі стымул да далейшаму росту сваяй працывы, трэба менш яшчэ здымаць умову, а іменна разгорнуты таваразварот паміж горадамі і вёскамі, паміж рабочымі і асобнымі краінамі, паміж рознымі галінамі народнай гаспадаркі. Неабходна, каб краіна была пакрыта багатай сеткаю гандлёвых баз, магазінаў, крам. Неабходна, каб па каналах гэтых баз, магазінаў, крам, безупынна, цыркулявалі тавары ад месца вытворчасці да спажыватэля. Неабходна, каб у гэтую справу

был уцягнуты і дзяржаўная гандлёвая сець, і кааперацыйная гандлёвая сець, і мясцовая прамысловасць, і калгасы і аднаасобныя сяляне.

Гэта і называецца ў нас разгортнутым **савецкім гандлем**, гандлем без капіталістаў, гандлем без спекулянтаў.

Як бачыце, разгортванне савецкага гандлю з'яўляецца гон актуальнай задачай, без вырашэння якой немагчыма далей рухацца ўперад».

Падводзячы вынікі ў галіне таваразвароту за гады першай п'яцігодкі, тав. Сталін у якасці важнейшай прычыны малепіянняў, што адбыліся ў гандлі, указаў на разгортванне **спаборніцтва** ляміж кааперацый і дзяржаўным гандлем.

«Прышлося ліквідаваць, далей, манопольнае становішча кааперацыі на рынку, у сувязі з чым абавязалі ўсе наркаматы адкрыць гандаль уласнымі таварамі, а Наркамснаб—разгарнуць шырокі камерцыйны гандаль сельскагаспадарчымі прадуктамі, што прывяло, з аднаго боку, у парадку спаборніцтва, да палепшання гандлю ў кааперацыі, а, з другога боку, да збліжэння цэн на рынку, да аздараўлення рынка».

У нашай краіне жыве зараз 168 млн. чалавек. За гады першай п'яцігодкі насельніцтва гарадоў павялічылася на 40 проц. Колькасць рабочых падвоілася. Умовы жыцця рабочых рэзка палепшыліся. За п'яцігодку фонд зарплат у 4 разы, а сярэдня зарплата аднаго рабочага—удвая. У капіталістычных краінах за тэты-ж перыяд рэальная заработная плата знізілася: у Германіі мулярам—на 42 проц., плотнікам—на 32 проц., будаўнічым рабочым—на 34 проц. За перыяд з 1929 г. па 1933 г. даход працоўнага скараціўся на 47 проц.

Палепшылася не толькі жыццё рабочых нашай краіны, але і жыццё сялян. Мільёны батракоў і беднякоў, уступіўшы ў калгас, забеспечылі рэзкае палепшэнне свайго жыцця. Мільёны сялян становяцца заможнымі. Даходнаць калгаснага двара ў параўнанні з даходнасцю індывідуальнай сярэдняцкай гаспадаркі, узрасла больш як удвая.

Другая п'яцігодка паставіла задачу павысіць рэальную зарплату рабочага ў 2 разы і зрабіць усіх калгаснікаў заможнымі.

«Валавая прадукцыя і частка даходу на душу насельніцтва калгасаў у 1937 г. будзе на 12—15 проц. вышэй, чым на душу насельніцтва ў заможных гаспадарках у 1927 г.». (Куйбышаў).

У 1937 г. прамысловасць вытвараць у 2,1 разы больш тавараў, чым у 1932 г., а калі параўнаць з даваешным часам, то будзе вытвараваць у 8 раз больш. Тавараў у краіне з кожным днём становіцца ўсё больш. Гэтыя тавары трэба ўмень овоечасова прадаць. З гэтай задачай адна кааперацыя справіцца не можа. Практыка паказала, што калі гандаль быў даручан адной кааперацыі, кааператары перасталі па-сапраўднаму гандляваць—яны перасталі думаць аб разгортванні сеткі, аб тым, што трэба загатаўляць прадукты. Будаваў яны свае разлікі выключна на тыя тавары, якія давала дзяржава. Перасталі пачыць трошы, клапаціцца аб прыбытках. Так было ў 1929—30 гг. З сярэдзіны 1931 г. партыя адмовілася ад манополіі кааперацыі, разгарнула, побач з кааперацыяй, гандаль дзяржаўных арганізацый, прамысловасці, разгарнула калгасны гандаль. Усё гэта забяспечыла рост гандлю, павялічэнне гандлёвай сеткі і некаторае палепшэнне абслугоўвання спажывца

К XVII партзезду мы маем вялікі разварот як кааперацыйнага, так і дзяржаўнага гандлю. Кааперацыя за гады першай пяцігодкі павялічыла свой таваразварот больш як на 50 проц. У яшчэ большай меры ўзрос таваразварот дзяржаўнага гандлю. З усіх тавараў, якія зараз прадаюцца, на долю кааперацыі падае 46 проц., дзяржаўнага гандлю—31,6 проц., ОРС—12 проц. і т. д.

Шырокае разгортванне сацыялістычнага снаборніцтва — асноўны метадад паленшання работы і кааперацыі, і дзяржгандлю, ліквідацыі іх адставання ад задач, якія партыя перад намі паставіла.

За гады першай пяцігодкі прыгатак поўнаасцю выцеснен з таваразвароту. З прададзенага ў 1933 г. тавараў на 49 млрд. руб. на 18,3 млрд. прададзена снажыўкааперацыя; 14,2 млрд.—дзяржаўны гандаль; 6,2 млрд.—ОРС і 6,1 млрд. грамадскае харчаванне.

Праграма другой пяцігодкі ставіць перад гандлем яшчэ больш буйныя задачы. У другой пяцігодцы таваразварот павінен быць павялічаны да 80 млрд. руб. ці ў 2,5 разы больш, чым было прададзена тавараў у 1932 г. Колькасць крам павінна быць павялічана на 37 проц. Цэны павінны быць зніжаны на 35 проц. Нормы снажывання мяса, тлушчаў, рыбы, яек, цукру і прамтавараў, у параўнанні з 1932 г., павінны быць павялічаны ў 2½ разы.

Другая пяцігодка будзе адрознівацца ад першай не толькі тым, што рэзка павялічыцца колькасць тавараў, але і тым, што гандаль будзе праводзіцца па цэнах, якія ўвесь час будуць зніжацца. Зараз існуюць у нас дваякага роду крамы—крамы аддзелаў рабочага снабжэння і ЗРК, якія прадаюць тавары па нармаваных цэнах і побач з гэтым існуюць адкрытыя, так званыя камерцыійныя крамы, дзе тавары прадаюць па больш павышаных цэнах усім грамадзянам без абмежавання. Цэны закрытага гандлю ў бліжэйшыя гады застаюцца без змен. Затое з года ў год будуць зніжацца цэны на тавары, прадаваемыя ў адкрытай сеці. Толькі гэтымі днямі ўрад прыняў рашэнне аб зніжэнні цэн на ніткі, на грубыя суконна-шарсцяныя тканіны (на 15 проц.), хусткі (на 20 проц.), абутак на маналітнай падэшве (на 20 проц.).

Зніжэнне цэн будзе прадаўжацца і ў далейшым. Хуткасць зніжэння будзе залежаць, па-першае, ад таго, як нашы прадпрыемствы будуць выконваць свой вытворчы план не толькі колькасна, але і якасна. Чым вышэй будзе прадукцыйнасць працы, чым ніжэй будзе сабекошт, чым лепш будзе арганізавацца праца, тым больш магчымасцей будзе для зніжэння цэн. Зараз цэны адкрытага гандлю значна вышэй цэн закрытага гандлю. Гэта розніца будзе паступова змяншацца. Ужо на працягу 1933 г. цана на хлеб зніжалася некалькі раз у бок усе большага набліжэння да цэн нармаваных. На працягу ўсёй другой пяцігодкі будзе адбывацца паступовае збліжэнне цэн адкрытага і закрытага гандлю.

Такім чынам у другой пяцігодцы адбудзецца агромнае павелічэнне таваразвароту пры адначасовым значным зніжэнні цэн.

Гандаль у другой пяцігодцы будзе развівацца на падставе сумеснай работы ОРС, ЗРК і адкрытага гандлю. Няправільна думка пасобных таварышоў аб тым, што ОРС-ам хутка не будзе чаго рабіць. Аддзелы рабочага снабжэння створаны для таго, каб мацней звязаць снабжэнне з арганізацыяй вытворчасці, падпарадкаваць гандаль інтарэсам вытворчасці. ОРС-ы абавязаны так паставіць гандаль, каб дапамагчы росту прадукцыйнасці працы, заахвочваць лепшых ударнікаў, лепшых вытворчаснікаў.

гемнуча вядзе да паслаблення барацьбы за тавар і zatrudняе палешанне работы магазіна.

Сістэма кіравніцтва гандлем надзвычай абюракрана. Замест таго, каб у цэнтры увагі паставіць магазін, склад і выходзячы з гэтых падраб'яў арганізаваць кіравніцтва, мы маем фактычна адваротнае становішча. Магазінам не займаюцца, складам не займаюцца, але агромная увага і сілы ўдзяляюцца гандлёвай канцэлярыі. Гэта гемнуча вядзе к таму, што работнікі прылаўка пастаўлены ў горшыя ўмовы, чым яны маглі-б быць пастаўлены.

«Прадавец атрымлівае недастакова жалавання. Тым часам шытаты абслугоўваючага персаналя немалаверна раздугты, накладныя выдаткі агромны, дзякуючы таму, што канцэляршчына, папераліскаме ўкараніліся ў тую галіну, дзе, здавалася-б, менш за ўсё ім месца—у гандаль, у магазіны» (Л. Кагановіч).

Партыя павінна ад усіх гандлюючых арганізацый, каб яны пераўдавалі сваю работу такім чынам, каб магазін быў пастаўлены ў цэнтры ўвагі. Магазіну павінна быць прадастаўлена права і магчымасць шукаць і знаходзіць тавар.

«Калі разшырыць правы замага, то сваенішчыятывай ён «ойдзе новыя крыніцы тавараў, будзе стымуляваць саматужныя арцелі, уплываць на якасць прадукцыі» (Л. Кагановіч).

У вёсцы цэнтр увагі трэба ўдзяліць сельпо.

«Зараз сельпо павінны стаць у цэнтры ўвагі Цэнтрсаюза. Усякі разумее тую агромную не толькі гаспадарчую, але і палітычную ролю, якую набывае зараз сельпо ў справе развіцця таваразнароду і культурнага савецкага гандлю ў вёсцы. Сельпо павінны быць узняты на палітычную вышыню. Работа ў сельпо павінна лічыцца такой-жа ганаровай, як работа ў праўленні калгаса, у сельсавеце» (Л. Кагановіч).

Для таго, каб узняць работу сельпо, трэба прадаставіць сельпо больш правоў, даць ім магчымасць распараджацца сваімі сродкамі, шырока вёсці самастойныя закупкі. Трэба ўсяляк заахвочваць сельпо, якія звязваюцца з арцелямі і дабіваюцца павелічэння колькасці вытвараемых тавараў. Трэба дапамагчы сельпо пашырыць сваю загагоўчую работу як для ОРС і ЗРК, так і для больш актыўнага ўдзелу ў рэальным гандлі ў рэальных цэнтрах і гарадах.

Барацьба за умацаванне магазінаў і сельпо—важнейшая рашаючая задача. За выкананне гэтай задачы павінны ўзяцца ўсе партыйныя, комсамольскія, савецкія і гандлёвыя арганізацыі.

У другой пярэдоўцы асабліва вялікі размах набывае калгасны гандаль. У той час як рамадзкія загагоўчыя хлеба павялічваюцца ў 1937 г. у параўнанні з 1932 г. ўсяго на 63 проц., калгасны гандаль хлеба павялічваецца больш як у 3 разы, па мясу дзяржаўныя паступілі ўзрастанне ў 2, а калгасны гандаль у 4 з лінным разы, па ародніне дзяржаўныя паступілі зостаюцца вярменным, а калгасны гандаль павялічыцца ўдвая.

Гэты вялікі рост калгаснага гандлю будзе натуральна, звязан з далейшым сістэматычным зніжэннем цен на прадукты, прадаваемыя на калгасных рынках і загагаваныя катэрацыяй і дзяржаўным гандлем. Увосень 1932 г. Цэнтральны Камітэт партыі паведаваў, што узровень калгасных цен немалаверна высокі. ЦК указаў на тое, што за тым усе партыі, усе гандлюючыя арганізацыі—дабіцца значнага

зниження цін. Ужо ў 1933 г. удалося дабіцца значнага зніжэння цін. На даных Цэнтральнага Кіраўніцтва Народна-гаспадарчага ўліку, (ЦУНХУ) цэны на калгасных рынках у 1933 г. далі вялікае зніжэнне. Калі прыняць цэны сакавіка за 100, то цэны лістапада на большасці найбуйнейшых прамысловых гарадоў знізіліся амаль удвая. Гэтае зніжэнне цін адбылося ў рэзультат разгорнутай барацьбы са спекулянтамі і спекуляцыяй. Нашы рэнгі і ўпарадкавання самога калгаснага гандлю, павелічэння ўдзелу калгасаў у гэтым гандлі, разгортвання адкрытага гандлю дзяржаўных магазінаў прадуктамі харчавання асабліва вялікую ролю адыграла разгортванне адкрытага гандлю хлебам. Зараз больш чым у 500 гарадах снабодна гандлююць хлебам, прычым хлеб гэты адпускаецца без якога-небудзь абмежавання усім грамадзянам. Як толькі пачаўся адкрыты гандаль хлебам, адразу знізіліся рыначныя цэны на хлеб, а потым і на ўсе астатнія прадукты. Зараз рыначныя цэны на большасць прадуктаў харчавання знаходзяцца на адным узроўні з цэнамі дзяржаўных магазінаў, якія вядуць адкрыты гандаль. Ёсць не мала выпадкаў, калі рыначныя цэны нават чакалькі ніжэй дзяржаўных. Факты гэтыя маюць велізарнае значэнне. Яны ўказваюць на тое, што ў нашых руках ёсць даволі магутны рычаг для таго, каб дабіцца няўхільнага і сістэматычнага зніжэння рыначных цін.

Калгасны гандаль пачаў шырока разгортвацца ў 1932 г. Значэнне рыначнага гандлю ў снабжэнні гарадоў расце з месяца ў месяц. Восць даных па Маскве: за 1932 г. зварот рынку раўняўся 350 млн. руб. А за 1933 г. на рынках было прададзена харчовых тавараў на 50,3 млн. руб. ці на 45 проц. больш як у 1932 г. Каб зразумець значэнне гэтых лічб, даволі ўказаць, што спажывацкая і дзяржаўны гандаль у 1933 г. прадаў харчовых тавараў на 3 млн руб. Такім чынам разгортванне калгаснага гандлю дало дадаткова маскоўскім рабочым і служачым харчовых тавараў на суму, роўную 17 проц. таго, што было прададзена з дзяржаўных запасаў і ўласных загатоўак нашых гандлюючых арганізацый.

Снабжэнне горада прадуктамі харчавання зараз адбываецца на аснове спалучэння двух мегадаў: цэнтралізаваных загатоўак і калгаснага гандлю. Цэнтралізаваныя загатоўкі праводзяцца на аснове закона аб абавязковай здачы вызначанай колькасці прадуктаў дзяржаве. Нормы здачы ўстанавіваюцца загадзя. У 1934 г. накінуты ў сіле норы, устаноўленыя для 1933 г., гэта не гледзячы на тое, што ў 1934 г. колькасць прадуктаў у калгасах рэзка ўзрастае.

Размер паступленняў па падатку застаецца амаль нязменным. Ні для адной абласці і края ён не павялічваецца, а для некаторых ён нават зніжаецца. Але затое ўзрастаюць паступленні ў парадку натуроплаты. Што такое натуроплата? МТС за работу, якую яна праводзіць ў калгасах, атрымлівае аплату натурай. Колькасць МТС к канцу пяцігоддзя падвоіцца. Рэзка ўзрастае механізацыя. Колькасць трактароў у сельскай гаспадарцы павялічыцца больш чым у тры разы, камбайнаў будзе таксама больш, чым у тры разы. З кожным годам будучы мяняцца суадносіны паміж колькасцю атрымліваемых прадуктаў па палогі і за работу МТС.

Паколькі прадукты, здаваемыя дзяржаве ў парадку налога, застаюцца незменнымі, зусім відавочна, што з года ў год у агромняе меры будучы расці рэсурсы, якія калгасы і калгаснікі будучы працаваць у парадку разгорнутага кооператыва гандлю.

Такім чынам, для ўсёй другой п'яцігодкі застаюцца ў силе ўказанні, партыі аб неабходнасці ўсямернага разгортвання калгаснага гандлю, як вышэйшай формы арганізацыі таваразвароту, як аднаго са спосабаў мабілізацыі дадатковых рэсурсаў, выяўлення і выкарыстання скрытых магчымасцей, як аднаго са шляхоў арганізацыйна-гаспадарчага ўмацавання калгасаў і ператварэння калгаснікаў у заможных.

Перыяд паміж XVI і XVII з'ездамі партыі быў перыядам жорсткай барацьбы за ленінскія прынцыпы ў разгортванні савецкага гандлю. На XVI з'ездзе тав. Сталін указаў на нэпманскія скажэнні ў рабоце гандлю, на тое, што кааперацыя хоча гандляваць прыбытковымі таварамі і не хоча гандляваць таварамі менш прыбытковымі, але патрэбнымі для рабочага. Партыя змагалася супроць нэпманскіх скажэнняў, супроць спроб падмяніць савецкі гандаль гандлем нэпманскім. Партыя вяла барацьбу за такую арганізацыю гандлю, пры якой і кааперацыя і дзяржаўны гандаль правільна і магчыма паўней абслугоўвалі-б патрэбы горада і вёскі, рабочых і калгаснікаў.

Барацьба з нэпманскімі скажэннямі затrudнялася недаацэнкай гандлю з боку значнай часткі членаў партыі. Мы мелі справу з высокамерным, пагардлівым адносінам да гандлю наогул, да савецкага гандлю ў прыватнасці. Было нямала камуністаў, якія разглядалі савецкі гандаль, «як другарадную, нявартую справу, а работнікаў гандлю—як кончаных людзей» (І. Сталін). Гэтых людзей, ігнаруючых савецкі гандаль, недаацэньваючых яго значэння, тав. Сталін ахарактарызаваў як людзей, выражаючых не большэвіцкія погляды, а погляды захудалых дваран, маючых вялікую амбіцыю, але пазбавленых усякай амуніцыі».

Тав. Сталін з усёй рашучасцю падкрэсліў, што «савецкі гандаль ёсць наша родная, большэвіцкая справа, а работнікі гандлю, у тым ліку работнікі прылаўка, калі толькі працуюць чэсна, з'яўляюцца правадырамі нашай, рэвалюцыйнай, большэвіцкай справы». Партыя асудзіла барскія адносіны да савецкага гандлю і дабілася рэзкага ўзмацнення увагі з боку ўсёх партыйных арганізацый да разгортвання савецкага гандлю. Бясспрэчна, што тыя поспехі, якія ёсць за апошнія гады,—перш за ўсё рэзультат агромнай увагі, якую ўдзяляюць кааперацыі і дзяржаўнаму гандлю большасць мясцовых партыйных арганізацый.

Партыі прышлося вытрымаць барацьбу за арганізацыю савецкага гандлю і са спробамі пераскочыць праз этап савецкага гандлю. Партыі прышлося вытрымаць барацьбу з лявацкай балбатнёю аб непатрэбнасці савецкага гандлю, аб магчымасці безадкладнага пераходу да сацыялістычнага тавараабмену. Людз, займаўшыся лявацкай балбатнёю, сцвярджалі, што

«савецкі гандаль з'яўляецца нібы пройздзенай стадыяй, што нам трэба наладыць прамы прадуктаабмен, што грошы будуць хутка адменены, бо яны ператварыліся нібы ў простыя разліковыя знакі, што непатрэбна развіваць гандаль, калі стукаецца ў дзверы прамы прадуктаабмен» (І. Сталін).

Гэтая лявацка-дробнабуржуазная балбатня стварыла ў 1930—31 г. значныя цяжкасці ў справе разгортвання таваразвароту. На складах скапілася агромная колькасць тавараў, якая не прасоўвалася ў раёны правільна не выкарыстоўвалася. Гэтай балбатнёю аб непатрэбнасці савецкага гандлю, людзі, няздольныя арганізаваць гандаль, прыкры-

валі сваю бяздзейнасць, сваё нежаданне і няўменне наладзіць складаную справу савецкага гандлю.

Тав. Сталін у сваім выдатным дакладзе даў рашучы адпор гэтай ляхацкай балбатні. Ён указаў:

Гэтыя людзі, якія так сама далёкі ад марксізма, як неба ад зямлі, в'давочна, не разумеюць, што грошы заставуцца ў нас яшчэ доўга, аж да завяршэння першай стадыі камунізма-соцыялістычнай стадыі развіцця. Яны не разумеюць, што грошы з'яўляюцца тым інструментам буржуазнай эканомікі які ўзяла ў свае рукі савецкая ўлада і прыстасавала да інтарэсаў соцыялізма для таго, каб разгарнуць ва-ўсю савецкі гандаль і падрыхтаваць тым самым умовы для прамога прадуктаабмену. Яны не разумеюць, што прадуктаабмен можа прыйсці толькі на эмену і ў рэзультате ідэальна наладжанага савецкага гандлю, чаго ў нас няма і ў паміне і што не «скора будзе ў нас».

Партыя разграміла ляхацкіх балбатуноў і дабілася значнага развароту савецкага гандлю. Аднак, сучасны стан таваразвароту не можа задаволіць узросшыя запатрабаванні.

«Задача заключаецца ў тым, каб разгарнуць далей савецкі гандаль, уцягнуць у гэтую справу мясцовую прамысловасць, узмацніць калгасна-сялянскі гандаль і дабіцца новых рэчаісных поспехаў у галіне ўздыму савецкага гандлю».

Гэта ўказанне т. Сталіна з'яўляецца праграмай работы для ўсіх гандлюючых арганізацый, для ўсёй партыі. За выкананне гэтай праграмы, за ўсямертнае разгортванне савецкага гандлю, за тэпняе выкарыстанне вытвараемых у нашай краіне тавараў, за больш правільнае задаваленне патрэбнасцей рабочых і калгаснікаў, за ўсямертную дапамогу ў рэалізацыі лозунга партыі аб заможнасці ўсіх працоўных—павінны мабілізаваць свае сілы ўсе партыйныя арганізацыі, усе камуністы, усе комсамольцы і ў першую чаргу паўтарадмільённая армія работнікаў савецкага гандлю.

Правільна арганізаваць пасьбу жывёлы

На XVII з'ездзе ВКП(б) тав. Сталін указаў, што «1934 год павінен можа стаць годам пералому к уздыму ва ўсёй жывелагадоўчай гаспадарцы». Адна з умоў для таго, каб з найбольшым поспехам выканаць гэтае ўказанне правядыра партыі і савецкага пролетарыята правільная арганізацыя пасьбы жывёлы. Абавязак кожнага калгаса і саўгаса—арганізаваць ва што-б там ні стала правільную пасьбу сваёй жывёлы на працягу ўсяго выпаснага перыяда.

Арганізацыя працы

Правільная пасьба жывёлы немагчыма без ўзмацнення жывелагадоўчай брыгады і палепшэння яе працы. Таму кожны калгас і саўгас павінен безадкладна перагледзець сваё жывелагадоўчае брыгаднае з тым, каб канчаткова знічыць цяжчасць у іх, укамплектаваць іх найбольш адданымі сацыялістычным будаўніцтвам, правяранымі рабочымі саўгасаў і калгаснікамі, якія любяць справу жывелагадоўлі, стварыць у кожнай брыгадзе моцнае партыяна-комсамольскае ядро, а вакол яго злучыць з ланцуга калгаснікаў і рабочых саўгасаў.

Пад кіраўніцтвам мясцовай партарганізацыі, палітаддзелаў МТС і саўгасаў кожная брыгада павінна наладзіць у сябе сістэматычную палітычную і зоатэхнічную вучобу. На занятках у першую чаргу добра прапрацаваць пастановы XVII з'езда ВКП(б) і XV з'езда КП(б)Б. асабліва пытанне аб жывелагадоўлі, а таксама асноўныя правілы кармлення, догляду і ўтрымання жывёлы ў выпасны перыяд, правілы злучкі, прыёму і гадоўлі прыплоду і інш.

Кожны член брыгады павінен яшчэ больш павялічыць сваю класавую ідэальнасць, каб у любы момант быць гатовым разграміць магчымыя вылазкі класавата ворага па падрыву нашага сацыялістычнага будаўніцтва і ў прыватнасці па зрыву выканання пастаноў XVII з'езда ВКП(б) і XV з'езда КП(б)Б аб жывелагадоўлі.

Пад кіраўніцтвам партыі праз сістэматычныя шырокія вытворчыя нарады і штодзённую вучобу брыгады павінны выхаваць сярод сваіх членаў сапраўды сацыялістычныя адносіны да грамадскай масе, як асновы сацыялістычнага ладу, і да выканання сваіх абавязкаў. Яны павінны дабіцца найбольш правільнага выкарыстання выпасаў, кармоў, будынкаў і інвентара, найлепшага догляду і ўтрымання кожнай галавы даручанага пагадоўлі і найбольш паспяховага выканання ўсіх колькасных і якасных паказчыкаў свайго плана.

У выпасны перыяд кожная брыгада, як правіла, даглядае тое-ж пагадоўе, што і ў стойлавы перыяд. Скотніцы-даяркі абслугоўваюць тых-жа кароў, што і ў стойлавы перыяд. Што датычыць скотнікаў і падвозчыкаў кармоў і вады, то частка іх па-ранейшаму выконвае

свае абавязкі, частка выдзяляецца ў якасці пастухоў, а астатнія на час выпаснога перыяда пераключаюцца на пабудову і рамонгбудынкаў для жывёлы, сілосных веж і траншэй і на кормаздабыванне. У свінаводных брыгадах адзін з членаў брыгады даглядае і корміць супаросных матак, другі — падсоюных, а трэці — астатняе маладоў. Пры ўтрыманні свіней у лагерах часам бывае патрэба прызначыць аднамогу трэцяму члену брыгады падпаска.

У якасці пастуха выдзяляецца найбольш вопытны член брыгады. Пастух мае важнейшае значэнне ў правільным утрыманні жывёлы ўлетку. Свочасовае паенне жывёлы, выкананне плана злучкі, аказанне першай дапамогі захварэўшай жывёле, правільнае скарыстанне выпасаў залежыць ад пастуха амаль у такой жа меры, як і ад брыгадзіра. Праўленні калгасаў і дырэктары саўгасаў павінны арганізаваць кароткатэрміновыя курсы, каб даць магчымасць выдзеленым пастухам добра навучыцца як лепш арганізаваць пасьбу жывёлы, як дапамагаць ёй пры магчымых захворваннях, забяспечыць найбольш паспяховае выкананне плана злучкі і інш.

Уся праца брыгады павінна праводзіцца на аснове вытворчага планавага задання, па строгаму ўнутранаму распарадку. У брыгадзе павінны быць дакладнейшы ўлік працы, прадукцыі і кармоў. Без уліку немагчыма скласці правільны план злучкі, ацэлаў, апаросаў і ажаробаў, правільна наладзіць кармленне жывёлы, нельга забяспечыць своєчасовае выкананне плана здачы дзяржаве жывёлагадоўчай прадукцыі і разлічыць аплату працы калгаснікаў і рабочых саўгасаў.

Умацаваннем брыгады і чоткім размеркаваннем абавязкаў паміж яе членамі неабходна поўнасьцю выкарчаваць астаткі падзеншчыны на фермах і абязлічку ў доглядзе за жывёлай, увесці сапраўдную здзелшчыну па колькасці і якасці прадукцыі а таксама грашовае і натуральнае прэміяванне лепшых брыгад і паасобных членаў брыгад.

Апошняя пастакова партыі і ўрада ўносіць далейшае палепшэнне ў аплату працы чэсна працуючых на жывёлагадоўлі калгаснікаў і калгасніц. Так, за кожную пакрытую карову даярцы-скотніцы дадаткова налічваецца 2 працадні, скотніку-пастуху і брыгадзіру па 0,5 працадні. За кожную здаровую і прыгодную для расплоду ялавую карову і даяркі-скотніцы спісваецца 5 працадзён а са скотніка-пастуха і брыгадзіра — па працадню.

Апрача таго, у калгасах за кожную своєчасовую злучку і добры расцёл выплачваецца грашымі даярцы-скотніцы 5 рублёў і скотніку-бычкі 1 рубель. За паспяховае правядзенне злучкі матачнага нагалоўя жывёлы калгаснікаў і апаасобнікаў загадчыкі ферм ці старшыні праўленняў, а таксама скотнікі-бычкі ці пастухі прэміруюцца за кошт выручай платы за злучку.

За кожны нармальны расцёл дадаткова налічваецца даярцы-скотніцы 4 працадні і скотніку-пастуху 1 працадзень. За кожнае зарынушае цяля, якое нарадзілася жывым, з даяркі-скотніцы спісваецца 10 працадзён, са скотніка-пастуха 3 працадні.

Цялятніцам за кожнае добра выгадаванае да 3-х месяцаў цяля налічваецца 6-7 працадзён, а ад 3-х да 12 месяцаў — 8-10 працадзён. Брыгадзіру за кожнае да 12 месяцаў цяля налічваецца 1 працадзень. За паўшае да 3-х месячнага ўзросту цяля з цялятніцы спісваецца: за першае цяля 5 працадзён, за другое — 10, за трэцяе — 20; з брыгадзіра за кожнае паўшае цяля спісваецца 10 працадзён.

За кожную своєчасова і добра якасна злучаную кабылу конюху налічваецца прэмія 1 працадзень а за кожную непакрытую прыгодную

для расплоду кабылу з яго спісваецца 5 працадзён. За кожную нормальную выжарабку конюху налічваецца прэмія 5 працадзён. За кожную абартаваўшую кабылу спісваецца з калгасніка, па віне якога адбыўся аборт, 20 працадзён. За кожнае добра выгадаванае да аб'ёму жараб'я конюху налічваецца прэмія 10 працадзён. За кожнае паўнае павіне конюха жараб'я спісваецца 20 працадзён, а за жараб'я, паўнае павіне конюха паста ад'ёму—30 працадзён.

Кожны член жывелагадоўчай брыгады павінен ведаць, што толькі на аснове сацнаборніцтва і ўдарніцтва можна з найбольшым поспехам выканаць вытворчы план, а разам з тым палепшыць свой добрабыт.

Усе выпадкі нядбайных ці нядобрасумленых адносін да сваіх абавязкаў паводле быццёва свечасова абгавораны на вытворчых нарадах брыгад і ліквідаваны. Вынаватля ў парушэнні ўстаноўленых правіл кармлення, утрымання і выкарыстання жывелы павінны падвяргацца прамадскаму ганьбавальнаму занясенню на чорную дошку, а ў асоба злых выпадках перадавацца пролетарскаму суду. Члены брыгад і цэлыя брыгады, якія найбольш добрасумленна выконваюць свае абавязкі і вытворчыя планы, павінны заносіцца на чырвоную дошку і прэміявацца.

Пасьбу жывёлы арганізаваць па плану

Правільная арганізацыя пасьбы магчыма толькі на аснове добра распрацаванага плана, што з'яўляецца першачарговай задачай кожнай фермы і кожнай жывелагадоўчай брыгады.

У гэтым плане неабходна: а) вызначыць патрэбнасць для кожнага віду жывелы ў выпасным корме; б) улічыць усе выпасныя ужыткованасці данага калгаса ці саўгаса і магчымую іх прадукцыюнасць; в) вызначыць парадак пасьбы жывелы на кожнай з гэтых ужыткованасцей.

Колі рабочыя і свінні павінны пасвіцца асобна ад свінных відаў жывёлы. Буйная рагатая жывела і авечкі могуць пасвіцца разам, вытворчымі, жаробнымі і падсоснымі кабылы, сцельнымі і дойнымі каровамі, супароснымі і падсоснымі свінаматкамі і маладняк павінны падзяляцца для пасьбы ў асобныя групы.

Колькасць зяленай травы на галаву жывёлы залежыць ад жыццёвага ўзросту і ўкормленасці жывелы, ад якасці травы і размеру падкормкі іншымі кармамі.

Каровам добрае зяленая травы ў якасці падтрымліваючага корму на натуральных выпасах даецца прыблізна 16-20 кг. і на ўтварэнне малака па 2,5 кг. на кожны кг. малака. Маладняку да 1 года даецца 16-20 кг. зяленай травы, маладняку больш года і адкармліваемаму павольна—38-42 кг.

Свінаматцы дарослай даецца 8-10 кг. зяленай травы, кныру 5-8 кг., адкормачнікам і рамонтным падсвінкам 4-6 кг., парасятам 2-6 кг. Дарослы конь з'ядае да 50 кг. зяленай травы, авечка да 6 кг.

Плошча выпасу на 1 галаву жывёлы таксама залежыць ад якасці выпасу, віду жывёлы і яе падкормкі. Натуральнага выпасу ў сярэднім на дарослую галаву жывелы патрэбна 0,5—2 га, а на адну авечку—каля 0,5 га. Штучных выпасаў на свінаматку з прыходам ад яе трэба 0,5-1 га.

Але гэта вельмі арыентацыйныя даныя. Кожны калгас і саўгас павінен ацэніць іх, выходзячы са сваіх мясцовых умоў, вызна-

чыць пагрэбную колькасць зяленых кармоу для сваіх груп жывелы і падлічыць агульную колькасць зяленых кармоу для ўсёй сваёй жывелагадоўлі. З гэтага жа вясны дакладна ўлічваць, колькі гадоў і ў які час выпаснага перыяда пасвылася на кожным участку выпасу.

Асноўным для жывёлы служачы натуральныя выпасы калгаса, саўгаса, а таксама спецыяльныя выпасы у палевых і прыфермавых севазаварогах. У многіх калгасах і саўгасах для пашы выкарыстоўваюцца таксама лясы мясцовага значэння. Для свинаферм важнейшае значэнне маюць штучныя выпасы — пасевы калюшніцы, віка-аўсянай мешанкі, кораньютодаў і інш. На вывадным к. л. добра пасеяць для св. неі некатыя гектары гапшамбура, які ранняй вясною дае падзвычайныя добры сакавіты корм. Задача калгасаў і саўгасаў — дакладна ўлічыць усе свае ўжыткуўнасці і іх прадукцыйнасць.

На кожным участку выпасу неабходна ўстанавіць плошчу, на пасьбы жывелы і магчымую ўраджайнасць зялёнай травы з гектара і ўсяго ўчастка.

Ураджайнасць зялёнай травы з гектара вызначаецца некалькімі спосабамі. Найбольш просты з іх параўнаўшы выпасу з суседнім участкам луга, біжана па сваіх прыродных умовах з выпасам, пачынаючы і цэнтр сена роўным 4-5 цэнт. зялёнай травы. У залежнасці ад якасці выпасу ўраджайнасць яго біжана роўная, меншая, або большая за ўраджайнасць аднаведнанага луга. Гэты спосаб асноўны пры першаначатковых разліках прадукцыйнасці выпасаў. Атрыманыя вывады неабходна ў далейшым дапоўніць данымі другога спосабу вызначэння ўраджайнасці выпасаў.

Другі спосаб. У розных месцах кожнага загола біжана некалькі пляцовак па 50-100 кв. метраў. Перад кожным страўліваннем загоне траву з гэтых пляцовак скашваюць, важаць і ў зялёным выглядзе скармліваюць жывеле. Агульная колькасць травы з усіх пляцовак загона за увесь выпасны перыяд у пераводзе на адзін гектар і прымаецца арыентавацца за ўраджайнасць данага загона.

Аднак і першы і другі спосаб груба прыблізныя. Таму кожны калгас і саўгас для канчатковых разлікаў павінен ўстанавіць ўраджайнасць травы па сваіх выпасах пасля праверкі і параўнання вынікаў абодвух гэтых спосабаў, а не прымаць за канчатковую ўраджайнасць першую атрыманую лічбу. Ураджайнасць зялёнай травы па кожным выпасу неабходна браць не наогул за увесь выпасны перыяд, а за асобных месяцах. За май-чэрвень нарастае прыблізна да 50 проц. усеі зялёнай масы на нашых выпасах, за ліпень-жнівень — да 40 проц. і за верасень да 10 проц.

Улічыўшы выпасныя ўжыткуўнасці і іх прадукцыйнасць, неабходна ўстанавіць парадак пасьбы жывёлы. Для гэтага найперш вызначаецца для кожнай вытворчай трупы і віду жывелы пэўны ўчастак і час пасьбы, каб кожная галава жывёлы была ўдоволь забяспечана добрай пашай.

Для вытворчак, падсосных кабыл і свинаматок, дойных кароў і маладняка пагрэбны меншыя выпасы. На гэтых забалоўчаных выпасах нельга пускаць свіней, маладняк буйнай рагатай жывелы, коняў і авечак, бо такія выпасы моцна заражаны зародкамі глістных хвароб, ад якіх часта гніе авечак, цялят, парасят і жарабят. Нельга дапускаць таксама пасьбу маладняка па кустарніках — там шмат клышчэй, якія прычыняюць маладняку крываваю мачу, гнаманку і іншыя хваробы.

Далей вызначаецца нагрузка выпасу, ці шакі кажучы: колькі гектараў выпасу адвесці на ўвесь перыяд пашы для адной галавы кожнага віду жывёлы.

Вызначэнне нагрузки вельмі важны момант, бо пры перагрузцы выпасу жывёла моцна вытантвае яго, і лепшыя травы вынадаюць з травастой; пры недагрузцы-ж застаецца нязедзенак шмат каштоўных трав і ўся малакацісная расліннасць, якая абдасеньваецца і зелям засмечвае выпасы.

Больш правільна вызначаць нагрузку выпасу па сярэдня-месячнаму прыросту травы за ўвесь перыяд пашы. Пры разліках па такому спосабу магчымы некаторы астатак зялёнай масы ў перыяд палова выпаснага перыяда, але яе можна скарыстаць на сена ці сілас. Невялікіх недахоп травы ў другой палове лёгка можна пакрыць зялёным падкормкам. Калі будзе заважана, што нагрузка выпасу вызначана няправільна, трэба безадкладна пачаць змяняць яе.

Не менш важнае пытанне—сістэма пасьбы. Зараз у многіх калгасах і саўгасах жывёла ходзіць па ўсяму выпасу. Найбольш смачныя травы выпітваюцца, бо шыбей травы вытантваецца, каштоўныя травы паступова знікаюць з травастой, а іх месца займаюць малакаштоўныя.

Ёсць сродак унікнуць няправільнага скарыстання выпасаў—гэта арганізацыя запашковай сістэмы. Пры запашковай сістэме выпас дзяліцца на некалькі участкаў. У той час як адзін участка страўліваецца жывёламі, на другім трава адрастае. Пры такім парадку пасьбы жывёлы пачаюць выкарыстоўваецца трава на ўсім выпасе, застаючыся маладой і свежай. А гэта забяспечвае большую колькасць мяса і малака з аднаго гектара выпасу.

Спыняецца пасьба жывёлы на кожным загоне не пазней таго часу, калі вышыня астаткаў травы будзе 5-6 см. Далейшая пасьба на такім загоне аслабіць травастой. Буйнай рагатай жывёлай, коньмі і авечкамі на працягу выпаснага перыяда страўліванне аднаго і таго-ж загону дапускаецца не больш як 3-4 разы. Свіням можна зарочваць на той жа загон для страўлівання той-жа культуры на працягу выпаснага перыяду толькі ў тым выпадку, калі выпасы калгаса ці саўгаса не заражаны глістамі. У сувязі з гэтым страўліванне свіннямі атравы на адным і тым самым загоне дапускаецца толькі з дазволу ветурача.

Колькасць загонаў вызначаецца ў залежнасці ад размеру і якасці кожнага участка выпасу, а таксама ад размеру стада. Увогуле колькасць загонаў трэба ўстанаўліваць з такім разлікам, каб пэўную групу жывёлы можна было пасціць на кожным загоне 5-7 дзён і выпускаць на яго зноў, як адрасце трава.

Прыблізны размер загону залежыць ад якасці выпасу, віду жывёлы і размеру стада. Напрыклад, для стада, буйнай рагатай жывёлы і 100 гатоў загон павінен раўняцца 10-20 гектарам. Страўліваемыя загоны пажадана абгароджваць некалькімі жэрджамі, якія пераносяцца з аднаго загону на другі. Загоны наразаць так, каб даўжыня іх была ў 2-3 разы больш шырыні. Усе загоны неабходна звязваць дарогамі, каб забяспечыць вольны прыход жывёлы з загону на загон, а таксама да вадапою, на стойла (месца адпачынку жывёлы на пашы) і на ферму.

Пры першым страўліванні выпасу, каб не дапускаць агрубення травы на загонах, яе мэтазгодна часткова падкасіць, на сена, але з та-

кім разлікам, каб яна паспела адрасці к пачатку пасьбы да патрэбных размераў.

Даныя даследаў паказваюць, што для правільнага выкарыстання нашых выпасаў мэтазгодна кожнаму загону даваць адпачынак прыблізна праз кожныя 3 гады. У год адпачынку трава на такім загоне падсейваецца дзе трэба і скарыстоўваецца на сена.

Пускаць жывёлу на пашу ўвесну можна толькі тады, калі глеба на выпасе даволі прасохне і трава дасягне 15 см вышыні. Інакш жывёла, пашчана на непрасохшы выпас з празмерна вільготнаю глебай, выганча траву капытамі, што аслабіць травастой і знізіць ўраджайнасць выпасу.

Спасванне канюшыны неабходна арганізаваць да пачатку яе цвіцення, а віка-аўсянай менавіта да выкідання мяцёлак аўсам. Але травастой у пачатку спасвання гэтых культур павінен быць таксама не ніжэй 10 см.

Спазненне з пачаткам пасьбы таксама неметазгодна: права трубе і неахвотна паядаецца жывёлай. Увясень пасьба спыняецца да пачатку сталых замаразкаў. Каб забяспечыць нармальны рост травы на выпасе, пасьбу жывёлы кожны год трэба пачынаць з розных загонаў.

Нармальны стан здароўя жывёлы і правільнае страўніцтвае выпасу магчымы толькі пры строга ўсталяваным парадку пашы, які складаецца брыгадзірам і зацвярджаецца праўленнем калгаса. Для розных відаў і груп жывёл і на розных выпасах парадак гэты неадволькавы, але ён павінен забяспечыць жывёле найлепшую пашу і адпачынак у дзень аупочы, прадугледзець калі выганяць і прыганяць жывёлу з кожнага выпасу, калі і дзе паць, чым і ў якім размеры падкармліваць і т. д. Прыблізныя тэрміны пасьбы для свіней: ад 4 да 8—9 гаў і з 3 да 6—7 гаў іны ўвечары.

Падрыхтоўка жывёлы на пашу

З падрыхтоўчы перыяд да выпасу кармленне і догляд жывёлы не павінны пагоршыцца ў параўнанні са стойлавым. Буйнай рагатай жывёле карысна даваць у гэты час добры сілас і каранёплоды.

Перад пераводам на выпас неабходна правесці ветсанітарны агляд усяго пагалоўя. Хворую і падзронуую ў захворванні жывёлу трэба выдзеліць у асобную групу і паставіць на адпаведнае лячэнне. Пасвіць такую жывёлу асобна ад астатняга пагалоўя.

Адначасова ўсяму пагалоўю неабходна падрэзаць і расчысціць капыты, бо зімой яны няроўнамерна разрастаюцца, і жывёла часам кулыгае. лепш, каб гэта зрабіў ветработнік, калі-ж яго няма, то даручыць гэта вопытнаму кавалю, даўшы ў дапамогу яму брыгадзіра. У бадзівых кароў трэба абрэзаць на 1—2 см. кончыкі рагоў. У авечак абстрыгчы шэрсць каля вачэй, на хвасце і на ляжках паміж задніх ног.

Уся жывёла павінна быць ачышчана ад лічынак авадня. Гэту работу лепш праводзіць сіламі энцічальнай станцыі, а дзе гэта немагчыма—сіламі саміх калгасаў і саўгасаў.

З гэтай мэтай у першую чаргу неабходна ўважліва аглядаць кожную галаву буйнай рагатай жывёлы. Маленькія бугаркі на целе жывёлы гэта месцы, дзе знаходзяцца лічынкі (чарвякі), з якіх пазней разбуваюцца авадні. Абстрыгшы вакол такіх бугаркоў шэрсць, асцярожна пальцамі выдаўліваюць на паверхню скуры лічынак, выцягваюць іх з бугаркоў пры дапамозе лінцэта і, сабраўшы ў кучу, абліваюць керасінам і спальваюць. Але ні ў якім разе нельга раздаўліваць

лічынак авадня ў целё жывёлы: ад гэтага ў жывёлы будуць вялікія нарывы. Бугаркі, з якіх выціснуты лічынікі, абавязкова абмыць распурам керэліна і змазаць ёдам ці дэгіцем.

У гэты-ж час кожны від жывёлы разбіваецца на групы для пашы. Размер стада ў асноўным вызначаецца колькасцю пагалоў калгаса ці соўгаса, плошчай і характарам выпасу. Пры арганізацыі стада трэба мець на увазе, што вялікае стада цяжка прагавяць на пашу і назад, для яго патрэбны вялікія загоны на выпасах, што на многіх калгасах зрабіць немагчыма, пры малых-жа загонах выпас хутка будзе панасаваны. Вялікае стада цяжка трымаць на выпасе і забяспечыць яму роўнамернае напасванне. Таму ў калгасах і соўгасах з вялікай колькасцю жывёлы мэтазгодна дзяліць яе на некалькі стад. Прыблізны размер стада для буйнай ратаі жывёлы—каля 100 галоў дарадлага пагалоў. К гэтаму-ж стаду можна дадаць 20-30 авечак, дзе практыкуецца паша іх сумесна з буйнай ратаі жывёламі.

Свіні, пры вялікай колькасці іх у калгасе ці соўгасе, падзяляюцца для пашы на вытворчыя групы. Там-жа, дзе стада 80-100 галоў, яго можна падзяліць на 2 групы: у першую групу выдзеліць супаросных і падсосных матак і маладняк да 4-х месяцаў, у другую—халастых матак, адкормачнікаў і рамонтных свінак.

На кожную галаву жывёлы трэба завесці спецыяльны пашпарт, дзе гэта яшчэ не зроблена. У пашпарце ўказаць узрост і жывую вагу жывёлы, для матачнага пагалоў ўказаць колькасць ацёлаў, апаросаў, акаробаў, акотаў, для сцельных кароў ўказаць час ацелу, для свінама-так час апаросу, для жаробных кабыл час ажаробу; для падсоснага матачнага пагалоў прыблізны тэрмін ад'ёму маладняка; для дойных кароў паказаць велічыню ўдою, а для адкормачнікаў пачатак і канец адкорму і час здачы дзяржавы.

Без такіх звестак нельга забяспечыць своєчасовую падрыхтоўку да злучкі матачнага пагалоў, своєчасова выдзеліць у асобную групу сцельных кароў, жаробных кабыл, супаросных матак, правільна прыняць маладняк, своєчасова і добраякасна выкапаць план здачы дзяржавы жывелагадоўчай прадукцыі. Без гэтых звестак немагчыма арганізаваць перыядычную праверку выканання колькасных і якасных паказчыкаў плана кожнай брыгадай і павасобнымі яе членамі.

Жывёла замацоўваецца за пэўнай вытворчай брыгадай і здаецца ёй пад расписку яшчэ з восені; а там, дзе гэтага ў свой час не было зроблена,—зробіць зараз. Пастуху жывёла таксама здаецца пад расписку. Перад выіманам на пашу пастух кожны раз абавязан уважліва аглядаць сваё пагалоўе. Захварэўшую ці падазроную ў захворванні жывёлу безадкладна выдзеліць з агульнага стада і паставіць на лячэнне, а ўсё астатняе пагалоўе, пералчыўшы, гнаць на пашу. Пасля пашы брыгадэр таксама павінен перагледзець разам з пастухом усё пагалоўе і прыняць яго ад пастуха на падліку.

Пастух павінен пільна сачыць за выяўленнем цечкі (ахвоты) у халастых і падсосных матак. Пра кожную выяўленую ў ахвоты матку паведамляць брыгадэра ці загадчыка фермы, каб забяспечыць своєчасовую злучку. Пастух-жа павінен ведаць дакладны ўлік злучак і паведамляць аб іх брыгадэру ці загадчыку фермы.

Пераводзіць жывёлу са стойлавага ўтрымання на пашу і наадварот трэба паступова: такш жывёла можа захварэць паносам, уздуццем прыбуха і т. д. Першыя дні жывёла выпускаецца на пашу на 1-2 гадзіны, прычым лепш у другую палову дня, чым зранку.

Коням грубія і канцэнтраваныя кармы даюцца таксама і ў першыя 10—15 дзён пасьбы і (на меры патрэбнасці) у перыяд найбольш напружаных работ. Перад выпускам на канюшню і на пашу, пакрытую расой і смеці, коні неабходна трохі падкармідь грубым кормам.

Буйная ратавая жывёла пераводзіцца на пашу на працягу 7—10 дзён. Дача стойлавых кармоў паступова змяняецца з 3—4 дня лалы. Аднак падкармка грубым кормам захоўваецца на працягу ўсяго пераходнага перыяда і ў дасягнутым на меры патрэбнасці, аслабела перад выпускам жывёлы на канюшню. Першыя дні пасьбы жывёлу на канюшню не больш 2—3 гадзін. Сцельных кароў і цялят выпускаць на пашу толькі пасля таго, як збохне зямля і ўстае вясёлае надвор'е.

Свіні пераводзіцца на пашу на працягу 4—6 дзён. Пры мокрым надвор'і свіням даецца зялёная трава ў лясках ці на ферме. Апраца зялёнай травы свінні павінны падкармлівацца канцэнтратам. НКЗ СССР радць наступныя прыблізныя нормы падкормкі канцэнтратамі на адну галаву ў дзень: кныру 1—2 кг., матцы халастой—0,5—1 кг., матцы супароснай 1—1,5 кг., матцы падсаснай 2—3 кг., парасятам 0,3—0,5 кг., парасятам ад 3—4 месяцаў 0,5—1 кг.; адкормачнікам ад 4 да 5 месяцаў 1—1,5 кг., ад 5 да 6 месяцаў 1,5—2 кг., ад 6 да 7 месяцаў 2—2,5 кг.; ад 7 да 8 месяцаў 2—2,8 кг.; рамонтным падсвінкам ад 4 да 5 месяцаў 0,6—1,2 кг., ад 5 да 6 месяцаў 0,8—1,5 кг., ад 6 да 7 месяцаў 1—1,8 кг., ад 7 да 8 месяцаў 1,2—2 кг. Парасятам за час падсаснага перыяда і за першыя 20 дзён пасля ад'ёму неабходна даць да 8 літраў цэльнага і да 12 знятага малака.

Мінеральная падкармка для ўсіх груп свінней абавязкова. Прыблізныя нормы мінеральнай падкормкі на адну галаву: падсасным маткам 10 грам у дзень, кныру, халастым і супаросным маткам 30 грам, маладняку і адкормачнікам 20 грам. Састав мінеральнай падкормкі: 4 часткі молатага вапняка ці крэіды і 2 часткі солі, або 4 часткі молатага вапняка ці крэіды, 4 часткі касцянай мукі і 2 часткі солі. Падкармка канцэнтратамі, грубым і зялёным кормам і мінеральнымі матэрыяламі павінна быць забяспечана таксама для кожнага пагалоўка буйнай ратавай жывёлы. Прычым вытворнікі высокадойных кароў і падсасныя кабылы павінны падкармлівацца на працягу ўсяго выпаснага перыяда.

Авечкі пераводзіцца на пашу на працягу 7—10 дзён. Падсасным свінмагкі і авечкі выпускаюцца на пашу толькі пасля таго, як настане цёплае надвор'е.

Для лепшага скарыстання выпасаў кожны дзень пачынаць пашу не з новых участкаў загону, а з тых самых, на якіх жывёла ўжо пасвілася ўчора. На лепшых участках у першую чаргу пускаецца больш прадукцыйная жывёла, маладняк, вытворнікі.

Паводзь жывёту на загонах трэба не ўразьбод, а паступова, з таў нагі. Перасоўванне на выпасу жывёла павінна таксама паступова, чаканя не зможа як след напасціцца. Напасам жывёла перасоўваецца к вадапою, на стойла, на ферму. У працэсе выпасу яна вельмі сціскаецца і зніжае сваю прадукцыйнасць.

На пашу жывёту з незаражаных рэчак, жалодзежаў, крыніц не менш 2—3 раз у дзень. Вадапой на рэчках і азерах трэба агародзіць, каб арад загарадку пралазіла толькі галава жывёлы. Пры адсутнасці загарады жывёла будзе забруджваць вадапой. Каля жалодзежа зрабіць з ляску ўзвышша, без чаго вакол жалодзежа заўжды будзе лужа гразнай вады. На вадапой і блізка каля яе нельга мыць бялізну, мыць чар.

п'яньку і т. д., каб не забрудзіць і не заразіць ваду. Усе канавы, канавы на выпасах з дрэннай вадою абавязкова абгарадзіць. Калі-ж яны для гаспадаркі не патрэбны, то лепш зусім засыпаць іх зямлёю, інакш жывела будзе піць з іх ваду і захварэе. Калі жывела п'е ваду з агульнай калоды, то калоду перад кожным паеннем трэба добра вымываць.

Адлегласць вадапою ад выпасу для дойных кароў і авечак не больш 2-х кілометраў, для маладняка не больш 1,5 км. Для свіней вада дастаўляецца ў лагер ці на ферму, а таксама і на пашу ў бочках.

Стойла арганізуецца не далей як за 0,5 кілометра ад вадапою. Для стойла і лагера для свіней павінна быць выбрана ўзвышанае, сухое, зацішнае месца. Добра, каб на стойле былі буйныя дрэвы для ацянення жывёлы. Рабіць стойла на паніжаных месцах нельга, бо пры дажджлівым надвор'і там заўсёды будзе мокра. Таксама недапушчальна скарыстоўваць для стойла кустарнікі, бо там шмат кляшчэй.

Плошча стойла на галаву буйнай рагатай жывёлы 5—7 кв. метраў. На стойле павінна быць павець для дойкі кароў. Легкая павець неабходна таксама і на выпасе для цялят.

Плошча лагера для супароснай і падсоснай маткі—16 кв. метраў, для халастой маткі і рамонтнага маладняка пры групавым утрыманні—5 кв. метраў, для адкормачнікаў—3 кв. метра і ад'емышаў—2 кв. метра. Каля 30 проц. усяго лагера павінна мець крышу, каб захаваць свіней ад мокрага і гарачага надвор'я.

У найбольш жаркія перыяды лета жывела дрэнна адчувае сябе на пашы: сонца пячэ, авадзі, сляні, і многія насякомыя вельмі кусаюць, жывёлы чэпакіцца каровы зіжваюць удоў і часта хвудзеюць. Улічваючы гэтага можна толькі шляхам арганізацыі кругласутачнай пасябы, якая заключаецца ў тым, што жывела пасвіцца ўначы, звычайна і зранку, а ў найбольш жаркія гадзіны дні адтачывае. Выгнаецца буйная рагатая жывела на пашу гадзіне а 7—8 увечары і пасвіцца да 9—10 раніш. Каровы з 2—3 гадзіны ўночы дояцца і зноў пускаяцца на пашу. Зранку каровы дояцца, падкармливаюцца зялёнай травой і потым адначываюць. А 5—6 гадзіне увечары зноў дояць кароў і выганяюць на пашу.

Для начной пасябы трэба выбіраць ровныя і найбольш сухія месцы. На сырых забалочаных выпасах часта бывае вельмі росна і туманна. Жывела, асабліва маладняк, на такіх выпасах ўночы прастужваецца і захворвае.

Начная паша патрабуе асабліва пільнай аховы пагалоўя ад ваўкоў, зладзеяў і т. д.

У гарачыя дні лета пасяба неабходна арганізаваць купанне жывёлы ў рэчках і азёрах з добраі незаражанай вадою. Але пускаяць у купанне можна толькі перагаражаную жывёлу. Матак у апошні перыяд цяжарнасці і ў першы перыяд падсоснасці замест купання неабходна абліваць падагрэтай на сонцы вадою. Штодзённа трэба чысціць усё пагалоўе і па меры патрэбнасці расчышчаць калыты.

Выканаць план злучкі

Парыця і ўрад надаюць злучкай кампаніі такое-ж значэнне як і веснавой сяўбе. Рашэнні XVII з'езда ВКП(б) і XV з'езда КП(б)Б аб жывёлагадоўлі патрабуюць, каб ужо з 1934 года ні адна прыгодная ў расплод даростая і маладая матка не засталася ялавай. Устаноўлены план злучкі павінен быць дасведзен да кожнага калгаса, саўгаса, пасе-

тніча і абавязкова выканан у калгасах і саўгасах план заводзіцца да кожнай брыгады, у паселішчах—да кожнага двара.

Каб з найбольшым поспехам выканаць план злучкі, неабходна перагледзець кожную даростую і маладую матку і ўстанавіць для прыгодных у расплод прыбліжны тэрмін злучкі. Адначасова трэба правесці дактаны ўлік усіх вытворнікаў. У кожным раёне і сельсавеце арганізаваць сетку злучных пунктаў.

Усім вытворнікам і прыгодным у расплод маткам палепшыць кармленне і догляд; без гэтага немагчыма нармальнае правядзенне злучкі. Для догляду за быкамі на злучных пунктах выдзеліць спецыяльных скотнікаў-бычнікаў, якія адказваюць за правільнае кармленне, догляд, выкарыстанне вытворнікаў і за ўлік злучак.

Злучка, як правіла, павінна быць ручная. Прычым лепшых матак трэба злучаць з лепшымі вытворнікам. У кожнай доўлі «ва ўсіх калгасах, маючых звыш 20 кабыл, за выключэннем конетаварных ферм, з пачатку калгасі матак выдзеліць 30 проц. лепшых кабыл у асабліва конепладовы табун калгасаў, прызначаюць да яго лепшую брыгаду на чале з брыгадзірам. Да гэтай групы матак далучыць для выхавання і вырошчвання увесь маладняк калгаса і выдзеліць лепшага вытворніка. Конепладовы табун лепшых кабыл калгаса скарыстоўваць на больш лёгкіх работах (з пастанова НКЗБ ад 2-й 1934 г.).

Каб папярэдзіць заражэнне вытворнікаў і матак у час злучкі, кожнага вытворніка і матку перад злучкай павінен абавязкова агледзець ветработнік.

Кожная жыццятворчая брыгада, кожны пастух і конюх абавязаны своєчасова выяўляць цечку. У кабыл на злучных пунктах цечка выяўляецца пры дапамозе спецыяльных жарабкоў-пробнікаў. Для выяўлення цечкі ў свінаматак неабходна штодзённа зранку праглядаць кныра па калторы свінарыка. У кароў, а таксама і ў астатніх матак, цечка распазнаецца па напуханню і пачырваненню знешніх палавых органаў, па выцягненню сіці і г. д. За пропуск цечкі і несвоечасовае выяўленне матак вінаватыя пастухі і конюхі падвяргаюцца штрафу.

Першая цечка ў падсосных матак наступае пасля разоў: у кабыл праз 7—14 дзён, у кароў праз 21—28 дзён, у свінаматак праз 28—30 дзён і ў авечак пасля ад'ёму. Працягваецца цечка 2—4 сутак. Магчымы выпадкі, што пры першым пакрыцці матка застаецца неабсемененай. Таму за злучанай маткай брыгада павінна пільна наглядаць і пасля злучкі, прабаваць яе вытворнікам, як і пры выяўленні першай цечкі, пакуль матка не пачне зусім адбіваць вытворніка. Цечка паўтараецца ў кабыл праз 7—10 дзён, у кароў праз 20—25 дзён, у свінаматак праз 21—28 дзён, у авечак праз 14—21 дзень. Усё матачнае пагалоўе неабходна падрыхтаваць да злучкі палепшаным кармленнем і доглядам. Схудлым кабылам перад злучкаю даць некалькі дзён адпачынку.

Папярэдзіць і знішчыць хваробы жывёлы

Правільнага догляду, кармлення і ўтрымання жывёты нельга арганізаваць там, дзе брыгада, асабліва брыгадзір і пастух, не ведаюць, як папярэдзіць захворванне, як распазнаць галоўныя хваробы і чым дапамагчы пры гэтым жывёле.

Усе хваробы жывёлы падзяляюцца на заразныя і незаразныя. Заразныя хваробы перадаюцца ад захварэўшай жывёлы здравым пры

пасеч. з аднаго вадапою, карыта ці вядра, пры пасьбе на агульных выпасах, пры ўтрыманні ў агульных памяшканнях і іншымі спосабамі.

Узджджальнікі заразных хвароб—рознага роду дробныя арганізмы—мікробы, якіх можна бачыць толькі пры дапамозе мікраскопа, а таксама гісты, кляшчы, личынкi (чэрвi). Мікробы знаходзяцца ў паветры, у вадзе і глебе. Найлепшыя ўмовы для быстрага і паспяховага развіцця мікробаў—сырыя памяшканні, недахоп святла і цяпла, бруд. Гісты найлепш размнажаюцца на мокрых выпасах. Месцам паспяховага размнажэння кляшчы служаць кустарнікі, асабліва мокрыя.

Да незаразных хвароб адносяцца рознага роду вывіхі, раненні і інш.

Аднак галоўная прычына амаль усіх захворванняў і падзежу—дрэнная арганізацыя працы, кармлення і ўтрымання жывёлы.

У калгасах і саўгасах, дзе добра арганізавана праца і строга выконваюцца запатрабаванні зоатэхнікі, няма хворай жывёлы, усе прыгоднае ў раскормку матэрыялае паталогуе дае здаровы прыплод, зусім не бывае падзежу.

Але і пры добрым захаванні жывёлы павінна зводзіцца ў першую чарту да своєчасовага папярэджвання хваробы.

Для гэтага патрэбна:

1. Даручыць догляд і кармленне жывёлы людзям, найбольш адданым сацыялістычнаму будаўніцтву і найбольш любячым справу жывёлагадоўлі, бо толькі такія людзі змогуць забяспечыць неслепшыя ўмовы кармлення, догляду і ўтрымання жывёлы.

2. Забяспечыць жывёлу чыстым, светлым, цеплым памяшканнем. Карміць і даглядаць па строга ўстаноўленаму парадку. Не даваць жывёце пансаваных, дрэнных кармоў. Добра падрыхтоўваць кармы і правільна іх скарміць. Не ісць жывёлу на заражаных выпасах. Не паць яе бруднай і заражанай вадой.

Кожны выпас і вадапой калгаса і саўгаса перад кармістаннем абавязкова павінна аглядзець ветсанітарная камісія. Яна павінна даваць указанні, як абеззаразіць выпас ці вадапой, каб папярэдзіць захворванне жывёлы.

3. Захворваюць ці падозронаю ў захворванні жывёлу безадкладна выдзеліць з агульнага стада ў ізалятар. Таксама і ўсю жывёлу, якая толькі што паступіла ў калгас ці саўгас, трэба ставіць у спецыяльнае памяшканне на карантын (правэрку). Ва ўсіх падозронах выпадках выклікаць ветработніка. Ізалятар і карантынае памяшканне павінны быць у кожным калгасе і саўгасе.

4. Памяшканне для жывёлы і інвентар фермы абавязкова дэзінфекцыяваць некалькі раз у год. Спачатку абмыць памяшканне і інвентар к пячым шчэлачам, потым добра ачысціць іх жорсткаю шчоткай ці вешкам і нарэшце абмыць дэзінфекцыруючым раствором нягашанай вапны, крэалінам, карбolkай.

5. Не менш разу ў месяц ветсанітарная камісія з ветработніка, брыгадзіра, загадчыка фермы павінна аглядзець кожную галаву жывёлы, а таксама памяшканні, выпасы, вадапой.

6. Кожная галава паўшай і прырэзанай жывёлы павінна быць аглядана ветработнікам. На яго ўказанню труп жывёлы здаецца на раённую салатолку, або глыбока (на 1,5—2 метры) закапваецца ў зямлю на спецыяльных добра абгароджаных скоцкіх могілках, якія павінны быць у кожным калгасе і саўгасе. Ні ў якім разе не кідаць дзе папада трупы, трыбухі і іншыя часткі паўшай і прырэзанай жы-

веты. Выкінутыя на зямлю ц. неглыбока закапаныя, яны паядаюцца сабакамі, праз якіх зараза распаўсюджваецца далей, на глебу, ваду, паветра.

7. Крыс, мышэй і бродзячых сабак трэба абавязкова знішчаць. Дамашніх сабак некалькі раз у год, асабліва ў выпасны перыяд, ачышчаць ад глістоў па ўказанню ветурача. Прычым у гэты час трымаць сабак на лړывязі, калі іх збіраць і спальваць.

8. Рабочых коняі забяспечыць добра ладагнанай збруй. Не перагружаць іх у працы, даючы пры гэтым кароткі адпачынак. Потных коняі чаіць пасля таго, як яны ахаладоюць (праз 1-2 гадзіны). А калі прыходзіцца паць коняі ў час працы, то пасля паення працягваць працу каля 1—1 гадзіны. У час адпачынку паць коняі толькі пасля некаторага падкормкі грубым кормам. Грубыя кармы даваць коням лепш адначасова з пойтам. маючы для гэтага пры кожнай кармушцы невялікае карыцца.

Узмацніць і палепшыць кармавую базу

Правільная арганізацыя пашы, а таксама стойлавага ўтрымання жывёлы патрабуе максымальнага ўзмацнення і палепшання кармавой базы. З гэтай мэтай кожны катас і соўгас павінен асушыць свае лугі і выпасы, ачысціць іх ад кустоў, куп'я, карчоў і каменя. Своечасова ўборкаю лугоў, перыядычным падкашваннем і выкапкай пустазелля трэба пазбавіцца шкоднай расліннасці, якая часта выклікае хваробы і нават смерць жывёлы. Забяспечыць нармальнае ўгнаенне лугоў і выпасаў. Максымальна пашырыць плошчу іштучных лугоў і выпасаў. Забяспечыць дадатнае павышэнне ўраджаннасці зернавых, бульбы і другіх пашавых культур. Поўнаццю выканаць план сіласавання, працягнуць скармліваць сілас на працягу ўсяго стойлавага перыяду.

Адна з наважнейшых задач жывёлагадоўчай гаспадаркі—выкананне дзяржаўнага плана па пашаю і прадукцыі. Правільнай арганізацыяй пашы, катасы, соўгасы і працоўных аднаасобнікаў павінны забяспечыць найбольш паспяховае выкананне сваіх планаў па пашаю і прадукцыі.

Дапамога калгаснікам і працоўным аднаасобнікам

Партыя і ўрад зраб. т. ўсе неабходнае для таго, каб кожны калгаснік, рабочы соўгас і МТС меў сваю карову, драбную жывёлу, іштучку. У калгасах, дзе яшчэ не ўсе калгаснікі маюць сваіх кароў ці цёткі, павінна быць поўнаццю трымавана бескаровнасць у гэтым жа годзе. Для выканання паставоў партыі і ўрада кожны катас і соўгас павінен павысіць прадукцыю сваёй жывёлы, а таксама дапамагчы ў барацьбе супроць разбазарвання і драпежніцкага знішчэння жывёлы калгаснікаў.

Катасы, соўгасы і МТС павінны прыняць актыўны ўдзел у правільнай арганізацыі пашы для жывёлы працоўных аднаасобнікаў, якая таксама павінна быць забяспечана добрым выпасам. Догляд жывёлы неабходна даручыць найбольш умелым у гэтай справе і адданым сацыялістычнаму будаўніцтву працоўным аднаасобнікам. План злучы на ўсіх вдах жывёлы аднаасобнікаў павінен быць выканан.

Каб забяспечыць поўнае пакрыццё кароў і другога матачнага лагату жывёлы калгаснікаў і аднаасобнікаў, у кожным раёне неабходна арганізаваць правільную расстаноўку вытворнікаў на час злучкі.

Задачы пашыранага ўзнаўлення стада патрабуюць безадкладна і ў максімальнай меры павялічыць пагалоўе калгаснай і саўгаснай жывёлы, у прыватнасці буйнай рагатай. Партыя і ўрад паставілі, каб «да канца 1934 года не засталася ні аднаго калгаса, які не меў-бы абатуленага стада буйнай рагатай жывёлы». Шлях для выканання гэтай пастановы—пакупка цялят у калгаснікаў і аднаасобнікаў, абмен калгасных бычкоў на цёлак у калгаснікаў і аднаасобнікаў і кантракты ў іх цялят.

Раённыя партыйныя і савецкія арганізацыі, старшыні сельсоветаў і калгасаў павінны поўнасцю выканаць планы пакупкі, абмену і кантракты ў калгаснікаў і аднаасобнікаў. За купленых цялят калгасы пложыць як грашыма, так і натурай. На кантрактацыю цялят павінны быць выкарыстаны ўсё крыды.

За кожнае добра выгадаванае да 3-х месячнага ўзросту і прадаанае на калгасную ферму цяля калгасніку, апрача грашовай аплаты, налічваецца дадаткова 20—30 працадзён. За кожнае цяля, купленае і знятае з кантракты ў калгаснікаў і аднаасобнікаў, старшыня праўлення калгаса атрымлівае грашовую даплату ў 5 р., загадчык фермы—3 руб.

Задача ўсёй нашай грамадскасці пад кіраванствам раённых партыйных арганізацый, палітаддзелаў МТС і саўгасаў—разгарнуць сярод калгаснікаў і аднаасобнікаў шырокую работу, каб з найбольшым поспехам выканаць план злучкі і гадоўлі цялят, шырока практыкуючы пры гэтым сярод калгаснікаў і аднаасобнікаў сацабавязальствы імя XVII партыз'езда—гадаваць цялят як для рамонтна свайго стада, так і для прадажы калгасам.

Праз арганізацыю злётаў, выставак, наведванне лепшых калгасаў і калгасных таварных ферм, праз арганізацыю грамадскай інспекцыі па якасці працы ў жывёлагадоўлі, праз насценны, раённы, палітаддзельскі і цэнтральны друк—забяспечым шырокі абмен вопытам,—як паўней і найлепш выканаць планы злучкі, гадоўлі маладняка і ўсяго пагалоўя жывёлы, своєчасова выкрыем і разгромім кулацкія спробы сарваць пастановы партыі і ўрада аб жывёлагадоўлі.

За нядбайныя адносіны да жывёлы, за драпежніцкасць знішчэнне винаватых калгаснікаў і аднаасобнікаў павінны падваргацца грамадскаму ганьбаванню заносіцца на чорную дошку, а асоба злосныя парушальнікі—аддавацца пад суд. Лепшыя калгаснікі і аднаасобнікі, якія добрасумленна захоўваюць сваю жывёлу і прыплод, прэміруюцца калгасамі і райвыканкамі.

Кожны калгас, кожная ферма і брыгада безадкладна павінны ўключыцца ва ўсесаюзны конкурс калгасных таварных ферм на поўнае выкананне ў вызначаныя тэрміны плана здачы дзяржаве прадукцыі і плана аднаўлення стада, на тэвдацыю ялавасці, захаванне маладняка і атрымання найбольшай колькасці прыплоду, павелічэнне удояў, настрываў воўны, прыросту ваті жывёлы, палепшэнне якасці прадукцыі, аказанне дапамогі калгаснікам у набыцц жывёлы. Не павінна быць ні аднаго калгаса, фермы і брыгады якія-б не выканалі сваіх абавязкаў па конкурсу.

Гарэлікаў.

Піроплазмоз коняй

(«Клещавая ліхаманка коняй»)

На XVII з'ездзе ВКП(б) тав. Сталін сказаў: «1934 год павінен і можа стаць годам пераходу к уздыму ва ўсёй жывелагадоўчай гаспадарцы». З'езд паставіў перад усімі партыйнымі і савецкімі арганізацыямі задачу беражна адносіцца да каня, бо, жывал цягавая сіла, і ў прыватнасці конь, на даным этапе соцбудаўніцтва адыгрывае рашучую ролю ў цягавым балансе сельскай гаспадаркі.

Правільнаму і бесперабойнаму развіццю і захаванню каня ў Беларусі перашкаджае цэлы рад хвароб. Сярод іх адно з першых месца займае так званы піроплазмоз коняй. Кожны год ад гэтай хваробы падае вялікая колькасць жывелы. Так, напр., па статыстыцы Ветэрынарнага ўпраўлення НКЗБ, у 1933 г. піроплазмоз коняй зарэгістраван у 13 паўднёвых раёнах Беларусі: Бранскім, Веткаўскім, Гомельскім, Камацінскім, Нараўлянскім, Рэчыцкім, Тэрэхаўскім, Уваравіцкім, Хонніцкім, Буда-Кашалевскім, Жлобінскім, Мозырскім, Горацкім, Пухавіцкім, Чырвонапольскім і Жыткавіцкім.

Вопыт веснавой пасевунай кампаніі 1933 г. вучыць нас з выключнай увагай і пільнасцю аднесціся да піроплазмоза коняй, бо ў самым адказным момант ва ўказаных раёнах мы мелі 178 нядобрых пунктаў, дзе захварэла 896 коняй і пата 258, астатнія з захварэлых былі непрацаздольныя тэрмінам да 2-3 дэкад і больш. У адносінах да прыбытку коняй падзеж даходзіць да 90—100 проц. (Гомельскі раён).

Нельга закрываць вочы на тую акалічнасць, што недаацэнка гэтай хваробы і непадрыхтаванасць раённых ветэрынарных работнікаў сур'ята ў сярэднім 24,8 проц. адыходу сярод захварэлых коняй.

Піроплазмам коні звычайна заражаюцца з паловы красавіка больш як да паловы чэрвеня. Пад назван піроплазмоз разумеецца захворванне жывелы, выклікаемае асобымі паразітамі крыві. Паразітаў гэтых можна заўважыць толькі пад мікраскопам пры сильным павелічэнні. Жывуць і размнажаюцца яны ў чырвоных целцах крыві (эрытрацытах). Адна з важных асаблівасцей піроплазмоза ў тым, што жывела заражаецца ім праз укусы клешчаў, якія жывуць на папаравых палях, лугах і на кустарніках. Адсюль і шырока распаўсюджаная назва гэтай хваробы — «клешчавая ліхаманка коняй». Клешчы спачатку заражаюцца самі, калі напіваюцца крыві ад хворага піроплазмам жывелы. Піроплазмоз на коняй можа перанесці толькі іклаваспелая форма кіншча. Праз сваё заражэнне пачомства клешчы прыніваюць заразу здаровай жывеле, калі нападаюць на яе, каб напіцца крыві. Іншым спосабам заразіцца коні не могуць. Здаровая жывела можа знаходзіцца ў адным памяшканні з хворай, есці і піць з адной пасуды і не заразіцца.

Піроплазмам коні не могуць захварэць ад такіх прычын, як прастуда, ператамненне, дрэнная яда, дрэнны корм і т. д. Гэтыя прычыны пачынаюць пачынаць хваробы, але не выклікаюць яе. Кані та

захварэ, шлі жыўце не зноў на клешчаў, то значыць, што яны, запішыся крыві і заразішы каня, ужо паспелі адпасці ад яго. Гэтую хваробу важна своєчасова захапіць, разведць яе і не даць ёй развіцца.

Трапіўшыя са смакай ад клешчаў у арганізм жывёлы зарок, піроплазм укараняюцца ў чырвоных крывяных цэлыцах, дзе растуць, развіваюцца і размнажаюцца. Наступова паразіты разрушаюць крывяныя цэлыцы, колькасць іх у крыві становіцца ніжэй нармальнага, у сувязі з чым развіваецца матэрозе. У рэзультате сваёй жыццёдзейнасці ў арганізме каня піроплазмозы выдзяляюць асобную атруту, ад гэтых атрутных у каня развіваецца ляхманка і паражваюцца розныя важныя органы.

Пры піроплазмозе захворваюць сэрца, печань, почки, сечавыя органы, крывеносныя сасуды, лімфатычныя жэлезы, косны мозг, кішачнік і іншыя органы і ткані. Мільнішым, ад разрушэння эрытрацытаў, адзібаняецца вялікая колькасць уваходзячых у іх склад фарбуючых матэрыялаў — гемаглабіна, які і выдзяляецца з мачой, часта афарбоўваючы яе ў чырвоны колер.

Для лячэння піроплазмоза коня ветперсонал мае ў сваім распаложэнні даволі шмат сродкаў так званых трыпоніляў, прымяненне якога абавязкова, бо можна выратаваць многіх коняў ад смерці. Трыпоніляў мае выгляд парашка ці крышталю сьвята колеру. Прэпарат гэты уводзіцца непасрэдна ў кроў каня (у шыю вена) па 1-2 грама на 100—200 куб. см. вады ці фізіялагічнага раствору кухоннай солі. Разам з уліваннем неабходна даваць розныя медыкаменты для падтрымання сэрца, лячэння страўніка, кішак і іншых органаў. Тэчыць хворых коняў трэба на месцы захворвання, бо вялікія пераходы для такіх коняў пагубны. Ні ў якім разе нельга ставіць хворых каня, садзіцца вярхом ці запіраць, а даць яму поўны адпачынак.

Пасля выздараўлення нельга пускаць каня адразу ў работу, а тыдні два даць яму ўмацавацца.

Трэба сказаць, што барацьба з піроплазмам вельмі складаная і цяжкая. Прадукцыйная барацьба з піроплазмам магчыма толькі пры правядзенні комплекса пільнавых мерапрыемстваў і прытым адначасова на вялікай тэрыторыі.

Усе меры барацьбы з піроплазмам можна падраздзяліць на 2 групы:

1. Меры першай групы датычаць непасрэдна арганізма каня, каб зрабіць яго ўстойлівым супроць заражэння. Дасягаецца гэта ўліваннем трыпоніляў з прафілактычнаю мэтай на 5-6 дзень пасля пашнага ўтрымання каня.

2. Другая група мер датычыць клешчаў. Барацьба з клешчамі праводзіцца наступным чынам:

а) барацьба з дарослымі клешчамі ў час паразітавання іх на хатных жывёлах: дасканалы механічны збор, процклешчавыя ванны, апрыскванне і абціранне растварам мыш'яковіста-кислага натрыя (мы тут не спыняемся на атасан хімічнай барацьбы пры даным растварау з мыш'яковіста-кислым натрыем, бо гэта пытанне чыста тэхнічнае і добра асветленае ў спецыяльных інструкцыях);

б) барацьба з клешчамі на пашы, у полі і т. д.: сцэльныя распашкі, барацьба з пустазеллем, расчыстка хмызняка, зрэзка кочак, жаліярацыя, баранаванне і ўгнаенне з падсёвам ц. без падсёву трау,

залужэнне, выкарыстанне сухадолаў, прызначаных для пашы, выкарыстанне жніва і інш.;

в) барацьба з лічынкамі і німфамі клешчаў, якія водзяцца на дзікім зверы і птушцы—прамежных гаспадарках клешчаў.

У барацьбе з дзікім зверам і птушкай не трэба ставіць пытання аб пагалоўным знішчэнні іх. На гэты конт па лініі паляўнічых саюзаў ёсць вычэрпваючыя меры для знішчэння жывёлін-шкоднікаў сельскай гаспадаркі: хамякоў, суслікаў, тушканчыкаў, мышэй, крыс і інш.

У якасці дадатковага і вельмі добрага метада барацьбы з клешчамі і ачышчэння выпасаў ад іх рэкамендуецца разбіваць выпасы на 5 участкаў з пачарговым выпасам на іх жывелы на працягу 20—25 дзен. Гэтыя тэрміны ўвязваюцца з цыклам развіцця клешча і спрыяюць пагібелі няполаваспелых форм (лічынкі, німфы), г. зн. фактычна прыводзяць к пагібелі патомства.

Для папярэджання піроплазмоза коняў у веснавую пасеўную кампанію гэтага года, акрамя барацьбы з клешчамі пры дапамозе працейшых мерапрыемстваў (расчыстка кустарніка, зрэзка кочак, зніштажэнне пустазелля, меліярацыя і т. д.), якія апрача таго павышаюць ураджайнасць пашы мінімум на 15—20 проц., НКЗ БССР прапанаваў раіветперсаналу з 10 па 31 красавіка правесці з прафілактычнаю мэтай уліванне трыпанбляу ўсім рабочым коням у гаспадарках стацыянарнага піроплазмоза і ўсім коням, прыведзеным з іншых раёнаў, дзе гэта хвароба не лапырана. Мерапрыемствы гэтыя забяспечваюць здароўе коняў у рабочы час, асабліва ў перыяд веснавой пасеўнай кампаніі.

З мэтай палегчыць барацьбу з піроплазмам і вывучэння яго, протазоалагічны аддзел НІВІ прапануе бясплатную дапамогу па тэрміноваму вызначэнню паразітаў у мазках крыві з вуха і па вызначэнню відаў клешчаў—пераносчыкаў захворванняў.

Матар'ял дасылаць на адрас: г. Віцебск, Юр'ева Горка, Ветэрынарны навукова-даследчы інстытут, протазоалагічны аддзел.

Гусев.

Кніжная паліца

В. І. ЛЕНІН.—Аб прадавольственым налогу

Менск, Партвыдавецтва, 1934 г., стар. 44, ц. 25 к.

Напісаная ў красавіку 1921 г. гэтая брашура Леніна з'яўляецца бліскучым тэарэтычным абгрунтаваннем новай эканамічнай палітыкі, нацверджанай цалкам і поўнасю практыкай соцьялістычнага будаўніцтва. Брашура на ў якой ступені не страціла сваёй актуальнасці на сёння. Наадварот, без самага глыбокага вывучэння гэтай выключнай па сваёй глыбіні работы, нельга правільна зразумець палітыкі партыі на даным этапе будаўніцтва соцьялізма.

У дадатку змешчаны план і канспект брашур «Аб прадавольственым налогом» і ўвагі да тэкста.

В. І. ЛЕНІН — Ваенная праграма пролетарскай рэвалюцыі. Аб лозунгу раззбраення

Менск, Партвыдавецтва, 1934, ст. 24, ц. 20 к.

Гэтыя два артыкулы, напісаныя ўвосень 1916 г., накіраваны супроць лозунга апартуністаў аб народным раззбраенні, якое нібы з'яўляецца самым паслядоўным выражэннем барацьбы супроць усякага мілітарызма, усякай вайны. Паказваючы ўсю фальш і буржуазную сутнасць гэтага лозунга, які раззбройвае народныя масы і адцягвае іх ад рэвалюцыйнай барацьбы, В. І. абгрунтоўвае магчымасць прагрэсіўных нацыянальных войнаў пры імперыялізме, немінучасць грамадзянскіх войнаў і рэвалюцый, нарэшце, неабходнасць абароны краіны, дзе перамога ўжо соцьялізм, ад нападу знешняй буржуазіі. Усё гэта вымагае ўзбраення пролетарыята для перамогі над буржуазіяй. Там Ленін падкрэслівае, што, не здраджваючы сваёй сусветна-гістарычнай задачы, пролетарыят зможа толькі пасля канчатковай перамогі над імперыялістычным капіталам выкінуць на злом усякую зброю.

Перакл. з XIX т. твораў 3-га руск. выд.

В. І. ЛЕНІН. Аб брашуры Юніуса.

Менск, Партвыдавецтва, 1934 г., ст. 19, ц. 16 к.

Аналізуючы брашуру Юніуса (псеўдонім Р. Люксембург) — «Крызіс соцьял-дэмакратыі» — В. І. знаходзіць, што яна абвяргае легенду аб нацыяналі-вызваленчым характары імперыялістычнай вайны, ускрывае класавую сутнасць апошняй і падвяргае рэвалюцыйнай крытыцы паводзіны былой с.д. партыі, якая перашла на бок буржуазіі і юнкероў.

Але, адзначаючы ўвогуле марксісцкі характар брашур Юніуса, т. Ленін ускрывае рад недахопаў і памылак аўтара, якія з'яўляюцца

рэзультатам слабасці нямецкіх левых абтыгных ганебнага секцыю кауцкіянскага ліцамер'я.

Галоўнымі з гэтых памылак з'яўляюцца: ўмовнае аб'яўленне ролі кавіцтва і сувязі: соцыялізму з апартунізмам, неразуменне розніцы паміж імперыялістычнай і нацыянальна-вызваленчай вайной і «процістаўленне» нацыянальнай праграмы імперыялістычнай вайны. Даны артыкул з'яўляецца адной з асноўных работ Леніна, прысвечаных крытыцы люксембургства ў нацыянальным пытанні.

В. І. ЛЕНІН—Імперыялізм і раскол соцыялізма

Менск, Партыдавецтва, 1934, ст. 16, ц. 15 к.

У гэтай брашуры, напісанай увосень 1916 г., Вадзімір Ільіч усталяе прамую сувязь паміж імперыялістычнай буржуазіяй і пераможным у той час рабочым рухам апартунізмам.

Аналізуючы асаблівасці імперыялізма, як паразітычнага, манопалістычнага, памраючага канталізма, тав. Ленін ўскрывае прадакцыю сутнасць соцыялізму, каналізма. Ільфердынга і К. падкуп і змыканне верхніх праслоек рабочага класа з імперыялістычнай буржуазіяй. У растлумачэнні масам неможнасці і неабходнасці расколу з апартунізмам, выхаванні іх к рэвалюцыі, шляхам бяспаснага барацьбы з апартунізмам, утку іопыту вайны для ўскрыцця зрабавіцтва нацыяналіст-братанай рабочай партыі. Гэты В. І. адзіную марксісцкую лінію ў міжнародным рабочым руху.

Пераклад зроблен з XIX т. 3-га рус. выд.

В. І. ЛЕНІН—Тэзісы аб асноўных задачах Комуністычнага Інтэрнацыянала

Менск, Партыдавецтва, 1934, ст. 20, ц. 20 к.

Гэтыя тэзісы, напісаныя В. І. Леніным 4 ліпеня 1920 г. былі прыняты без паправак у выглядзе рэзалюцыі па дакладу Леніна—«Аб міжнародным становішчы і задачах Комінтэрна».

У аснову тэзісаў пакладзена задача—ва ўмовах пашырэння сярод рэвалюцыянальнага пролетарыята асноўных прынцыпаў Комінтэрна, росту спачувальнасці гэтым прынцыпам з боку шматлікіх мас працоўных, небяспек фарміравання далучэння часткі партыі Інтэрнацыянала да Комінтэрна, хваробы «левизны» вызначыць на падставе практычнага вопыту змест паняцця «дыктатура пролетарыята» і «савецкая ўлада», указаць, у чым павінна заключацца неадкладная работа па ажыццяўленню гэтых лозунгаў, шляхі і спосабы выпраўлення недахопаў міжнароднага комуністычнага руху.

Тэзісы складаюцца з трох раздзелаў: 1. Сутнасць дыктатуры пролетарыята і савецкай улады. 2. У чым павінна заключацца неадкладная і паўсямясная падрыхтоўка да дыктатуры пролетарыята. 3. Выпраўленне ліній—часткай састава партый, прымыкаючых і жадаючых прыклучыцца да Комуністычнага Інтэрнацыянала.

І. СТАЛІН—Гутарка з першай амерыканскай рабочай дэлегацыяй

Менск, Партыдавецтва, 1934, ст. 32, ц. 25 к.

9 верасня 1927 г. т. Сталін прыняў дэлегацыю амерыканскіх рабочых, з якой правёў гутарку аб міжнародным і ўнутраным становішчы СССР. У сваіх адказах на пытанні дэлегатаў т. Сталін сцісла, у яснай форме асвятляе значэнне Леніна, як выканаўцы і прадаў-

жальника вучення Маркса, показує тоє нове чим Ленін убагачує марксизм у епоху імперіялізму і пролетарських революцій, накреслює недапушчальнасць ні відділення, ні тим більш проціставлення марксизма лєнінізму.

Далей тав. Сталін асвятляє кривую роль партії у нашої країні, роль ВКП(б) у Комінтерне, принципи часових згод СССР з капіталістичними країнами і національну політику совєтського уряду, адносини комуністів до релігії, визначає асноўныя рысы комуністичнаго прамадства і т. д. Ажсам таго, у брашуры змешчаны адказы дэлегатаў на пытанні т. Сталіна аб прафєрїяльным руху і стаювішчы рабочаго класа ў ПАЗШ.

Лєнін - вялікі асновапаложнік соцыялістычнага будаўніцтва

Менск, Партвыдавецтва, 1934, ст. 32, ц. 25 к

Тэзіс інстытута Маркса—Энгельса—Лєніна пры ЦК ВКП(б) к дзесяцігоддзю смерці Лєніна. Тэзісы даюць у сьціслай форме палітычэскія і асловак вучэння Лєніна пра пролетарскую рэволюцыю, дыктатуру пролетарыята і комунізм, знамяць з лєнінскім плянам пабудовы соцыялізму у нашай краіне. Дан таксама кароткая агляд дасягнення, соцыялістычнага будаўніцтва за дзесяцігоддзе пасля смерці Лєніна—дзесяцігоддзе вялікай сусветнай перамогі лєнінізма.

П. САХАРАВА, І. ЛЫЧОЎ, В. КОНІК—Да ітогаў чысткі КП(б)Б

Менск, Партвыдавецтва, 1934, ст. 39, ц. 35 к.

У брашурі змешчаны прамовы на аб'яднаным пленуме ЦК і ЦКЛ КП(б)Б 20 XII—33 г.: т. Сахаравай—«КП(б)Б прышла к XVII з'езду, ВКП(б) з новымі перамогамі», т. Лычова—«Па-большэвцку перабудуем сваю работу», т. Коніка—«Мабілізуем партыйныя арганізацыі і кожнага комуніста на рэалізацыю вызваў камісіі па чыстцы».

У прамовах падад багаты фактычны матэрыял па чыстцы КП(б)Б. Аўтары паказваюць недахопы у рабоце партыйных арганізацый Беларусаў, спыняюцца на вялікім ідэйна-выхавачым значэньні чысткі, якая ачышчала рады КП(б)Б ад чуждых элементаў, яшчэ больш згуртавала ўсю КП(б)Б вакол ЦК ВКП(б) і правадыра партыі т. Сталіна, падняла боездольнасць усіх партарганізацый і кожнага комуніста, барацьбе за генеральную лінію партыі.

Брыгада Бібліяграфічнага інстытута
БССР імя Лєніна

ПАСТАНОВЫ ЦК ВКП(б) і ЦК КП(б)Б

Аб прапрацоўцы рашэнняў XVII з'езда партыі

Пастанова ЦК ВКП(б)

ЦК ВКП(б) устанаўляе, што ў некаторых краях і абласцях глыбокае вывучэнне рашэнняў XVII партыз'езда падмяняецца паказной шумихай і фармальным зазубрываннем лаасобных палажэнняў. Сур'езная вучоба падмяняецца спартыўным азартам, арганізацыйнай «палітбаеў», «палітаб'яў», «палітвіктарын», «палітлатарэй», «палітвудачак», і т. п. Распаўсюджваюцца стандартныя пытанні для правядзення «палітбаеў», падчас абсалютна безграмадных, выпускаемых «партгабіне-тамі», без прагляду і зацверджання, культпропамі і парткомамі. Партыіцаў прывучаюць даваць шаблонныя адказы на запавядзя распаўсюджваемыя шаблонныя пытанні, а культпропы, абавязаныя кантраляваць гэту справу, астаюцца ў баку.

Тым самым жывая большэвіцкая справа вывучэння рашэнняў XVII з'езда партыі апашляецца, ператвараецца ў мёртвую схаластыку, у безмястоўную балбатню.

ЦК ВКП(б) пастанаўляе:

1. Прапанаваць партарганізацыям неадкладна ўстраніць адзначаныя вышэй скажэнні і адмяніць правядзенне «палітбаеў», «палітлатарэй», «палітвудачак» і т. п. форм прапаганды, якія не ўласцівы большэвізму.

2. Даручыць камісіі ў складзе тт. Жданава (старшыня), Стэчкага, Мехліса, Когана, Радыеёнава, Кіллера і Буліна ў 10-дзённы тэрмін, улічыўшы адбыўшыся на пасяджэнні абмен думкамі, прадставіць практычныя прапановы аб формах палітвучобы ў сувязі з прапрацоўкай рашэнняў XVII партыз'езда, а таксама аб парадку правядзення партпалітмінимума для членаў партыі, кандыдатаў і спачувачых, адпаведна іх узроўню развіцця і тэарэтычнай падрыхтоўкі.

ЦК ВКП(б)

Аб ходзе вывучэння рашэнняў XVII з'езда ВКП(б) і становішчы работы сеткі партасветы

Пастанова ЦК КП(б)Б ад 21 красавіка 1934 г.

ЦК КП(б)Б канстатуе:

1. Што рад партарганізацый (Клічаў, Жлобін, Рэчыца, Лёзна, Талачын, не гледзячы на рашэнне Бюро ЦК КП(б)Б ад 11 сакавіка, яшчэ да гэтага часу не разгарнулі паглыбленай работы на вывучэнню рашэнняў XVII з'езда ВКП(б) сярод камуністаў, камсамольцаў, беспартыйных рабочых і калгаснікаў. Сетка партасветы ў Клічаве, Талачыне, Жлобіне, Лёзне ў сувязі з наступленнем летняга перыяду амаль згарнула сваю работу. Школы і гурткі ў большасці распатся.

2. Магілёўскі РК КП(б)Б не вынес урокаў з рашэння Бюро ЦК КП(б)Б ад 11 сакавіка. Кіраўніцтва ходам прапаганды рашэнняў XVII з'езда ВКП(б) усклаў на інструктара РК быўшага загадчыка культпропаддзелам.

3. У паасобных партарганізацыях (Крычаў, Бабруйск, Магілёў) паглыбленае вывучэнне рашэнняў з'езда падмяняецца фармальным зазубрываннем паасобных пытанняў. Камуністаў, камсамольцаў, беспартыйных прывучаюць даваць шаблонныя адказы на загадчы распаўсюджваемыя шаблонныя пытанні на апытальніках.

4. Апраудаўшая сябе форма вучобы—здача грамадска-палітычных заданняў у паасобных партарганізацыях бюракратычна рэгламентуецца зверху замест арганізацыі гэтай работы зніз на аснове мабілізацыі грамадскасці.

5. Мае месца зусім недапушчальная, прыніжаючая ўсё аграмаднае значэнне рашэнняў з'езда і даклада гав. Сталіна, практыка прашоўвага прэміравання (Сенненскі раён) за ўсваенне рашэнняў з'езда і даклада т. Сталіна, вульгарызацыя метадаў прапрацоўкі рашэнняў з'езда—арганізацыя палітвудачак (Крычаўскі раён).

6. ЦК КП(б)Б адзначае, што яшчэ да гэтага часу ў радзе раёнаў (Жыткавічы, Талачын, Смалявічы) матэрыялы з'езда, у прыватнасці даклад т. Сталіна і Кагановіча, не даведзены да пярвічных партарганізацый і калгасаў.

ЦК КП(б)Б пастанаўляе:

Прызнаць прапрацоўку рашэнняў з'езда партыі і прамовы т. Сталіна з боку РК Клічаў, Жлобін, Рэчыца, Лёзна, Талачын нездавальняючай.

За зусім нездавальняючую работу па прапагандзе рашэнняў з'езда, адсутнасць кіраўніцтва работай сеткі партасветы сакратарам Клічаўскага, Рэчыцкага, Талачынскага РК КП(б)Б паставіць на від.

Рашэнне пленума Магілёўскага РК КП(б)Б аб выдзяленні адказным за кіраўніцтва ходам прапаганды рашэнняў XVII з'езда па расну інструктара райкома быўшага загадчыка культпропаддзетам як нявернае, адмяніць.

Указаць сакратару Сеіненскага РК тав. Ленцінеру, Крычэўскага РК т. Куліковічу аб ператварэнні на зусім недапушчальныя формы прапрацоўкі рашэнняў XVII з'езда.

Напярэтыць усе партарганізацыі аб недапушчальнасці згортвання работ сеткі партасветы ў сувязі з наступленнем летняга перыяду.

Прапанаваць усім РК і РК КП(б)Б, падпадзелам МТС і саўтэса, забяспечыць сесерабонную работу па партасвеце і працягу ўсёго летняга перыяду.

ЦК КП(б)Б падкрэслівае неабходнасць шырокага разгортвання ва ўсіх партарганізацыях эдак прамадска-палітычных залікаў, па сутнасці ўважліва правяраючы ўсваенне рашэнняў з'езда партыі, гэтым самым дапамагаючы членам і кандыдатам партыі найбольш паглыблена ўвоіць рашэнні з'езда.

Прапанаваць ЦВБ і БЛАКТ прыняць тэрміновыя меры да прасоўвання з'ездаўскай літаратуры непаўна да першых партарганізацый і калгаснікаў.

Партвыдату паскорыць дадатковы выпуск даклада тав. Сталіна ў 30 тыс экз., забяспечыўшы такім выпуск яго прамовы на літэўскай мове.

Указаць тав. Верашу на зусім незадавальняючую работу па забеспечанню з'ездаўскай літаратурай на яўрэйскай і польскай мовах.

Даручыць аддзелу культуры і прапаганды ленінізма ЦК КП(б)Б арганізаваць праверку выканання данага рашэння.

Аб ходзе сяўбы

Пастанова бюро ЦК КП(б)Б ад 4 мая 1934 года

Рэзультаты сяўбы на 1 мая сведчаць, што ў той час, як цэлы рад раёнаў—Барысаўскі, Слуцкі, Орышанскі, Чырвонаслабодскі, Менскі і інш.—падхапіўшы ўказанні ЦК аб арганізацыі ранняй сяўбы, здолелі дабіцца большэвіцкіх тэмпаў і якасці сяўбы; такія раёны як Суражскі, Гарадокскі, Расонскі, Лепельскі і Чашніцкі цягнуцца ў хвасце, выканаўшы на 1 мая 29—30 проц. пры сярэднярэспубліканскім—45,5 проц. усёй яравой сяўбы. Дырэктыва ЦК аб сканчэнні сяўбы аўса на 20 красавіка і самае позняе 25 красавіка—не выканана, і сканчэнне да 1 мая сяўбы ранніх зернавых таксама сарвана.

Зусім недапушчальна таксама зацягваюць сяўбу паўднёвыя раёны: Терахоўка, Ветка, Нароўля, Лельчыцы, Лоеў і Камарын, кіраўніцтва якіх зусім упускае з-пад увагі, што па ўсіх умовах іх раёны павінны падыходзіць ужо к завяршэнню сяўбы.

ЦК папярэджвае сакратароў РК і старшынь РВК гэтых раёнаў, што далей цягнець такое ганебнае адставанне іх раёнаў немагчыма і па рэзультатах пяціднёўкі на 5 мая ЦК вымушан будзе ў адносінах прадаўжаючых адставаць паставіць пытанне аб здольнасці выконваць дырэктывы ЦК і ўзятыя на сябе абавязацельствы.

ЦК адзначае, што побач з МТС, добра ідучымі па сяўбе, як Рагачоўская, Хойніцкая, Любаньская і Тураўская, калгасы якіх з'яўляюцца вядучымі па сяўбе ў раёне і самі раёны ідуць у ліку перадавых раёнаў рэспублікі, такія МТС, як Плешчаніцкая, Гарадокская, Лагойская, Путчынская, Горацкая, Талачынская, Полацкая і рад іншых, зрываюць тэрміны сяўбы з пяціднёўкі ў пяціднёўку, ідуць у хвасце выканання плана сяўбы нават па свайму рэну, а дырэктары і начпаліт-аддзелы гэтых МТС спасыланнямі на сырую глебу, дрэннае надвор'е і інш. аб'ектыўна прыкрываюць сваю няздольнасць па-большэвіцку арганізаваць справу сяўбы.

Асноўная прычына ў адставанні заключаецца ў няўмелай арганізацыі і выкарыстанні як з боку дырэкцыі МТС, так і палітаддзелаў усіх магчымасцей МТС; зусім недастатковым апэратыўным кіраўніцтва сяўбой; зусім незадавальняючым выкарыстанні трактарных і конных сеялак; дагэтуль не зламана кулацкае супраціўленне выкарыстанню машын і раннім тэрмінам сяўбы.

ЦК абвясчае вымову дырэктарам Плешчаніцкай, Полацкай, Путчынскай і Лагойскай МТС і папярэджвае начальнікаў палітаддзелаў гэтых МТС, што далейшае адставанне работы па сяўбе калгасаў зоны дзейнасці МТС пацягне за сабой больш суровыя меры ўздзеяння.

ЦК абавязвае начальнікаў палітаддзелаў усіх адстаючых па сяўбе МТС неадкладна выправіць становішча з сяўбой у калгасах зоны

дзеінасці МТС, рашуча ўстараніўшы факты процістаўлення ў радзе МТС якасці работы, тэмпам сяўбы, няўмення спалучаць работу трактара з выкарыстаннем конскай цягі і рашуча ўстараніць супраціўленне радковай сяўбе з боку нават некаторых кіруючых работнікаў калгасаў. Неабходна арганізаваць работу ўнутры брыгады, рашуча дабіваючыся выканання і перавыканання ўстаноўленых норм. Неабходна ў бліжэйшую-ж пяціднёўку дабіцца не толькі ліквідацыі адставання МТС, але і зрабіць калгасы зоны дзейнасці МТС вядучымі ў раёне.

Поўнасю выкарыстоўваючы тэхнічныя магчымасці МТС, асабліва звярнуць увагу на поўнае выкарыстанне трактарных і конных сеялак.

Перабудаваць сваю работу ў бок чоткага, апэратыўнага кіравання трактарнымі атрадамі і калгасамі, аказваючы канкрэтную дапамогу адстаючым у сяўбе калгасам.

Прыняць прапанову Сельгасаддзела ЦК аб неадкладным выездзе ў найбольш адстаючыя раёны членаў Бюро ЦК і членаў ЦК тэрмінам на 5—7 дзён.

Галоўлітбел №А 3575.

Тыраж 8.100.

301.600 друк. зш. (5 арк.)

Здана ў набор 23/IV—34 г.

Падпісана да друку 11/V—34 г.

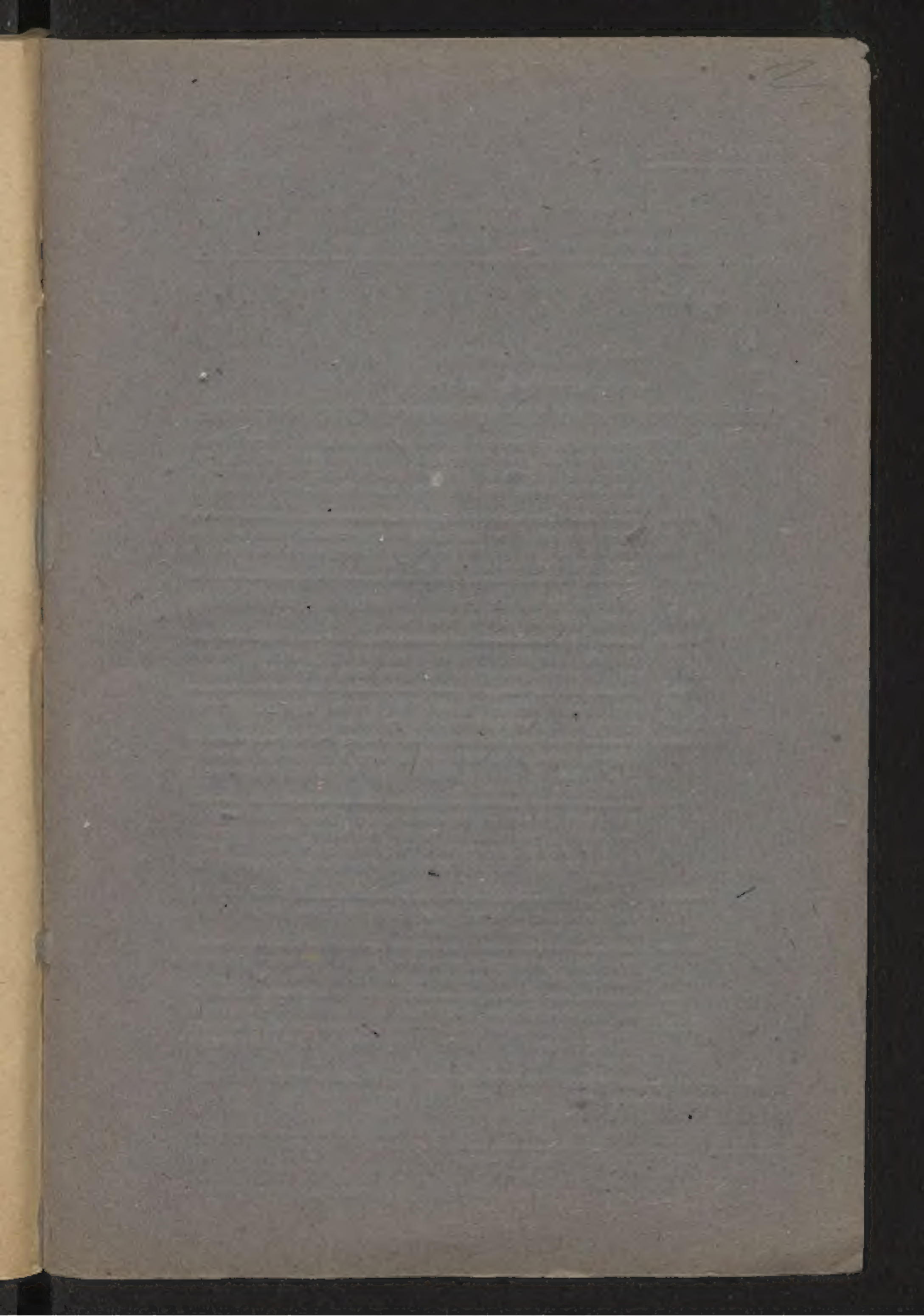
Набрана на лін. № 6

Адк. кар. друк. { А. Мацкевіч
А. Жук.

Рэдаклегія

Галенда
Горы
Злоткін
Картукоў
Конік
Ляўкоў
Мінкін
Посса
Ратнек

ЦАНА 25 кап.

80000000 1932582

ВЫДАВЕЦТВА ЦК КП(б)Б „ЗВЯЗДА“

Менск, Чырвонаармейская, ЦК КП(б)Б, п. 105.

ЧАСОПІС

„БОЛЬШЭВІК БЕЛАРУСІ“

ОРГАН ЦК КП(б)Б.

- Б. Б. асветляе асноўныя пытанні марксізма-ленінізма, тэарэтычныя і практычныя пытанні партыйнай, саюзнай, гаспадарчай, прафесіянальнай работы і вядзе рашучую барацьбу за генеральную лінію партыі на ўсіх участках сацыялістычнага будаўніцтва.
- Б. Б. асветляе пытанні нацыянальнай палітыкі партыі і вядзе рашучую барацьбу з буржуазна-нацыяналістычнымі скажэннямі лініі партыі ў нацыянальным пытанні.
- Б. Б. асветляе ўсе пытанні тэорыі і практыкі культурнага будаўніцтва і марксісцка-ленінскага выхавання.
- Б. Б. шырока асветляе работу палітаддзелаў МТС і саўгасаў, іх барацьбу за сацыялістычную рэканструкцыю сельскай гаспадаркі.
- Б. Б. асветляе работу палітаддзелаў транспарта ў справе выканання задач, пастаўленых перад намі партыяй.
- Б. Б. шырока асветляе пытанні партыйнага будаўніцтва, пытанні перабудовы партыйнай работы ў адпаведнасці з рашэннямі ЦК ВКП(б) і ЦК КП(б)Б.
- Б. Б. у абавязковым парадку асветляе вопыт работы райнаў, прадпрыемстваў, павятовых парт'ячэек на розных участках сацыялістычнага будаўніцтва, работу саўгасаў, калгасаў, МТС, транспарта і іх барацьбу за рэалізацыю чарговых задач, высунутых партыяй.
- Б. Б. уяўляе аддзел інжынерства па розных пытаннях: палітыка-эканамічных, агра-тэхнічных і інш.
- Б. Б. разлічэн на кіруючы і нізавы партяктыў, які вядзе работу ў розных галінах нашлага сацыялістычнага будаўніцтва.
- Б. Б. з'яўляецца часопісам абсалютна неабходным у штодзённай рабоце партарганізацыяў, кіруючым часопісам па пытаннях партбудаўніцтва як для парткомаў і ячэек, так і для павятовых членаў партыі.

ПРЫМАЕЦЦА ПАДПІСКА на час. „БОЛЬШЭВІК БЕЛАРУСІ“ на 1934 год

ПАДПІСНАЯ ЦАНА:

24	1	2	3	4	5	6	7	8	9	0	К	О	Ш	Т
НУМЕРЫ	Г	О	Д	А	В	О	С	Т	Р	О	Д	О	В	О
1	2	3	4	5	6	7	8	9	0	1	2	3	4	5
5	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
50														

КОШТ
ОДНАГО
НУМЕРА 25 к.

Падпіска прымаецца штомесяц усімі райбюро Сяюздруку, павяковымі ўпаўнаважанымі па друку на прадпрыемствах, на ўсіх паштовых аддзяленнях, агенцтвамі і ўсімі газетаносцамі.